

2018

Årsredovisning

Tillväxtverket ska skapa så bra förutsättningar som möjligt för företag i hela landet att vara konkurrenskraftiga. Det innebär att vi öppnar dörrar och river barriärer – för ett Sverige där fler företag vill, kan och vågar.

Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste erbjudanden. Tillväxtverkets insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Tillväxtverket är en nationell myndighet med medarbetare på nio orter.

Vårt uppdrag	2
Vår organisation	4
Ledningsgrupp	9
Styrelse	10
Resultatredovisning	12
Företagens konkurrenskraft	16
Företagens förutsättningar	51
Företagen i regionen	67
Övriga genomförda uppdrag	100
Redovisning av insats- och programdata	107
Kompetensförsörjning	116
Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	118
Året i siffror	127
Finansiell redovisning	130
Övrigt	169
Avrapporterade uppdrag	170

Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar

Innovativa företag som vill, kan och vågar. Det är en förutsättning för en konkurrenskraftig ekonomi som ger sysselsättning, välfärd och framtidstro.

Av de 1,2 miljoner företag som finns i Sverige har 97 procent färre än tio anställda. Två tredjedelar av småföretagen är inriktade på den lokala eller regionala marknaden. För de som exporterar är Tyskland, Norden, USA, och Storbritannien de viktigaste marknaderna.

Tillväxtverkets uppgift är att stärka Sverige genom att stärka företagens konkurrenskraft. Vi behöver förstå företagens behov, deras utmaningar och möjligheter i en global ekonomi i ständig förändring.

En kunskapskälla är vår unika undersökning *Företagens villkor och verklighet* där runt 10 000 små och medelstora företag svarar på frågor om sin vardag och framtid. 2018 gav den ny kunskap om bland annat kompetensförsörjning, digitalisering och internationalisering i företagen.

Förutsättningarna för företagande ser olika ut på olika platser. I dialoger med regiondirektörer, tillväxtchefer med flera i Sveriges 21 regioner diskuterade vi hur vi kan bidra i deras tillväxtarbete. Vi tog också fram rapporterna *Tillstånd och trender för regional tillväxt 2018* och *Politik för utvecklingskraft i hela Sverige*.

Sverige kommer fortsatt väl ut i globala mätningar av konkurrenskraft och företagsklimat. Möjligen är osäkerheten kring konjunkturen något större nu än när verksamhetsåret 2018 startade. Ett år som för oss på Tillväxtverket har varit intensivt med ett stort inflöde av regeringsuppdrag inom angelägna områden för svenska företag.

Svenska företags konkurrenskraft stärks när kostnaderna för regler och myndighetskontakter minskar, när fler företag har tillgång till rätt kompetens, fler använder den digitala tekniken, fler gör affärer genom internationalisering och innovation och, inte minst viktigt, när alla regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling. Det är detta vi jobbar för, och det är inom dessa områden vi har genomfört viktig och målmedveten verksamhet under 2018.

Stort tack till alla som har bidragit!

Gunilla Nordlöf – generaldirektör

Vårt uppdrag

Uppgifter, erbjudanden och mål

Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt samt att förvalta och utvärdera strukturfondsprogram. Allt detta är enligt regeringens instruktion.

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de regionala strukturfondsprogrammen och det gränsregionala programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

Vi har sammanfattat och konkretiserat vårt uppdrag i vår verksamhetsidé: Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft.

Konkurrenskraft skapas av innovativa och växande företag som verkar i attraktiva regioner och som utvecklar den svenska ekonomin i takt med förändringarna på globala marknader.

Vi erbjuder våra målgrupper och intressenter kunskap, nätverk och finansiering:

Kunskap om företag och regioner

Vi utvecklar och förmedlar kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag och regioner står inför. Kunskapen har vi, liksom andra nationella aktörer och regioner, nytta av i arbetet för stärkt konkurrenskraft.

Nätverk för effektiv samverkan

Vi samverkar med offentliga och privata organisationer i nätverk av olika slag. Dessutom sammanför vi nationella myndigheter och organisationer med aktörer som verkar regionalt och lokalt, så att samhällets resurser för stärkt konkurrenskraft används effektivt. Vi samarbetar även över landsgränser runt Östersjön och inom EU.

Finansiering som stärker näringslivet

Vi bidrar till att affärsidéer med potential får finansiering. Det gör vi genom egna insatser och genom att sprida kunskap om möjligheter till kapitalförsking. Finansiering är också ett viktigt verktyg i arbetet för regional utveckling. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional tillväxt och sysselsättning.

Tillväxtverket planerade och redovisade 2018 utifrån de här tre målen:

Företagens konkurrenskraft

Bidra till hållbar tillväxt och till att svenskt näringsliv blir konkurrenskraftigt genom små och medelstora företag.

Företagens förutsättningar

Bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor.

Företagen i regionen

Främja en hållbar regional tillväxt och bidra till att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas.

**Tillväxtverket
arbetar för att
stärka företagens
konkurrenskraft.**

Vår organisation

Medarbetare

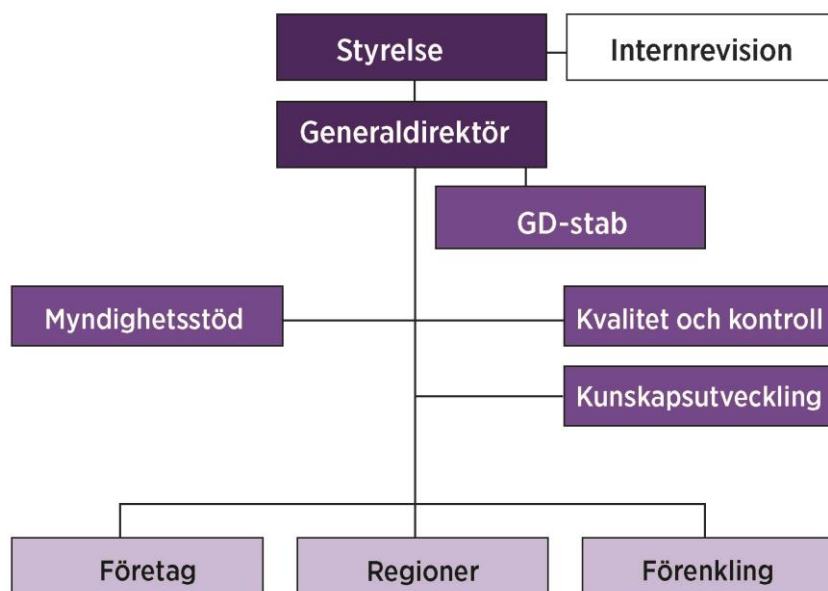
Tillväxtverkets viktigaste resurs är medarbetarna. Den 31 december 2018 hade Tillväxtverket 435 medarbetare – 269 kvinnor och 166 män. Antalet årsarbetskrafter var cirka 380. Totalt 67 procent av medarbetarna arbetade inom kärnverksamheten och 23 procent med stöd till kärnverksamheten. 9 procent var chefer varav 20 kvinnor och 20 män.

Tillväxtverket arbetar aktivt för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och ta vara på kompetenta medarbetare. Läs om detta arbete under rubriken Kompetensförsörjning på sidan 116.

Så styrs vi

Tillväxtverket är en myndighet under Näringsdepartementet och styrs av regeringens instruktion. I myndighetsinstruktionen anges de uppgifter som vi utformar vår verksamhet utifrån.

I årliga regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut får vi uppdrag av regeringen. De är vanligtvis specifika och tidsbegränsade. Tillväxtverket styrs också av förordningar och föreskrifter, såsom förordningen om intern styrning och kontroll, förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och föreskriften om statliga myndigheters informations säkerhet.

Tillväxtverket leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten inför regeringen.

Organisation och ledning

Tillväxtverket finns på nio orter i landet och leds av en styrelse. Generaldirektören ingår i styrelsen och ansvarar för den löpande verksamheten i enlighet med styrelsens direktiv och riktlinjer.

Under 2018 gjordes den omorganisation som påbörjats året innan, klar. Syftet med omorganisationen var att skapa en organisation som gör oss ännu mer resultatnriktade och effektiva.

Ansaret för verksamheten är fördelat på tre avdelningar: Företag, Regioner och Förenkling. För att stärka rollen som kunskapsmyndighet finns avdelningen Kunskapsutveckling. Den tidigare avdelningen Förvaltning har 2018 delats i två: Myndighetsstöd och Kvalitet och kontroll (hette tidigare Verksamhetsstöd). I Myndighetsstöd ingår sedan 1 juli även Kommunikation som tidigare var en separat avdelning. Alla avdelningschefer medverkar i myndighetens ledningsgrupp.

Den operativa verksamheten är fördelat på följande tre avdelningar:

Regioner

Avdelningen har fokus på företag i sin regionala miljö. Här ligger ansvaret för dialog med regionerna kring strategiska satsningar och ett effektivt regionalt tillväxtarbete. Ett resultatorienterat genomförande av EU:s struktur- och investeringsfonder är en annan viktig uppgift.

Företag

Avdelningen har fokus på insatser som riktar sig direkt till företag. Här arbetar vi med information, kunskap och finansiering till företag som vill utveckla sin verksamhet.

Förenkling

Avdelningen har fokus på de långsiktiga förutsättningarna för näringslivets utveckling. Här arbetar vi med att identifiera och undanröja hinder för företagande samt stimulera entreprenörskap och attraktiva miljöer för företagande.

Medarbetare per ort

Tillväxtverket medarbetare finns på nio orter, från Arjeplog i norr till Malmö i söder

Cirka 51 procent av medarbetarna arbetar vid huvudkontoret i Stockholm. Näst störst är kontoret i Östersund, med cirka 23 procent av medarbetarna på kontoret i Malmö arbetar cirka 9 procent av Tillväxtverkets medarbetare.

Omlokalisering av tjänster

Hösten 2017 fick Tillväxtverket i uppdrag att omlokalisera 20 tjänster från Stockholm till Östersund. I februari 2018 fick myndigheten i uppdrag att omlokalisera ytterligare tio tjänster från Stockholm till Malmö. Tillväxtverket tilldelades uppdragen som en del i regeringens satsning att stärka den statliga närvaron i hela landet. För Tillväxtverket ger det möjlighet till ökad regional närvaro.

Uppdraget att omlokalisera 20 tjänster till Östersund har genomförts och är klart. Och i december 2018 var uppdraget att omlokalisera tio tjänster till Malmö nästan klart.

Vårt interna utvecklingsarbete 2018

För Tillväxtverket som nationell myndighet med hållbar tillväxt och växande företag i alla delar av landet som övergripande mål är regional närvaro viktigt. Antalet medarbetare ökade 2018 i Östersund och Malmö, i enlighet med det uppdrag vi fick av regeringen att omlokalisera tjänster. Bredden av frågor som hanteras vid kontoren har också blivit större. I exempelvis Malmö där fokus varit regionala strukturfondsprogram finns nu medarbetare som arbetar med kompetensförsörjning och digitalisering. I Östersund finns det nu vissa IT-funktioner.

År 2018 fullföljde myndigheten en större omorganisation. Förvaltningsavdelningen delades i två avdelningar, Myndighetsstöd och Verksamhetsstöd (med namnet Kvalitet och kontroll från 1 januari 2019).

För att lyssna in medarbetares tankar och förslag till ytterligare förbättringar mötte generaldirektören 2018 medarbetare på alla kontor och bjöd in till samtal.

En ny förenklad och mer frekvent form av medarbetarundersökning genomfördes under hösten. Resultatet visade bland annat behov av förstärkt internkommunikation. Nya former för det har introducerats, bland annat i form av en film inspelad av ledningsgruppen efter varje möte. Myndighetsledningen har också etablerat nya mötesformer under året.

Förutsättningar för samarbete mellan medarbetare förbättrades genom fortsatt satsning på digitaliserat arbetssätt. Enheter och avdelningar började ersätta mejl med kommunikation i digitala gruppytor, projekt fick också samarbetsytor. Omfattande utbildningsinsatser genomfördes.

Flera utvecklingsprojekt initierades under 2018. Bland annat för att säkra att vi är en modern myndighet som är relevant för våra kunder och intressenter, en utvecklingsresa som fortsätter 2019. Ett annat handlar om att förbättra och förenkla hanteringen av nya regeringsuppdrag och ytterligare ett om en kundresa för att förenkla för aktörer som söker finansiering. För att få enkla och smarta processer påbörjades en översyn av våra ekonomi-processer.

Vi tog under 2018 viktiga steg i att vidareutveckla vår omvärldsbevakning och våra omvärldsanalyser. Omvärldsarbetet ger nya och vidgade perspektiv, identifierar strategiska frågor och ger ett bättre beslutsfattande.

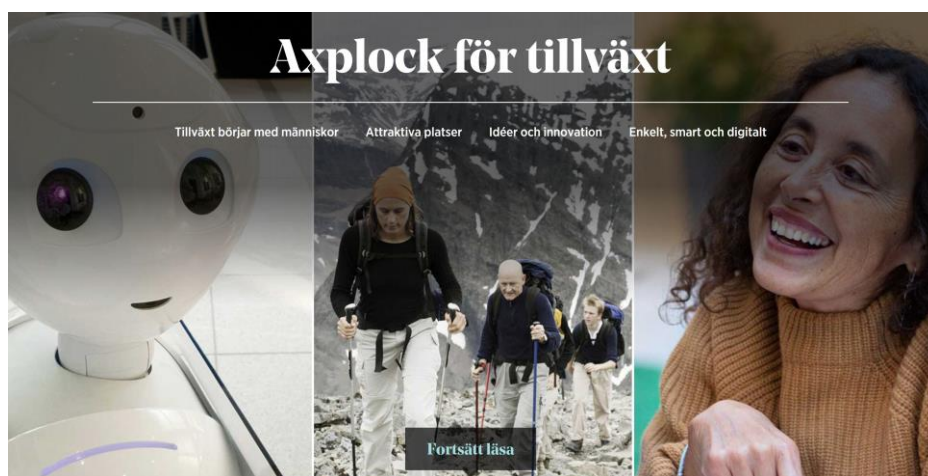

**Vi öppnar dörrar
och river barriärer
för ett Sverige med
fler företag som vill,
kan och vågar.**

Axplock – ett digitalt urval

Axplock är ett digitalt urval av Årsredovisningen med fokus på resultat, större projekt och avslutade insatser. Axplock finns på tillvaxtverket.se och sätter Tillväxtverkets arbete i en större helhet. Tillväxt kommer ur nya tankar. Från människor som har idéer. Platser som tänker framtidsinriktat. I Axplock vill vi ge en bild av hur mycket vårt arbete i vardagen betyder för framtidens Sverige. Nya grupper kommer i arbete, nya värden och ny teknik formar samhällsplaneringen, platser utvecklas, företag och branscher ställer om och förnyar näringslivet. Tillsammans skapar vi förutsättningar för företag och regioner att möta utmaningar och stärka konkurrenskraften.

Besök [Axplock för tillväxt](#).

Ledningsgrupp

Gunilla Nordlöf

Ledamot sedan 2013 (juni)
Generaldirektör för Tillväxtverket. Ledamot i Post- och telestyrelsen, i styrelsen för Stockholms universitet och i SU Holding/ SU Inkubator.

Tim Brooks

Avdelningschef Företag
Tidigare departementsråd och sekretariatschef på Näringsdepartementet.
BA, University College Cork, Irland.

Anna Johansson

Avdelningschef Förenkling.
Strategisk ledning myndighets-samarbetet Starta och driva företag.
Tidigare enhetschef på Tillväxtverket.
Jurist och Civilekonom Stockholms universitet.

Moa Hjertson

Avdelningschef myndighets-stöd
Tidigare HR-chef på Tillväxtverket, HR Direktör på Ur&Penn-koncernen och Betsson Group.
Magisterexamen inom Personal- och arbetslivsfrågor.

Lars Wikström

Avdelningschef Regioner
Tidigare enhetschef på Nutek och Tillväxtverket.
Pol.kand. och magisterexamen inom kvalitets- och ledarskapsutveckling, Mittuniversitetet.

Richard Källstrand

Avdelningschef Verksamhets-stöd
Tidigare avdelningschef på Post- och Telestyrelsen och ekonomichef på Polisen i Värmland.
Ek.mag i Företagsekonomi från Stockholms Universitet

Lena Carlsson

Stabschef och stf general-direktör.
Tidigare kanslichef Digitali-seringskommissionen, Vice President Melbourne IT, ämnesråd Näringsdeparte-mentet.
MBA Australian Graduate School of Management, LLM University of Illinois, Jur.kand. Stockholms universitet

Christina Henrysson

Avdelningschef Kunskaps-Utveckling
Tidigare enhetschef på Finans-departementet för Digital förvaltning och Gruppchef på Näringsdepartement inom IT-politik.
Ekonomie magister Uppsala Universitet.

Styrelse

Kristina Alsér, ordförande

Ledamot sedan 2014 (juli)
Ledamot i Entreprenörinvest AB och Familjen Kamprads Stiftelse. Ordförande i Mercatus Engineering AB. Ledamot i universitetsstyrelsen för Linköpings universitet. Ledamot i styrelsen för Post- och telestyrelsen och i Arkitektbolaget AB

Carl Melin

Ledamot sedan 2017 (augusti)
Forskningsledare i tanke-smedjan Futurion AB.
Fil dr statskunskap. Styrelseledamot i Stiftelsen Tekniska Museet

Margareta Dahlström

Ledamot sedan 2017 (augusti)
Professor i kulturgeografi vid Karlstads universitet

Sara Wallin

Ledamot sedan 2017 (augusti)
VD för Almi Företagspartner Väst
Ledamot i styrelserna för Göteborgs universitet, Connect Väst, Thordénstiftelsen och Finanskompetenscentrum (adjungerad), insynsrådet för Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt valberedningen i Länsförsäkringar

Gunnar Holmgren

Ledamot sedan 2017 (augusti)
Statlig utredare. Ledamot i styrelserna för Försvarshögskolan och Kåpan pensioner samt i Upphandlingsmyndighetens och Statens geologiska undersöknings insynsråd

Per Grankvist

Ledamot sedan 2018 (april)
Författare och journalist med särskilt fokus på hållbarhetsfrågor

Ann Hellenius

Ledamot sedan 2018 (april)
CIO (IT-chef) Scandic Hotels

Amir Sajadi

Ledamot sedan 2018 (april)
Samhällsentreprenör och grundare av Hjärna.Hjärta.-Cash, Järvaskolan, AWAKE International med flera

Gunilla Nordlöf

Ledamot sedan 2013 (juni)

Generaldirektör för
Tillväxtverket.

Ledamot i Post- och tele-
styrelsen, i styrelsen för
Stockholms universitet och i
SU Holding / SU Inkubator.

Mona Malmsten Levin

tf. chefsjurist

Styrelsens sekreterare

Resultatredovisning

Resultatredovisningen beskriver hur vi tog oss an vårt uppdrag under 2018, det vill säga hur vi arbetade för att stärka företagens konkurrenskraft.

Sveriges företag och regioner står inför betydande utmaningar. Tillväxtverket arbetar därför strategiskt med att stärka näringslivets konkurrenskraft genom kunskap, finansiering och nätverk.

Våra insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Läs mer om Tillväxtverkets uppdrag på sidan 2.

Resultatredovisningen innehåller följande delar:

▲ Program och insatser per målområde	16
▲ Övriga genomförda uppdrag	100
▲ Redovisning av insats- och programdata	107
▲ Kompetensförsörjning	116
▲ Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	118
▲ Året i siffror	127

Resultatredovisningen inleds med en läsanvisning.

En detaljerad innehållsförteckning finns på sidan 13.

Innehållsförteckning Resultatredovisning

Vårt uppdrag	2	Främja nätverk för utrikes födda kvinnor	43
Vår organisation	4	Socialt entreprenörskap och företagande	44
Axplock – ett digitalt urval	8	Entreprenörskap vid universitet och högskolor	45
Ledningsgrupp	9	Entreprenör för en dag	46
Styrelse	10	Jobbsprånget	46
Resultatredovisning	12	Kompetensutveckling för tillväxt i små företag	47
Företagens konkurrenskraft	16	Mentorsprogram	48
Resultatområde Affärsutveckling	16	Stimulera industriföretagens kompetensförsörjning – Smart industri	48
Bakgrund	16	Främja samverkan mellan Skolan och Industrin	49
Genomförande affärsutveckling	16	Smart Industri	49
Enterprise Europe Network (EEN)	16	Bedömning av måluppfyllelse	49
Småföretagsakten	17		
Demo miljö III	18		
Sveriges exportstrategi	19		
Regionala exportcentra	19		
EXPO 2020	20		
Startup Sweden	20		
Checkar för internationalisering	21		
Checkar för hållbara och effektiva transporter	22		
Affärsrådgivning för nyföretagande	22		
NyföretagarCentrum Sverige	22		
IFS Rådgivningscentrum	23		
Verksamhetsbidrag kooperativ utveckling	23		
Arbetsintegrerande sociala företag	24		
Verksamhetsbidrag SISP	25		
Verksamhetsbidrag SIQ	25		
Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring	25		
Tillväxtverkets arbete inom kulturella och kreativa näringar	28		
Sweden Food Arena	30		
Handlingsplan för livsmedelsstrategin	30		
Bedömning av måluppfyllelse	30		
Resultatområde digitalisering	32		
Bakgrund	32		
Genomförande digitalisering	33		
Smart industri	33		
Checkar för digitalisering	35		
Öppen och datadriven innovation	35		
Ökad kompetens om digitalisering i ledningar och styrelser	36		
Produktionslyftet (RISE IVF AB)	36		
Regionala digitaliseringskoordinatorer	37		
Bedömning av måluppfyllelse	37		
Resultatområde kompetensförsörjning	38		
Bakgrund	38		
Genomförande kompetensförsörjning	39		
Öppna upp!	39		
Nyanländas företagande	40		
Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet	41		
Främja modeller för enkla jobb	41		
Främja utrikes födda kvinnors företagande	42		
		Företagens förutsättningar	51
		Resultatområde förenkling	51
		Bakgrund	51
		Genomförande förenkling	52
		Temarapport Förenkla för företagen	52
		Ändamålsenliga regler och minskade kostnader	52
		Minskat och förenklat uppgiftslämnande för företag	55
		Verksamt.se	58
		Swedish Cleantech	64
		Bedömning av måluppfyllelse	65
		Företagen i regionen	67
		Resultatområde regional kapacitet	67
		Bakgrund	67
		Genomförande regional kapacitet	68
		Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet	68
		Analyser för kunskapsutveckling och lärande	68
		Statliga myndigheters medverkan i regionalt tillväxtarbete	69
		Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft	70
		Långsiktigt arbete med uppföljning	71
		Digitalisering av finansiering och resultat	71
		Det strategiska regionarbetet	71
		Regionalt investeringsstöd	72
		Socioekonomiskt eftersatta områden	72
		Stärka landsbygdskommunerna	73
		Socioekonomiskt eftersatta kommuner	74
		Smart specialisering, kluster och företagsutveckling	74
		Transportbidrag	75
		Riskkapital	76
		Smart industri i regionerna 1.0. Smart Industri	77
		Smart industri i regionerna 2.0. Smart Industri	78
		Stärkt lokal attraktionskraft	79
		Tillväxtskapande samhällsplanering	80
		Rådet för hållbara städer	80
		Utveckla och förstärka regionala kompetensplattformarna	81
		Regionalt kompetensförsörjningsarbete	81
		Integrationsperspektiv i regionalt kompetensförsörjningsarbete	82

Bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet	83	Samverkan med VINNOVA och Energimyndigheten	104
Miljödriven näringslivsutveckling	83	Upphandlingar som överstiger tröskelvärden	104
Integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet	84	Bedömning av måluppfyllelse	104
Jämställd regional tillväxt	85	Remissyttranden	105
Kommersiell service	86	Redovisning av insats- och programdata	107
Stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet	87	Prestationer	107
Grundläggande betaltjänster	88	Övriga insatser och program	110
EU:s Strukturfonds och territoriella program	88	Kompetensförsörjning	116
Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar	96	Tillväxtverkets hållbarhetsarbete	118
Behörig myndighet för bedrägeribekämpning	96	Året i siffror	127
URBACT III Programmet 2014–2020	96	Ekonomisk översikt	128
Kontaktpunkt ESPON2020 programmet	97	Finansiell redovisning	130
Bedömning av måluppfyllelse	98	Internrevision	167
Övriga genomförda uppdrag	100	Övrigt	169
Resultatområde modern myndighet	100	Avrapporterade uppdrag	170
Bakgrund	100		
Genomförande modern myndighet	100		
Nämnden för hemslöjdsfrågor	100		
Sekretariat för cirkulär ekonomi	100		
Indikatorer för utgiftsområde 19	101		
Pipos Serviceanalys	101		
PinPoint Sweden (Pipos)	102		
Regionalt analys- och prognosystem (Raps)	102		
Nyps övergår successivt till Nyps 2020	102		
MISS-rapportering	103		
Egen forskning	103		

Resultatredovisning – läsanvisning

Redovisningen av resultat för program och insatser är i enlighet med regleringsbrevet indelad i tre målområden: företagets konkurrenskraft, företagets förutsättningar och företagen i regionen. Tillväxtverket arbetar inom sex resultatområden som är indelade under varje målområde:

Målområde

Företagens konkurrenskraft

Företagens förutsättningar

Företagen i regionen

Övriga genomförda uppdrag

Resultatområde

Affärsutveckling

Digitalisering

Kompetensförsörjning

Förenkling

Regional kapacitet

Modern myndighet

PROGRAM = definierad och planerad verksamhet som löper över en tids-begränsad period.

PRESTATION = ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär som kan betraktas som årligen avslutad.

Samtliga resultatområden inleds med en bakgrundsbeskrivning där vi redovisar hur och varför vi arbetar med området. Efter det följer ett avsnitt med rubriken *Genomförande* där vi redovisar resultaten av våra viktigaste program och insatser. I avsnittet *Bedömning* finns vår samlade bedömning av hur väl resultaten från våra program och insatser ligger i linje med resultatområdet. Våra återrappporteringskrav är "taggade" i rapporten.

Tillväxtverket definierar prestation som ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär där vi summerar resultaten varje år.

Ett program är en definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period. Programmet räknas som avslutat när den sista rapporteringen har lämnats till regeringen.

Under 2018 genomförde vi 13 prestationer. Prestationerna är markerade med en symbol. Prestationerna har olika karaktär och går därmed inte att jämföra med varandra.

Verksamhetskostnader och transfereringar för våra prestationer redovisas under rubriken Redovisning av insats- och programdata.

Observera att beslut och utbetalning kan ske olika år. Beviljade respektive utbetalda medel för 2018 behöver alltså inte vara samma belopp.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

▲ PRESTATION

Företagens konkurrenskraft

Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till hållbar tillväxt och stärkt konkurrenskraft i företag

Resultatområde Affärsutveckling

Bakgrund

Internationalisering och innovation skapar affärer och ökar värdet i företagen. Kommersialisering av innovationer och försäljning av varor och tjänster på nya marknader skapar värden i företaget. Svenska företags möjligheter att växa finns i stor utsträckning i andra länder. Det svenska näringslivet blir också alltmer internationaliserat. Variationerna är dock stora beroende på företagsstorlek, bransch och plats.

Två tredjedelar av småföretagen är huvudsakligen inriktade på den lokala och regionala marknaden. Stockholms näringsliv är väl integrerat internationellt med flera multinationella företag. De flesta av Sveriges övriga städer, inklusive Göteborg, är mindre internationaliserade än många jämförbara städer i andra länder.

Turism är en växande bransch, som bidrar till tillväxt i hela landet. Den totala exportintäkten av utländsk turism har ökat med 229 procent sedan 2000.

Branschen utgörs i huvudsak av små företag, ofta *med* låg lönsamhet, som är beroende av samverkan med andra företag och övriga samhället.

Global Competitiveness Report lyfter att innovationskapacitet och nya affärsmodeller blivit lika viktiga för konkurrenskraften som fungerande marknader, kunskap och infrastruktur. Sverige står sig väl på innovationsområdet, men det finns tecken på försvagning och på att exporten av kunskapsintensiva varor och tjänster har utvecklats sämre än i konkurrentländerna.

I undersökningen *Företagens villkor och verklighet 2017* bedömer 44 procent av de små och medelstora företagen att de har utvecklat och sålt nya eller väsentligt förbättrade varor och/eller tjänster de senaste tre åren. En relativt liten andel, 15 procent, uppger att samarbete med universitet och högskola genererar uppslag till nya varor och tjänster. Det finns utrymme för insatser från samhällets sida för att stimulera att innovationer kommersialiseras och introduceras på en marknad.

Myndighetens mål inom resultatområdet är att "Företag gör fler affärer genom internationalisering och innovation"

Genomförande affärsutveckling

Enterprise Europe Network (EEN)

EEN:s viktigaste syfte är att ge stöd till små och medelstora företag att nå ut på nya internationella marknader och därmed bidra till ökad tillväxt och förnyelse i företag. Målgruppen är små och medelstora företag som har ambi-

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.1

tionen att växa på en internationell marknad. Hela nätverket består av cirka 600 organisationer i ett 60-tal länder. I Sverige är Tillväxtverket huvudfinansierare och ansvarig för nätverket. EEN finns idag representerat hos 13 nationella och regionala näringslivsorganisationer som geografiskt täcker hela Sverige, däribland ALMI Företagspartner, RISE, regionala utvecklingsbolag, Företagarna, Inkubatorer och Science Parks med flera. Genom våra svenska regionala noder kan vi arbeta strategiskt med att skapa plattformar för internationalisering med andra internationella, nationella och regionala aktörer.

Den verksamhet som marknadsförs genom EEN finansieras med medel från Tillväxtverket, COSME (EU:s ramprogram för konkurrenskraft) och Horisont 2020 (EU:s innovations- och forskningsprogram). EEN ingår alltså i två av EU:s ramprogram för perioden 2014–2020.

Nätverket har tjänster inom följande tre områden:

- Fördjupad rådgivning om EU-regler, internationalisering, EU-finansiering, import, export etcetera. År 2018 fick 1244 företag denna typ av hjälp från EEN.
- Hjälp att hitta internationella affärssamarbeten, till exempel med distributörer och agenter eller samarbeten som rör teknik och forskning samt annan nivåhöjande insats (till exempel extern finansiering). År 2018 skapades 311 internationella affärssamarbeten och nivåhöjande insatser.
- Innovationscoachning till små och medelstora företag som vill utveckla affärsidéer och ta vara på sin innovationsförmåga. År 2018 fick 57 företag olika typer av coachning kring innovationer.

Våra samarbetsparter i EEN spelade även en viktig roll i programmet affärsutvecklingscheckar för internationalisering under året, genom att medverka i de regionala bedömningsgrupper som tagit ställning till projektansökningar.

EEN är också aktivt i regeringsuppdraget för regionalt exportcentrum.

Tillväxtverket och fem av aktörerna bakom EEN samverkar även kring EU SME Support – ett supportkontor med uppgift att öka små och medelstora företags deltagande i Horisont 2020-projekt. Kontoret drivs av Research Institutes of Sweden (RISE) som består av åtta partner, varav fem ingår i EEN. För finansieringen står Tillväxtverket och Vinnova. Under 2018 fick cirka 405 företag hjälp att hitta rätt typ av EU-finansiering samt vägledning kring ansökan.

Småföretagsakten

Småföretagsakten för Europa, SBA, är ett policyinitiativ från EU för att göra det så enkelt för små och medelstora företag som möjligt. SBA består av åtgärder samlade runt tio principer, varav flertalet ingår i Tillväxtverkets ordinarie verksamhet:

1. De små företagen först "Think small first"
2. Entreprenörskap
3. En andra chans

4. Ansvarsfulla myndigheter
5. Statsstöd och offentlig upphandling
6. Kapitalförsörjning
7. Den inre marknaden
8. Kompetens och innovation
9. Miljö
10. Internationalisering

För att stötta arbetet med Småföretagsakten håller EU-kommissionen ihop ett informellt nätverk, där Tillväxtverket ingår. Vi deltar aktivt i nätverket och de aktiviteter som EU-kommissionen anordnar för att främja erfarenhetsutbytet om insatser för små och medelstora företag mellan medlemsländer.

2018 medverkade vi till exempel i satsningen Ideas from Europe, som handlade om att vaska fram intressanta företag att visa upp under en gemensam gala i nederländska Haag. Vi deltog med företaget Speak up som presenterade sin antimobbingsapp.

2018 bjöd vi också in de övriga deltagarna i SME envoy-nätverket till ett seminarium om hur man kan stötta småföretags digitalisering.

Vi bidrog också till nätverkets rapport om att underlätta för små och medelstora företag på EU:s inre marknad.

Demo miljö III

Programmet Demo Miljö är ett externt uppdrag finansierat av Sida. Programmet har två syften: att ge miljöteknikföretag fotfäste på nya marknader och att bidra till nya lösningar på miljö- och klimatproblem som kan minska fattigdom i utvecklingsländer. Under 2018 förlängdes programperioden med ett år och pågår nu till 31 december 2019.

Under 2018 genomförde programmet två ansökningsomgångar. För planeringsbidrag lämnades sökomgången öppen in i nästa år. Totalt ansökte 66 företag varav 15 beviljades finansiering till ett värde av 12,8 miljoner kronor. Programmet har beviljat finansiering till projekt som bidrar till att lösa samhällsutmaningar i utvecklingsländer inom områdena energi, avfallshantering, vatten och sanitet.

För att informera om Tillväxtverkets erbjudande till miljöteknikföretag genomförde vi seminarier och workshops tillsammans med NDF och en på temat Zambia. Deltagande vid event med matchmaking vid fyra tillfällen där en var vid konferens i Zambia. Presentationer på två konferenser och deltagande i paneldiskussion. Av de 14 länderna som programmet riktas till kontaktades respektive ambassad per telefon eller email varav tre fysiska besök.

Inför den sista ansökningsomgången genomfördes en telemarketinginsats^v mot svenska miljöteknikföretag som resulterade i en lista på 74 företag att kontakta.

Sveriges exportstrategi

Regeringen lanserade i september 2015 en exportstrategi med syfte att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader och öka antalet exporterande företag. Strategin innehåller 22 insatsområden som ska möta de utmaningar svenska företag står inför. Tillväxtverket har aktivt bidragit till ett antal av exportstrategins insatsområden.

Team Sweden samlar relevanta myndigheter och organisationer för att bidra till en bättre samordning av statens stöd till export och internationalisering. Tillväxtverket deltog under året tillsammans med 18 andra myndigheter i Team Sweden:s samordningsgrupp. Generaldirektören företräder Tillväxtverket i samordningsgruppen. Tillväxtverket har varit aktiv i några av de undergrupper som finns; Team Sweden investeringar, Team Sweden kulturella och kreativa näringar, Team Sweden livsmedel och Team Sweden smart cities. Inom Team Sweden kulturella och kreativa näringar har en studie initierats för att se hur företagens bristande tillgång till finansiering för en ökad internationalisering kan lösas.

Insatsområde 3 i strategin, regionala exportcentra beskrivs i ett eget avsnitt. Exportcentra finns nu etablerat i samtliga län.

Inom exportstrategins insatsområde 4 har vi i uppdrag att skapa en samlad digital ingång till information om export och internationalisering på verksamt.se. Genomförandet av det uppdraget att beskrivs i ett eget avsnitt.

Regionala exportcentra

Inför år 2018 fick Tillväxtverket uppdraget att regionala exportcentra ska etableras i samtliga 21 regioner. Sedan ett tidigare regeringsuppdrag till Tillväxtverket i mars 2016 finns regionala exportcentra i sex regioner. De erbjuder företag stöd för internationalisering eller exportsatsning och underlättar för företagen att hitta rätt bland offentliga aktörer inom området. Arbetet leds av de regionalt utvecklingsansvariga i respektive region med medverkan av offentligt finansierade främjandeaktörer. Projekten ska öka samverkan och kunskap om främjandesystemets erbjudanden och aktörernas arbete, i syfte att skapa ökat samarbete för internationaliseringsfrämjande. Projekten ska även resultera i att företagen kommer fram med sin fråga till rätt person i rätt organisation inom 24 timmar. Tillväxtverket har tillsammans med regionerna och främjandesystemet fortsatt utvecklat den fysiska vägledningen och rådgivningen med digitala verktyg på verksamt.se.

Under året har samtliga regioner invigt och bildat ett regionalt exportcenter. Det innebär att förutom de sex pilotlänen som invigde sina exportcentra under 2016 och 2017 så har 13 nya regioner invigt sina exportcentra under 2018. Tillväxtverket har år 2018 beviljat stöd, till nya och befintliga exportcentra, om 16,6 miljoner. Utöver detta har 1,3 miljoner beviljats för ett samverkansprojekt mellan tre län för att arbeta med exportfrågor i en länsöver-skridande satsning.

Under året har avstämningsmöten via Skype/telefon genomförts med samtliga regioner. Nationella styrgruppen för projektet genomförde åtta stycken protokollförda möten. I maj genomförde vi även en aktörsdag med fokus på erfarenhetsutbyte med deltagare från samtliga regioner. Under hösten arrangerade Tillväxtverket en konferens i samverkan med EU:s initiativ

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.1

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.1

”Open for Business”. Två studieresor har genomförts till relevanta regioner i vårt närområde, Flandern samt Estland. Kunskapsbyggande insatser har genomförts i form av ett nyhetsbrev om internationalisering (13 stycken utskick) samt en seminarieserie om exportfrågor (tre stycken seminarier). Under året har Tillväxtverket även genomfört flertalet träffar med de 13 regioner som arbetat med att bilda ett regionalt exportcentrum. Dels i form av uppstartsmöte med regionen och dels i form av workshop kring etablering av verksamt.se/region, där samtliga regionala aktörer var inbjudna 52 procent av företagen som kom i kontakt med de utpekade aktörerna i regionerna blev rätt hänvisade av främjarna till rätt person och organisation. Denna mätning genomfördes i början av etableringen av Regionala exportcenter och har följts upp under Q1 2018. För att ytterligare öka kunskapen om respektive organisation bland aktörerna i uppdraget så har en digital utbildning så kallad NanoLearning utvecklats och genomförts i slutet av året. Den innehöll information om de fem utpekade aktörerna samt om Verksamt.se och Svensk Exportkredit (SEK).

EXPO 2020

Under verksamhetsåret har Tillväxtverket haft dialogmöten med sekretariatet för Expo2020 för att ta fram förslag på aktiviteter och insatser under världsutställningen i Dubai. Världsutställningen Expo 2020 äger rum i Dubai år 2020. Temat är ”Connecting Minds – Creating the Future”. Utställningen har tre områden: möjligheter (opportunity), mobilitet (mobility) och hållbarhet (sustainability). Sveriges paviljong kommer att vara placerad i området hållbarhet. Expo 2020 blir regeringens enskilt största satsning inom export- och investeringsfrämjandet. Utifrån det som har diskuterats ska Tillväxtverket engagera insatserna DemoMiljö, Regionala Exportcentra och Startup Sweden i vår leverans under utställningen. Världsutställningen Expo2020 förväntas få uppemot 180 deltagande länder och 25 miljoner besökare.

Startup Sweden

Entreprenörskap är fördelat i hela Sverige men inte möjligheterna. Därför har Tillväxtverket initierat Startup -Sweden. Syftet med programmet är att ge entreprenörer från hela landet möjligheten att ta del av det nätverk och den kompetens som finns både nationellt och internationellt.

Under 2018 genomförde Tillväxtverket fyra veckolånga boot camps för 39 bolag i Tillväxtverkets lokaler. Bolagen har valts ut av en extern bedömningsgrupp bestående av privata och offentliga investerare, inkubatorer samt nyckelpersoner på den svenska startup-scenen.

Tillväxtverket har även utvecklat följande nya delar av programmet för att både bredda erbjudandet till företag men även nå nya målgrupper:

- *FemTech Boot Camp*: En vecka dedikerades till bolag som drivs av kvinnor. 80 procent av deltagarna upplevde att de fick många nya relevanta kontakter.
- *Startups meets Industry*: Tillsammans med Chalmers Venture arrangerade Tillväxtverket ett matchmaking event för 12 industribolag och 45 startups i Göteborg där 111 möten arrangerades totalt.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.1

- *Egna initierade meetups:* Tillväxtverket har arrangerat egna events där 442 personer har deltagit under året.

På den internationella scenen har Tillväxtverket genomfört kostnadsfria aktiviteter för att hjälpa svenska bolag som deltar på globala tech-events i CES (Las Vegas), MWC (Barcelona), London Tech Week och Slush (Helsingfors). Dessutom har Tillväxtverket, Energimyndigheten och Svensk-Amerikanska Handelskammaren i New York tillsammans arrangerat ett acceleratorprogram i USA i samband med konferensen Innovate46 för tio bolag. I genomsnitt fick varje bolag under veckan nära 8 relevanta affärsmöjligheter i USA.

Resultat i siffror

Under året har 40 externa samarbetspartners deltagit på våra aktiviteter. Startup Sweden har fått tolv publicerade artiklar i ledande branschmedia, som Veckans Affärer, NyTeknik, Dagens Industri, DiDigital och Breakit. Alla deltagande företag har vid förfrågan svarat att de kan tänka sig att rekommendera våra aktiviteter till andra företag.

Budgeten för satsningen har uppgått till 4.6 miljoner kronor under 2018. Startup -Sweden har sedan starten 2016 haft 114 deltagande bolag, varav 32 procent ägda av kvinnor och 68 procent ägda av män. Totalt har 22 bolag tagit in över 129 miljoner kronor i kapital mellan åren 2016–2018 varav 18 procent gått till bolag drivs av kvinnor och 82 procent till bolag som drivs av män.

Checkar för internationalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckarna för internationalisering är att främja små företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft genom internationalisering.

Sedan september 2015 är det regionerna som utlyser medlen och fattar beslut, inom den budget som Tillväxtverket beviljat. Vår roll kan beskrivas som systemansvarig/koordinator, med fokus på genomförande, kvalitet och utvärdering.

Under 2018 genomfördes ett erfarenhetsmöte med regionerna och 50 bedömningsmöten ute i regionerna. På erfarenhetsmötet genomfördes kompetenshöjande insatser inom digitalisering och uppföljning.

Beslut om affärsutvecklingscheckar i regionen föregås av en rekommendation från regionala bedömningsgrupper. Dessa består av regionala representanter från organisationer som arbetar med att främja internationalisering i företag. Tillväxtverket medverkar aktivt i bedömningsgrupperna.

Under 2018 beslutades det 46,9 miljoner kronor som företagsstöd i form av affärsutvecklingscheckar för internationalisering till 210 företag.

2018 genomfördes en pilotsatsning med så kallade Brexitcheckar i Stockholms län. Den riktade sig till företag som bedriver handel med Storbritannien och syftar till att förbereda dem inför en eventuell Brexit. Sammanlagt beslutades det 3,5 miljoner kronor som företagsstöd i form av Brexitcheckar till 21 företag.

Totalt 214 projekt slutfördes 2018 och resultaten från besvarade enkäter visar följande:

▲ PRESTATION

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.1

- 94 procent (mål 90 procent) av företagen har vid projektslut en färdig internationaliseringsstrategi.
- 92 procent instämmer /instämmer helt i att stödet fått positiv effekt på företaget.
- 85 procent (mål 70 procent) instämmer/instämmer helt i att insatsen har bidragit positivt till att öka företagets konkurrenskraft.
- 44 procent av företagen projektanställde personal och angav att 74 procent av dessa personer kommer att vara kvar i företaget efter projektets slut.

Checkar för hållbara och effektiva transporter

Under 2018 slutfördes Tillväxtverkets pilotsatsning för hållbara och effektiva transporter. Syftet var dels att genom effektivare transportlösningar öka företagets konkurrenskraft och samtidigt minska miljö- och klimatpåverkan. Dels var syftet att få fram ett kunskapsunderlag om företagets villkor och förutsättningar kopplat till effektiva transporter.

Checkarna riktade sig till små företag inom tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen. Elva företag beviljades checkar om cirka 1 miljon kronor under förra året. Av dessa var det sju företag som genomförde sina projekt. Många har arbetat med varuflödesoptimering både internt, på fabriksgolvet och externt med inkommande och avgående gods. Flera av de företagen har tittat särskilt på uttransporter och exempelvis arbetet för att korta ledtider, byta transportsätt till kombitransport eller samlasta med andra.

Vi har sett att det fanns ett intresse för checkar för hållbara och effektiva transporter hos vår målgrupp. Alla som genomförde sina projekt har angett att de genom detta har potential att öka företagets hållbara och effektiva transporter.

Affärsrådgivning för nyföretagande

Sverige behöver en mångfald av företagare och affärsidéer för en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft. Därför har NyföretagarCentrum Sverige och IFS Rådgivningscentrum beviljats verksamhetsbidrag för perioden 2017–2019.

NyföretagarCentrum Sverige

NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society) är moderorganisation för ett 80-tal lokala och regionala nyföretagarcentrum som finns i cirka 200 kommuner runt om i landet. De lokala NyföretagarCentrumen arbetar för att främja entreprenörskap och livskraftiga företag genom att erbjuda kostnadsfri rådgivning till personer som vill starta eget. Verksamhetsbidraget utgår endast till den centrala organisationens samordnande verksamhet.

Under 2018 användes verksamhetsstödet bland annat till att metodutveckla och kvalitetssäkra lokala NyföretagarCentrum. I detta ingick framtagande av informationsmaterial, rådgivarverktyg/IT-stöd och erfarenhetsutbyte. Samtliga aktiviteter syftar till att lokala NyföretagarCentrum ska kunna ge ett gott stöd vid starten av eget företag.

Vi bedömer att det koordinerande arbete som NyföretagarCentrum Sverige utför har stor betydelse för att verksamheten lokalt och regionalt fungerade effektivt och med god kvalitet.

IFS Rådgivningscentrum

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum beviljades 2017 ett verksamhetsbidrag för att utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, tillväxt och utveckling i företag drivna av personer med utländsk bakgrund i hela landet.

Under 2018 har verksamhetsbidraget enligt inkommen lägesrapport bland annat använts till att delfinansiera undersökningen *Kommunbarometern*, för vidareutveckling av *IntLink* till att bli en tillväxtportal för befintliga företagare med utländsk bakgrund som vill växa snabbt, för att ge ut priset *Årets Nybyggare* samt för starta eget-rådgivning till personer med utländsk bakgrund.

Tillväxtverket har beslutat att minska verksamhetsbidraget med 400 000 kronor för 2018 och 800 000 kronor för 2019. Tillväxtverkets beslut är resultatet av förändring i rådgivningsverksamheten utifrån ursprungligt beslut. Beslutet bygger på en rimlighetsbedömning utifrån nya omständigheter och beloppen är beräknade på den faktiska rådgivningsverksamheten som under 2018 genomförts av IFS. Beslutet bygger på en rimlighetsbedömning utifrån nya omständigheter och beloppen är beräknade på den faktiska rådgivningsverksamheten som under 2018 genomförts av IFS.

Verksamhetsbidrag kooperativ utveckling

Tillväxtverket gav under 2018 verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion som erbjuder företagsrådgivning till personer som vill starta kooperativa företag. Verksamhetsbidraget ges för rådgivning, utbildning och information kring start och utveckling av kooperativt företagande samt lokalt- och regionalt utvecklingsarbete.

Syftet var dels att bidra till en mångfald av företagare och konkurrenskraftiga företag, dels att bidra till lokal och regional attraktivitet genom att utveckla nya lösningar och behålla lokal service.

Under 2018 fick 44 904 personer information och utbildning om kooperativt företagande av Coompanion. 4 337 personer fick rådgivning för start och utveckling av kooperativa företag. Dessa insatser resulterade i att 407 nya kooperativa företag startade och 721 etablerade företag fick rådgivning för affärsutveckling.

Syftet att bidra till en mångfald av företag och företagare uppfylldes genom att många av dem som startade stod långt från arbetsmarknaden och många verkade inom kreativa och kulturella näringar.

Under 2018 ledde Coompanion även 89 processer för att utveckla olika verksamheter inom lokal samverkan. Arbetet resulterade i service och aktiviteter i glesbygd och utsatta stadsdelar, som har effekt för områdenas utveckling och attraktionskraft. En önskad långsiktig effekt av detta är bättre förutsättningar för människor att leva och driva företag i hela landet.

Tillväxtverkets samlade bedömning är att verksamhetsbidraget till Coompanion bidragit till ökad konkurrenskraft i näringslivet och haft goda

kortsiktiga effekter för såväl enskilda som samhället. Verksamhetsbidraget till kooperativ utveckling och långsiktig samverkan mellan Tillväxtverket och Coompanion bidrar till att förnya näringslivet och bredda antalet entreprenörer.

Arbetsintegrerande sociala företag

Arbetsintegrerande sociala företag driver näringsverksamhet samtidigt som de använder arbete och delaktighet för att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden ska integreras i arbetsliv och samhälle.

Tillväxtverket genomförde under 2016–2018 ett regeringsuppdrag i samråd med Arbetsförmedlingen som omfattade totalt 60 miljoner kronor. Målet var att skapa möjligheter till arbete för personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa. Fram till och med 2018 genomfördes en rad insatser för att stärka de arbetsintegrerande sociala företagen. Sweco har utvärderat uppdragets insatser.

Tolv regionalt utvecklingsansvariga tilldelades projektmedel för att genomföra insatser enligt den handlingsplan som regionerna tog fram under 2016. Projekten var inriktade på att stärka samverkan mellan företagen och med offentliga aktörer och näringslivet samt att integrera arbetsintegrerande sociala företag i regionernas ordinarie näringslivsinsatser. Projekten genomfördes i Skåne, Kronoberg, Kalmar, Jönköping, Västra Götaland, Östergötland, Örebro, Gävleborg, Dalarna, Jämtland/Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten. Projekten har resulterat i att dessa regioner har ökat sin kompetens inom området och arbetsintegrerande sociala företag ses som en resurs i näringslivet.

För att öka de arbetsintegrerande sociala företagens bidrag till att stödja nyanlända och långtidsarbetslösa med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden genomfördes sex projekt. Projekten testade olika modeller för att öka möjligheterna att stödja målgruppen. Exempel på detta är Yalla Rinkeby som i samarbete med fastighetsbolaget ByggVesta startade catering som drivs av kvinnor med utländsk bakgrund.

De arbetsintegrerande sociala företagens affärsutveckling stöttades genom checkar för affärs-, kompetens- och organisationsutveckling, med mera. 67 checkar genomfördes under 2016–2018. I en utvärdering av insatsen skriver Sweco att checkarna mötte ett reellt behov och uppskattades av företagen. Cirka 86 procent av företagen uppger i rapporten att de har ökat sin omsättning och lönsamhet.

För att öka kunskapen om företagens samverkan och affärer med övriga näringslivet tog vi fram en rapport som analyserade en rad exempel. De visar att företag som gör affärer med arbetsintegrerande sociala företag ser att de, förutom affärsmässig nytta, får ett mervärde genom att bidra till lokalsamhället och att människor kommer i arbete. Delrapporten presenterades vid ett seminarium i Göteborg.

Tillväxtverket bidrog till att intresseföreningen Skoopi i samarbete med SIS, Swedish standards institute, tog fram en svensk standard för arbetsintegrerande sociala företag som kvalitetssäkrar företagets verksamhet.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.2

För att sprida kunskap om arbetsintegrerande sociala företag och regeringsuppdraget utvecklades webbplatsen www.sofisam.se och information lämnades vid en rad konferenser runt om i landet.

Sammantaget har insatserna i regeringsuppdraget bidragit till att arbetsintegrerande sociala företag stärkt sin affärsmässighet. De bidrar till att öka sysselsättningen för personer med svag förankring på arbetsmarknaden, kompetensförsörjning och ett hållbart företagande.

Verksamhetsbidrag SISP

Inkubatorer och science parks är viktiga delar av stödsystemet för företag. Därför har Swedish Incubators and Science Parks (SISP) beviljats ett verksamhetsbidrag till och med 2019. Syftet är att stärka och främja förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och science parks. I genomförandet samverkar SISP med andra aktörer som har komplementär kompetens. Exempelvis SISP samarbetar med Swedish Network for Innovation and Technology Transfer Support, SNITTS. Vidare har SISP medverkat i vårt arbete med programmet Startup Sweden och Tillväxtverket medverkar på SISP på den årliga Innovationsriksdagen. Vi bedömer att samverkan med SISP och dess samarbetspartners, har främjat förnyelsen av innovationskontor, inkubatorer och science parks.

Verksamhetsbidrag SIQ

Under 2018 gav Tillväxtverket verksamhetsbidrag till organisationen SIQ – Institutet för Kvalitetsutveckling.

Under 2018 använde SIQ verksamhetsbidraget till att införa en ny styrmodell.

Tillväxtverket har under året haft två dialogmöten.

Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring

Tillväxtverket beviljade totalt 9 050 000 kronor till de 15 regioner som ansökt om mikrostöd riktat till små företag inom naturturism. Ansökningsperioden öppnade i juni 2018 och är öppen till och med den 19 april 2019.

Tillväxtverket genomförde en *Nationell kartläggning och sammanställning av det pågående arbetet inom turism- och rekreationscykling*. Syftet med uppdraget har varit att få en mer samlad bild av hur turism- och rekreationscyklingen fungerar idag och hur den kan utvecklas. Resultatet av vårt arbete visar på ett ökande intresse för cykelturism och potential för utveckling. Här finns med stor sannolikhet möjlighet till ökade intäkter, ökad sysselsättning och andra bieffekter i form av ökad folkhälsa och en mer hållbar inhemsk turism.

Inom natur- och landsbygdsturism deltog vi bland annat i Naturvårdsverkets nationella myndighetsnätverk för friluftsliv, nätverksträffar med länsstyrelsernas friluftsstrategier och arrangerade två workshops vid Tankesmedjan för Friluftsliv. Tillväxtverket finansierade och utvecklade en nationell naturturismstrategi tillsammans med Naturturismföretagen, Svensk Turism och Visita. Strategin lanserades i juli 2018.

Turismföretag och destinationer har under året visat ett ökat intresse för hur de ska arbeta för en hållbar turism. Tillväxtverkets kunskaper är efterfrågade och många vill att myndigheten ska peka ut riktningen. Det handlar om

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.3

turismföretags hållbarhetsmognad, särskilda hållbarhetsinsatser inom regeringsuppdraget Hållbar produktutveckling samt en kartläggning av hållbarhets- och kvalitetssystem.

Tillväxtverket deltar tillsammans med 20 regioner och Visita i partnerskapet för projektet *Exportprogram för svensk måltidsturism 2021* som finansieras av Jordbruksverket och leds av Visit Sweden. Vi deltar även i referensgruppen för Designlandet Sverige, en satsning som leds av Visit Sweden.

Tillväxtverkets generaldirektör Gunilla Nordlöf deltog vid Näringsdepartementets Dialogforum för besöksnäringen.

Tillväxtverket lämnade in ett remissvar med synpunkter på förslag i betänkande av utredningen Sveriges besöksnäring *Ett land att besöka – en samlad politik för hållbar turism och hållbar besöksnäring (SOU 2017:95)* till Näringsdepartementet.

Den 6 december arrangerade SKL i samarbete med Tillväxtverket och Regionala Nätverket för Turism konferensen *Besöksnäring på agendan – nationell dialog om samhällets roll för utveckling*. I anslutning till konferensen anordnade Tillväxtverket och Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism en prisceremoni för Stora Turismpriset 2018 som firade 25 år. Vinnare blev Julita gård i Sörmland och priset delades ut av stiftelsens ordförande landshövding Cecilia Schelin Seidegård.

Besöksnäring – strategisk samordning och samverkan

Under året har Tillväxtverket intensifierat arbetet med strategisk samordning och samverkan i besöksnäringens frågor – en roll som utgår från Tillväxtverkets instruktion och som har stor betydelse för möjligheten att åstadkomma ett effektivt främjande av turism och besöksnäring i Sverige.

Bland annat samordnar Tillväxtverket 16 myndigheter och statliga bolag i Besöksnäringens myndighetsgrupp. Gruppen har under året genomfört fyra arbetsgruppsmöten och ett möte på GD-/VD-nivå. Vid GD-/VD-mötet togs beslut om en gemensam strategisk inriktning med prioriterade mål och strategiska områden samt inriktningen på flera nya utvecklingsprojekt.

Strategisk samverkan med näringslivet har skett i projektet Visit the Future 2.0 som drivs av Svensk Turism med finansiellt stöd från Tillväxtverket. Projektets syften är att utveckla ett nytt strategiskt ramverk för besöksnäringen i Sverige, sprida kunskap från projektet Framtidens besöksnäring samt generera utvecklingsinitiativ i regionerna. Arbetet fokuserar på innovationsdrivet samspel mellan besöksnäringen och andra näringar och innovationsområden.

Tillväxtverket har i samarbete med Näringsdepartementet breddat medverkan i internationella fora med inriktning på turism. Myndigheten har deltagit aktivt i det nordiska samarbetet, samt, baserat på ett beslut i Nordiska Ministerrådet, bidragit med ett förslag till en förstudie för ett nordiskt projekt inom turismstatistik och förenkling med inriktning på mobilpositioneringsdata, för genomförande under 2019. Ett annat prioriterat forum har varit Barentsrådet, där Tillväxtverket givit Region Norrbotten stöd i ordföranderollen i Joint Working Group on Tourism med två möten under året varav ett i Riga. Även -EU-TAC och OECD:s turismkommitté var prioriterade arenor. Tillväxtverket bidrog med en fallstudie i en OECD-rapport om investeringar inom turism, baserad på ett projekt som initierats i

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.3

Besöksnäringens myndighetsgrupp och genomförts av Invest in Norrbotten. Studien presenterades vid turismkommitténs möte i Paris i oktober.

Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism

Regeringsuppdraget startade i juni 2016 och omfattar sju medverkande regioner/regionala turistorganisationer. De genomförde under året riktade kompetenshöjande insatser för företag och föreningar med syfte att utveckla natur- och kulturupplevelser inklusive paketerade och tematiserade produkter för främst internationella besökare. Merparten av produkterna är knutna till leder (cykling, paddling, ridning, skridskoåkning, vandring) som utgör den centrala infrastrukturen för besöksupplevelsena, kompletterade med service och tjänster inom bo-äta-göra och resa. Då kvaliteten på regionernas leder varierar prioriterade flera projektägare att avsätta resurser för att involvera markägare, samordna berörda kommuner, identifiera huvudmän, säkerställa ledkvalitet samt förstärka den digitala och fysiska tillgängligheten för olika besöksgrupper. Produktutvecklingsinsatserna genomfördes i samverkan med berörda kommuner för utvalda företag, föreningar och stiftelser som bedömdes ha förutsättningar att omsätta kunskapen i konkret affärsnytta, kopplat till utvald led eller tema, t ex fiske, lokal mat, kulturmiljö, vandring. I insatserna anlitas experter inom bland annat hållbar affärsutveckling, produktutveckling, paketering, internationell försäljning och export, digital marknadsföring och värdskap för att dela med sig av sin kunskap och inspirera företagen att utveckla egna affärssamarbeten. Under året genomförde Tillväxtverket ett erfamöte och två kunskapsseminarier för stödmottagarnas projektledare med syfte att ge kunskap och stöd i planerade hållbarhetsinsatser och i löpande utmaningar kring företags- och myndighetssamverkan, lokalt och regionalt. De upphandlade projektstöden genererade nytta för både Tillväxtverket och stödmottagarna i form av kvalitetssäkrade utvecklingsinsatser fördjupade hållbarhets- och kunskapsanalyser samt analyser av de medverkande företagens förädlingsvärden. Under året initierade Tillväxtverket en riktad affärs- och produktutvecklingsinsats i samarbete med Visit Sweden för utvalda naturturismföretag i de sju regionerna. Insatsen omfattade två fördjupande workshops och ett studiebesök på ATWS, Adventure Travel World Summit i Toscana (Italien). Insatsen pågår under ett år med målet att de utvalda företagen ska ha färdiga produkter att sälja inför och under ATWS i Göteborg i september 2019.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.3

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 1.3

Kunskap för bättre beslutsunderlag

En viktig insats för att främja företagande och entreprenörskap inom besöksnäringen är att bidra med fakta om marknads utveckling och relevanta beslutsunderlag i form av statistik och undersökningar.

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för inkvarteringsstatistiken som är del av Sveriges Officiella Statistik. Statistiken levereras varje månad till de boendeanläggningar som rapporterar data, men finns också tillgänglig i en öppen statistikdatabas, SSD, där användare kan göra sina egna uttag. Under 2018 gjordes närmare 18 000 uttag från inkvarteringsstatistiken i SSD och SCB, som producerar statistiken på uppdrag av Tillväxtverket, fick cirka 300 beställningar från externa aktörer. Tillväxtverket publicerar även års- och säsongsvisa sammanställningar som i år uppmärksammades i ett 90-tal artiklar och inslag i media över hela landet.

Under våren publicerade vi rapporten *Vardag och framtid för turismföretagen*, en enkätundersökning av SME:s i Sverige, vilken visar att turismföretag har en större tillväxtvilja än genomsnittet men upplever kompetensförsörjning och regelfrågor som stora hinder för tillväxt. Under 2018 gjordes drygt 200 nedladdningar av rapporten. Under året publicerade vi också 2017 års resultat av konsumentundersökningen *Svenska befolkningens turismresor* i statistikdatabasen SSD vilket innebär att statistiken tillgängliggjordes för allmänheten på ett sätt som inte skett tidigare. Sedan juli 2018 har 580 uttag gjorts ur SSD.

Nationalräkenskaperna på SCB tar årligen på uppdrag av Tillväxtverket fram satellitkontoberäkningar för turismens omsättning, exportvärde och sysselsättning som Tillväxtverket publicerar i rapporten *Fakta om Svensk Turism*. Där presenteras även en sammanställning av andra relevanta statistikällor som beskriver marknadens utveckling. Under 2018 gjordes drygt 2 000 nedladdningar av rapporten. Årets resultat presenterades på en pressträff på Gröna Lund i Stockholm av generaldirektör Gunilla Nordlöf tillsammans med näringsminister Mikael Damberg. Nyheten uppmärksammades i ett 20-tal artiklar och inslag i media.

I början av juni anordnade Tillväxtverket ett kunskapsseminarium där vi presenterade resultaten från de senaste undersökningarna och berättade om våra aktuella insatser för att stärka svensk besöksnäring. 80 personer, varav 60 procent kvinnor och 32 procent män, deltog på plats och lika många tog del av seminariet via webben. Under 2018 sammankallade Tillväxtverket också två gånger den statistikreferensgrupp som fungerar som användarråd till den officiella statistiken och diskussionsforum för utvecklingsfrågor för turismstatistiken i stort. Årlig rapportering av Tillväxtverkets olika statistikprodukter sker till Eurostat, United Nations World Tourism Organisation och OECD. Under året har en studie genomförts som länkar samman resultatet från turismräkenskaperna med miljöräkenskaper för att mäta turismens miljö- och klimatpåverkan. Rapporten presenterades på Global Forum on Tourism Statistics i Cusco, Peru med drygt 150 deltagare.

Tillväxtverkets arbete inom kulturella och kreativa näringar

Kunskapsuppbyggnad och kunskapsstöd

2018 producerade och publicerade vi en uppdaterad *Kreametern*, svensk statistik för kulturella och kreativa näringar. Kreametern är en följd av ett särskilt regeringsuppdrag som förlängdes under 2017 och till att även innefatta analys av statistiken. Statistiken går att bryta ner på region och bransch över hela landet. Kreametern finns tillgänglig online på Tillväxtverkets webbplats tillsammans med en rapport som förklarar metoderna bakom statistiken och en rapport som analyserar statistikens resultat.

Under året avslutades ett regionalt kompetensutvecklingsprojekt som hade startat 2016 i Norrbottens län. Projektets syfte var att höja kunskapen om kulturella och kreativa företag hos tjänstemän i kommuner, och om den betydelse kulturdriven tillväxt har för lokal attraktionskraft. Vår bedömning av projektets kvalitativa läges- och slutrapportering är att denna kompetensutveckling har lett till stärkta förmågor i Norrbottens län, och i vissa fall även till förändrade beteenden.

EU-kommissionen publicerade en rapport med rekommendationer till utveckling på alla politikkivåer, för att ta vara på kulturens kraft på lands-

bygden, i städerna, i EU och EES-länderna. Regeringskansliet nominerade expert från Tillväxtverket till svensk sakkunnig i arbetsgruppen för rapporten, jämte en tjänsteperson från kulturdepartementet samt representanter från 26 medlemsstater och Norge.

LÄS MER

[Kreametern – nationell statistik för kulturella och kreativa näringar](#)

[The role of public policies in developing entrepreneurial and innovation potential of the cultural and creative sectors](#)

Utveckling av mellanled för att koppla samman företag med internationell marknad

Tillväxtverket genomför 2016–2018 tillsammans med Statens kulturråd ett försök med exportstöd i form av resebidrag till professionella mellanledsfunktioner som agenter, gallerier, förlag och liknande. Syftet är att ta vara på den stora outnyttjade exportpotential i enskilda mikro- eller småföretag inom kulturella och kreativa näringar.

Under 2018 inkom sammanlagt 105 ansökningar (om totalt 3 673 947 kronor), varav 57 beviljades stöd (om totalt 1 008 000 kronor).

Efter tre år med försöket bedömer vi att det har varit mycket välriktad och behovet av insatsen stort. Under 2018 utvärderade Sweco insatsen i en särskild rapport. Utvärderingens slutsatser visar bland annat att stödmottagare sökt sig till tidigare okända marknader och att fler än bara stödmottagarna gagnats. Rapporten sammanfattar även utvecklingsmöjligheter för stödformen och betonar bland annat samordning av branscher och insatser samt behovet av kontinuitet.

Medel till branschorganisationer för utvecklingsprojekt

Under året avslutades fyra branschutvecklingsprojekt som hade startat under 2016 och 2017. Syftet är att branschorganisationer ska kunna stärka utvecklingen av ny eller mer kvalificerad kunskap, eller etablera nya stödfunktioner, för företagen i sin bransch.

Till exempel har stödet medfört till att uppgiftslämnare till svensk bokförsäljningsstatistik har ökat från 66 till 85 procent, till att 16 designföretag haft möjlighet till en omfattande affärsutvecklingskurs och coachning samt till att en gemensam kanslifunktion för paraplyorganisation Kreativ Sektor har bildats.

Samlad bedömning av insatser inom kulturella och kreativa näringar i alla delar av landet inklusive landsbygdsområden under 2018

En samlad bedömning av 2018 års insatser visar bland annat att

- näringsmässiga förutsättningar direkt har förbättrats i mer än 73 kulturella och kreativa företag i hela Sverige (Branschutvecklingsinsatserna inom Dataspelsbranschen, Svenska Förläggare respektive KOMM kommer indirekt en ännu större mängd företag till del.)
- tjänstepersoner lokalt och regionalt i en region har fått mer kunskap om kulturella och kreativa näringar samt om kulturdriven tillväxts betydelse för lokal attraktionskraft.

Sweden Food Arena

Som en del av livsmedelsstrategin (prop 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och tillväxt i hela Sverige) fick Tillväxtverket den 1 juni 2017 i uppdrag att förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling. Syftet med uppdraget var bland annat att förbättra samordningen mellan företag och organisationer inom livsmedelssektorn och bidra till att branschens behov inom kunskaps och innovationssystemet formulerades.

Den 24 maj lanserades samverkansarenan, Sweden Food Arena, genom ett evenemang med 180 deltagare. Vid samma tillfälle presenterades även den jämförande studien Forskning och innovation för en livsmedelssektor i världsklass. Studien med jämförande slutsatser från andra sektorer och länder har fått bred spridning och slutsatserna kommer att tas tillvara i Arenans fortsatta arbete.

Uppdraget redovisades till regeringen den 27 juni 2018. Den 14 juni 2018 beslutade regeringen att Tillväxtverkets fortsatt skulle bistå i etableringen av samverkansarenan. Uppdraget förlängdes därför till och med den 31 december 2018.

Sweden Food Arena är från och med den 1 januari 2019 organiserad som en ekonomisk förening och undertecknarna av samverkansarenan har erbjudits medlemskap i föreningen. Vid årsskiftet 2018/19 hade ett 60-tal företag skrivit under en avsiktsförklaring om att kraftsamla kring en arena för en livsmedelssektor i världsklass. Föreningen finansieras med lika delar av medlemmarna och genom särskilda medel som regeringen beslutade om den 9 juni 2018.

Genom etableringen av samverkansarenan har ett strukturerat samarbete mellan företagen inom livsmedelskedjan skapats. Det är goda förutsättningar för att Sweden Food Arena framöver kommer att påverka forskningen och höja innovationskapaciteten inom sektorn.

Handlingsplan för livsmedelsstrategin

I anslutning till livsmedelsstrategin (prop 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och tillväxt i hela Sverige) beslutade regeringen i februari 2017 om en handlingsplan för åren 2017–2019 (2020 för åtgärder inom landsbygdsprogrammet). För det fortsatta genomförandet av livsmedelsstrategin behövs utarbetas en ny handlingsplan som ersätter den nuvarande. Mot bakgrund av detta beslutade regeringen därför den 14 juni 2018 att ge Statens jordbruksverk och Tillväxtverket i uppdrag att utarbeta åtgärder till en ny handlingsplan för åren 2020–2022. Arbetet påbörjades i augusti 2018 och ska del- respektive slutredovisas den 27 mars och den 19 juni 2019.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet *affärsutveckling* har bidragit till att företag gör fler affärer genom internationalisering och innovation. Det är dock inte förrän på sikt vi kommer att se de fulla effekterna av årets insatser. Insatsernas rapporterade resultat på effektnivå kan sammanfattas så här:

- Under året skapade Enterprise Europe Network 311 internationella affärssamarbeten och nivåhöjande insatser.
- Under året har 13 nya regioner invigt sina exportcentra. 52 procent av de företag som kom i kontakt med de utpekade aktörerna i regionerna blev rätt hänvisade av främjarna till rätt person och organisation.
- Tillväxtverket i samarbete med Energimyndigheten och Svensk-Amerikanska Handelskammaren i New York arrangerade tillsammans ett acceleratörprogram i USA för tio bolag där i genomsnitt varje bolag fick åtta antal relevanta affärsmöjligheter i USA.
- Totalt har 22 bolag som deltagit i Startup-Sweden tagit in över 129 miljoner kronor i kapital mellan åren 2016–2018.
- Av de företag som tagit emot affärsutvecklingscheckar för internationalisering har vid projektets slut 94 procent en färdig internationaliseringsstrategi. 92 procent av företagen instämmer i att deltagandet bidragit positivt till att öka företagets konkurrenskraft. 44 procent av företagen har projektanställt personal och angav att 74 procent av dessa personer kommer att vara kvar i företaget efter projektets slut.
- Alla de små företag i de fyra nordligaste länen som tagit emot checkar för hållbara och effektiva transporter anger att de har potential att öka företagets transporter i den önskade riktningen.
- Under 2018 fick 4 337 personer rådgivning för start och utveckling av kooperativa företag av Coompanion. Dessa insatser resulterade i att 407 nya kooperativa företag startade.
- I tolv regioner har de regionala aktörerna ökat sin kompetens inom området för arbetsintegrerande sociala företag så att dessa företag nu ses som en resurs i näringslivet. Av de 67 arbetsintegrerande sociala företag som tagit emot checkar för organisationsutveckling har 86 procent ökat sin omsättning och lönsamhet. Tillväxtverket har bidragit till framtagandet av en svensk standard för arbetsintegrerande sociala företag vilken kvalitetssäkrar företagens verksamhet. Sammanslaget har Tillväxtverkets insatser bidragit till att arbetsintegrerande sociala företag stärkt sin affärsmässighet och därmed bidrar till kompetensförsörjning, hållbart företagande och att öka sysselsättningen för personer med svag förankring på arbetsmarknaden.
- Tillväxtverket finansierade och utvecklade en nationell naturturismstrategi tillsammans med Naturturismföretagen, Svensk Turism och Visita.
- Ett regionalt kompetensutvecklingsprojekt i Norrbottens län har höjt kunskapen om kulturella och kreativa företag hos tjänstemän i kommuner och om den betydelse kulturdriven tillväxt har för lokal attraktionskraft. Genom projekten stärktes också strategiska planering och nätverk, till exempel mellan region och regionalt lärosäte för uppbyggnad av kunskap om frågorna.
- Tillväxtverket genomför tillsammans med Statens kulturråd ett försök med exportstöd i form av resebidrag till professionella mellanledsfunk-

tioner som agenter, gallerier, förlag och liknande. Stödet har medfört att stödmottagare sökt sig till tidigare okända marknader.

- Under året avslutades fem branschutvecklingsprojekt. De har bland annat resulterat i stärkt bokförsäljningsstatistik och etableringen av en gemensam kanslifunktion skapad för paraplyorganisationen Kreativ Sektor. Tillväxtverket bedömer att projekten bidragit till förbättrade näringsmässiga förutsättningar för mer än 73 kulturella och kreativa företag i hela Sverige.
- Under året lanserades en samverkansarena, Sweden Food Arena, som från och med den 1 januari 2019 är organiserad som en ekonomisk förening. Genom etableringen av samverkansarenan har ett strukturerat samarbete mellan företagen inom livsmedelskedjan skapats. Det ger goda förutsättningar för att Sweden Food Arena framöver kommer att påverka forskningen och höja innovationskapaciteten inom sektorn.

Resultatområde digitalisering

Bakgrund

Regeringen har som mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. I en internationell jämförelse står sig Sverige väl när det gäller spridning och användning av digital teknik. Sverige ökade en placering på EU:s *Digital Economy and Society Index* (DESI) för 2018 till en andra plats. Utmaningen för Sveriges del är att kontinuerligt fortsätta att förbättra digitaliseringen från en jämförelsevis hög nivå inom flera områden.

På företagsnivå kan det dock konstateras att de svenska företagen har kommit olika långt i sin digitala mognad. I EU:s *Digital Intensity Index* mäts användningen av olika digitala teknologier i företag. Andelen svenska företag som i hög eller mycket hög utsträckning använder digitala teknologier är drygt 30 procent. Undersökningen *Företagens villkor och verklighet 2017* visade att svenska små och medelstora företag framför allt använder IT inom administration, följt av inköp och marknadsföring och att en betydligt mindre andel använder IT för affärsutveckling. Digitaliseringen skiljer sig också mellan branscher. Företag inom IKT, handel, andra tjänsteföretag och tillverkning ligger bra till i användningen av IT, men fler företag behöver nyttja digitaliseringens möjligheter för att utveckla nya affärsmodeller och effektiviserad produktion.

Digitalisering kan bidra till att skapa värde i företagen. Fler företag kan koppla upp sig mot internationella marknader när kostnaderna för informationsutbyte minskar, vilket medför skalfördelar när fler potentiella kunder kan nås. Utöver effektivisering kan digitalisering minska den geografiska platsens betydelse vilket förbättrar förutsättningarna att leva och verka i hela landet. Digitaliseringen kan samtidigt leda till en ökad konkurrens från nya aktörer på marknaden. Även om Sverige tillhör de länder i EU som är ledande i arbetet med att skapa förutsättningar för digital transformation, finns fortfarande förbättringsområden för att medborgare och företag tillfullo ska kunna dra nytta av den potential som digitalisering kan medföra.

Genomförande digitalisering

Smart industri

SMART INDUSTRI

Under året fick Tillväxtverket ytterligare uppdrag som en del av regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri*, vilket innebär att vi nu har totalt åtta uppdrag. Det övergripande syftet med uppdragen är att bidra till förnyelse och stärkt omställningsförmåga i små och medelstora industriföretag, med fokus på digitalisering, kompetensförsörjning och hållbar produktion. Vi koordinerar uppdragen internt för att ökad tydlighet och effektivitet, bland annat när det gäller gemensam kommunikation, kunskapsutveckling inklusive studiebesök, och möten med de aktörer som regionalt och lokalt arbetar med att genomföra insatser till företag.

I februari bjöd Tillväxtverket in aktörer med regionalt utvecklingsansvar, projektägare, myndigheter, industrins företrädare med flera till erfarenhets- och dialogmötet *Tema Smart industri*. Syftet var att diskutera industrins behov och utmaningar och informera om samtliga uppdrag inom *Smart industri*. Detta ökar lärandet mellan regioner och organisationer om industrins behov av omställning samt regioners olika förutsättningar när det gäller industrins framtid och aktörers olika insatser. I mötet deltog drygt 70 externa aktörer. Utvärderingen av mötet visar att 94 procent hade ett positivt helhetsintryck och att 94 procent ansåg att mötet var till nytta för dem i deras verksamhet. I samband med mötet presenterades en ny rapport om industrin, *Innovativ industri som vill växa*. Rapporten visar att 95 procent av industrin vill växa, jämfört med 88 procent av övriga företag. I april bjöd vi in till seminariet *Industrin i nytt ljus* om rapporten *Industrins tillväxt och konkurrenskraft*, som visar att 27 000 jobb har tillkommit i industrin 2011–2016.

Tillväxtverket deltog i två mässor under året som utställare och föreläsare, Elmia Automation i Jönköping och ScanAutomatic i Göteborg. Syftet var att nå ut med erbjudanden till företag inom ramen för Digitaliseringslyftet och Robotlyftet. Vi presenterar även Tillväxtverkets samlade erbjudande till industriföretag på sidan tillvaxtverket.se/smartindustri. Två studiebesök genomfördes under året, i Karlskoga och Södertälje, då vi även bjöd in andra myndigheter att delta. Vi redogör för uppdragen inom *Smart industri* under resultatområdena Digitalisering (sidorna 33, 33, 34, 34, 35), Kompetensförsörjning (sidorna 48, 49) och Regional kapacitet (sidorna 77, 78).

Digitaliseringslyftet – Smart industri

Digitaliseringslyftet syftar till att små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag i högre grad ska använda sig av digital teknik och automatisering, och på sätt stärka sin konkurrenskraft. Programmet pågår 2016–2019 och omfattar totalt 78 miljoner kronor. Vi delrapporterade uppdraget till regeringen i augusti. I programmet ingår *Kickstart Digitalisering*, ett seminariekoncept som syftar till att öka insikten hos industriföretag om digitaliseringens möjligheter. Projektet drivs av Teknikföretagen i samarbete med IF Metall, RISE IVF och IUC. Hittills har 252 företag deltagit i Kickstart Digitalisering i totalt 35 genomförda workshops. Målet reviderades under året, då det gynnsamma konjunkturläget påverkade företagens möjligheter att delta i aktiviteterna. Målet är nu att genomföra 80 workshops och nå omkring 550–600 företag. Ramböll Management Consulting genomförde en halvtidsutvärdering, där designen av konceptet bedömdes vara ändamåls-

enlig men att ytterligare målgruppsanpassning rekommenderas för att nå fler företag.

Under året beviljade Tillväxtverket ytterligare fyra coachningsprojekt, vilket innebär att totalt 400 företag ska erbjudas coachning genom 15 projekt. Hittills har 181 företag tagit del av coachningsinsatserna. Tillväxtverket finansierade även sex projekt som syftar till metod- eller kunskapsutveckling. Vi uppdaterade löpande sidan verksamt.se/digitalindustri, som visar vägen till offentligt finansierade insatser till industriföretag. RISE IVF utvecklar i samarbete med Tillväxtverket *Dags att digitalisera*, en digitaliseringsutbildning på webben för industriföretag. Lansering sker i mars 2019. Utbytet med Tyskland utvecklades under året. Tillväxtverket genomförde även samrådsmöten med bland andra Vinnova, Almi och RISE IVF. Uppdraget slutrapporteras till regeringen den 30 mars 2020.

Goda exempel – Smart industri

SMART INDUSTRI

Uppdraget handlar om att synliggöra goda exempel på företag, processer med mera som ligger i den industriella utvecklingens framkant. Syftet är att inspirera andra industriföretag till förnyelse och omställning. Uppdraget omfattar 6 miljoner kronor under 2016–2018. En stor del av medlen beviljades till ett projekt som Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) driver. Projektet omfattar en årlig företagstävling, som syftar till att lyfta fram företag som är framgångsrika i sitt arbete med digitalisering.

Under hösten inkom 40 nomineringar till företagstävlingen, som avgörs i början av 2019. Lundqvist Trävaru utsågs i februari till vinnare i 2018 års tävling. IVA genomförde även tre seminarier runt om i landet för att öka intresset hos små och medelstora industriföretag för digitaliseringens möjligheter. Tillväxtverket deltar i juryarbetet för företagstävlingen och medverkar i seminarierna. Under året tog vi fram sex filmer och fyra artiklar för att sprida kännedom och öka intresset hos fler företag för digitaliseringens möjligheter. Dessa publicerades på tillvaxtverket.se/smartindustri och spreds i våra och andra aktörers sociala kanaler. Uppdraget slutrapporteras till regeringen den 31 mars 2019.

Robotlyftet – Smart industri

Inom ramen för Smart industri är regeringsuppdraget Robotlyftet operativt sedan april 2018. Syftet med uppdraget är att utforma och genomföra ett program för att främja automation i industrins små och medelstora företag i Sverige. För att skapa insikt och kunskap engageras Främjare och Integratörer. Företagen ska få bättre beställarkompetens och ska mötas av leverantörer som vågar utmana företagen för att säkra framtidssäkrade automationslösningar.

Under 2018:

- beviljades förstudieprojektet PILAR som etablerar en spridningsprocess i stöttningen av företagets utredningar och investeringar
- beviljades förstudieprojektet ROBIN som syftar till att utveckla ett bra gränssnitt mellan företaget och integratörerna.
- beviljades förstudieprojektet TRIZ som syftar till att utveckla en analysmetod för automation i fall i mera komplexa produktionssystem.

LÄS MER

Följ på Twitter: #robotlyftet

Tillverkning i Sverige – Smart industri

Tillväxtverket har fått i uppdrag att stärka förutsättningarna för företag att industrialisera och tillverka nya produkter i Sverige. Målet ska nås genom utvecklad rådgivning som kopplar ihop aktörer med produktidéer eller prototyper med aktörer som kan erbjuda relevant industrialiseringskunskap och tillverkningskapacitet.

Uppdraget är uppstartat där den första delen avser en upphandlad kartläggning av hur innovationssystemet för rådgivning för målgruppen ser ut idag.

Checkar för digitalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckar för digitalisering är att öka konkurrenskraften och förnyelsen i små företag i Sverige genom digitalisering.

Insatsen genomförs i 17 regioner under 2018. Regionerna beslutade om 246 stöd till företagen på totalt 48 miljoner kronor. Regionerna beviljades medel i januari 2018 och projekten ska vara slutförda senast i november 2018.

Checkar för digitalisering har samma upplägg som Tillväxtverkets checkar för internationalisering. De regionala aktörer som är beslutande myndighet gällande företagsstöd inom anslag 1:1 hanterar intresseanmälningar, beslut och utbetalningar. Under 2018 genomfördes en erfarenhetsträff med regionala aktörer, se avsnittet checkar för internationalisering.

Öppen och datadriven innovation

Tillväxtverket fick under 2017 ett särskilt uppdrag från Regeringen att främja öppen och datadriven innovation. Syftet är att öka vidareutnyttjande av öppna data och handlingar från den offentliga förvaltningen. Uppdraget har skett i samverkan med Riksarkivet, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Upphandlingsmyndigheten samt i samråd med Lantmäteriet och Riksantikvarieämbetet.

Målet med uppdraget är att underlätta för offentliga aktörer att synliggöra aktuella samhällsutmaningar som kan lösas med öppen och datadriven innovation. I centrum är en plattform för utmaningsdriven innovation, främst ämnad för offentliga aktörer. Med hjälp av plattformen kan staten agera nav i ett ekosystem och kontinuerligt ta tillvara innovationskraften i den privata sektorn, såväl som bland ideella organisationer och forskningsinstitut.

Tillväxtverket har tillsammans med ett antal andra myndigheter tagit fram en skiss på vad en nationell innovationsplattform kan erbjuda. Utöver detta presenteras förslag på ett antal pågående initiativ som bedrivs av offentliga aktörer och som kan knytas till plattformen. Plattformen har fokus på innovationstävlingar men dialog har även förts om själva processen för att i tidigt skede kunna skifta från innovationstävling och innovationsupphandling till andra samverkansformer. En fungerande version av plattformen är under framtagning och kommer att mjuklanseras senare under året. Plattformen ska inspirera till möjligheter med datadriven innovation och sätta data i

▲ PRESTATION

ett sammanhang. En viktig uppgift för plattformen är att sänka tröskeln för involverade parter att ta sig vidare i processen.

Intresset från deltagande organisationer har varit stort för arbetet och Tillväxtverket ser en stor potential för bland annat startupbolag att delta i utmaningar relaterade till öppna data. Tillväxtverket föreslår därför att Regeringen ger ett fortsatt uppdrag till Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), Tillväxtverket och Vinnova att genomföra ett program i syfte att skapa värde med öppna data och datadriven innovation och avsätter finansiering för att genomföra programmet under åren 2019–2021.

LÄS MER:

[Slutrapporten för uppdraget om att främa öppen och datadriven innovation](#)

Ökad kompetens om digitalisering i ledningar och styrelser

Under 2018 fick Tillväxtverket ett regeringsuppdrag för att ”höja kompetensen om digitalisering i små företagsledningar och styrelser”. Uppdraget, som omfattar 15 miljoner kronor, ska slutredovisas i mars 2021. Det bygger bland annat på genomförandemodellen som utvecklats i Tillväxtverkets program ”Kompetensutveckling för tillväxt i småföretag” och då särskilt delprogrammet ”Digital kompetens i styrelse och ledning”. Det övergripande syftet är att stärka företagens kunskap och förmåga att strategiskt hantera digitaliseringens möjligheter och risker vid affärsutveckling.

OECD lyfter också i sin översyn av digitalisering i Sverige fram företagsledares och styrelsemedlemmars ansvar för att hantera digitaliseringens utmaningar.

Under december gjorde Tillväxtverket en utlysning av projektmedel med olika företagsfrämjande organisationer som målgrupp.

Produktionslyftet (RISE IVF AB)

Produktionslyftet är en verksamhet som har funnits sedan 2007 i syfte att bidra till lean produktion i företag och finansieras av Tillväxtverket och Vinnova. Årets insatser innebär stöd till 19 små och medelstora företag för genomförande av det 18 månader långa utvecklingsprogrammet, ett för genomförande av fördjupningsprogrammet och 25 för genomförande av instegsprogrammet.

Vidare är Produktionslyftets grundfinansiering numera ett verksamhetsbidrag från Tillväxtverket på 7 miljoner kronor per år. Bidraget används i huvudsak till den nationella strukturen och samordningen.

Delar av verksamhetsbidraget används till inspirationsseminarier där företag får information om Produktionslyftet och vad lean produktion kan bidra till i företaget. Under 2018 genomfördes 14 seminarier med cirka 590 deltagare varav cirka 220 kom från små och medelstora företag. Produktionslyftet bygger på ett kvalitetssäkrat och standardiserat koncept med en nationell koordinering. Verksamhetsbidraget gör att SMF får tillgång till samma kvalificerade tjänster som de stora organisationerna, till en kostnad som de kan bära. Detta är ett gott exempel på hur väl avvägda stöd kan utjämna skillnader mellan stora och små företag.

Regionala digitaliseringskoordinatorer

Tillväxtverket fick i regeringsbeslut den 18 juli 2018 uppdraget att administrera ett sekretariat som ska utgöra en stödfunktion för regionala digitaliseringskoordinatorer.

Uppdraget har sin utgångspunkt i att regeringen gett de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i uppdrag att inrätta och upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator under perioden 2018–2020.

Regeringen har också gett Tillväxtverket i uppdrag att efter rekvisition från aktörer med regionalt utvecklingsansvar utbetala 500 000 kronor per aktör för 2018 för att inrätta och upprätthålla en funktion som regional digitaliseringskoordinator. För åren 2019 och 2020 ska utbetala 1 000 000 kronor per aktör och år, under förutsättning att riksdagen fattar nödvändiga beslut för respektive år. Alla 21 regioner i Sverige har anmält sitt intresse att delta i nätverket och under 2018 har sekretariatet ordnat en första nätverksträff.

Bakgrund till de båda uppdragen är regeringens digitala strategi – För ett hållbart digitaliserat Sverige. Den beskriver hur digitaliseringspolitiken ska bidra till ökad konkurrenskraft, full sysselsättning samt ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Strategin anger inriktningen för regeringens digitaliseringspolitik.

I såväl den nationella digitaliseringsstrategin och den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft betonas hur digitaliseringen ställer oss inför nya utmaningar och möjligheter. Strategierna pekar på digitaliseringens potential för att bland annat minska geografins betydelse, skapa inkludering och god tillgänglighet och möjligheten att bo och driva konkurrenskraftiga företag i hela landet. I den sistnämnda framhålls även att aktörer inom såväl IT-området som aktörer inom det regionala tillväxtarbetet samverkar aktivt. Digitaliseringskoordinatören har möjligheten att fylla en viktig funktion i detta arbete.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att verksamhetsårets aktiviteter inom de insatser som ingår i resultatområdet *digitalisering* generat prestationer som skapat förutsättningar för att fler företag på sikt kommer att använda den digitala tekniken. Insatsernas rapporterade resultat på prestationsnivå kan sammanfattas så här:

- Inom programmet "Digitaliseringslyftet" har sedan 2016 252 företag deltagit i "Kickstart Digitalisering" där de deltagit i totalt 35 workshops. Under samma period tog 181 företag del av särskilda coachningsinsatser. Inom programmet har Tillväxtverket även finansierat sex projekt som handlar om att komplettera andra aktörers insatser, och lät även RISE utveckla form och innehåll för "Dags att digitalisera", en digitaliseringsutbildning på webben för industriföretag. Under året uppdaterade även myndigheten webbsidan verksam.se/digitalindustri som visar vägen till offentligt finansierade insatser till målgruppen industriföretag.
- Som en del av programmet "Goda exempel inom industrin som inspirerar till förnyelse" utsågs under året Lundqvist Trävaru till vinnare i 2018 års företagstävling. På Tillväxtverkets uppdrag genomförde även IVA tre seminarier runt om i landet för att öka intresset hos små och medel-

stora industriföretag för digitaliseringens möjligheter. En annan spridningsaktivitet med samma mål var att ta fram sex filmer och fyra artiklar. Dessa publicerades på tillvaxtverket.se/smartindustri och spreds i våra och andra aktörers sociala kanaler.

- Under 2018 beslutade Tillväxtverket om stöd till 17 regioner för att stödja sina företag med affärscheckar för ökad digitalisering. Av dessa medel beslutade regionerna om stöd till 246 företag på totalt 48 miljoner kronor.
- Regeringsuppdraget Robotlyftet är operativt sedan våren 2018 och har som syfte att främja automation inom industrins små och medelstora företag. Under året blev förstudieprojekten "PILAR", "Integratörerna", "TRIZ" och "Låna en Robot" beviljade. Även främjare upphandlades för verksamhetsåren 2019–2021.
- Även inom det särskilda uppdraget att främja öppen och datadriven innovation tog aktiviteterna full fart under året. Tillsammans med andra myndigheter tog exempelvis Tillväxtverket fram en skiss på vad en nationell innovationsplattform kan erbjuda. Intresset från deltagande organisationer har varit stort.
- För ökad kompetens om digitalisering i ledningar och styrelser gjorde Tillväxtverket under verksamhetsåret en utlysning av projektmedel med olika företagsfrämjande organisationer som målgrupp.
- Produktionslyftet drivs sedan 2007 för att stärka företags produktionskompetens. Det finansieras gemensamt av Tillväxtverket och Vinnova. Insatserna under 2018 innebar 19 stöd till små och medelstora företag för genomförandet av ett 18 månader långt utvecklingsprogram, ett stöd för genomförandet av ett fördjupningsprogram och 25 stöd för genomförandet av ett instegsprogram.

Resultatområde kompetensförsörjning

Bakgrund

Kompetensförsörjning är det största tillväxthindret för de små och medelstora företagen. Drygt vart fjärde företag ser tillgång till lämplig arbetskraft som ett stort hinder för tillväxt. Bland de större småföretagen (10–49 anställda) och de medelstora företagen (50–249 anställda) är denna andel ännu större (cirka 50 procent).

Skillnaderna är stora mellan olika branscher när det gäller hur stor andel som ser tillgång till lämplig arbetskraft som ett stort hinder för tillväxt. *Bygg* och *Tillverkning* samt *Transport* ligger i topp. Inom *Bygg* är det över 40 procent av företagen som uppger att tillgång till lämplig arbetskraft är ett stort tillväxthinder. Även de regionala skillnaderna är relativt stora. Störst andel företag som ser tillgång till lämplig arbetskraft som ett stort tillväxthinder finns i Blekinge län (40 procent).

Ungefär hälften av de små och medelstora företagen har försökt att rekrytera ny personal under de senaste tre åren. Det visar sig att de största hindren vid rekrytering är att få sökanden med tillräcklig yrkeserfarenhet och med specifik kompetens/behörighet. Ungefär 40 procent av de företag som har försökt

rekrytera under de senaste tre åren upplever dessa båda faktorer som ett stort hinder. En knapp tredjedel uppger att det är ett stort hinder vid rekryteringar att man inte får sökanden med rätt utbildning.

Ju större -företagen är, desto svårare har de haft att få sökanden med rätt utbildning, tillräcklig yrkeskompetens och rätt kompetens/specifik behörighet. Generellt verkar det som företag inom *Bygg, Tillverkning* samt *Information och kommunikation* har svårast att få sökanden som uppfyller de krav företagen har. Uppgifterna är hämtade från Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017*.

Arbetsförmedlingen konstaterar att efterfrågan på arbetskraft är stark och antalet arbetslösa med en stark ställning på arbetsmarknaden fortsätter att minska. Tillgången på arbetssökande med efterfrågade kompetenser minskar och arbetsgivare behöver rekrytera nya typer av kompetenser. Myndigheten bedömer att bristen på arbetskraft omfattar mer än fyra av tio privata arbetsgivare 2018.

På Arbetsförmedlingens lista över yrken där det råder störst brist på arbetskraft återfinns ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning, mjukvaru- och systemutvecklare, civilingenjörer inom maskin- och elektroteknik, systemanalytiker och IT-arkitekter samt systemtestare och testledare.

Genomförande kompetensförsörjning

Öppna upp!

Tillväxtverket strävar efter hållbarhet och mångfald samt att våra insatser ska nå alla grupper i samhället. Därför arbetar Tillväxtverket sedan en längre tid tillbaka utifrån den nationella strategin Öppna upp – för ett företagsfrämjande på lika villkor 2015–2020.

Under 2018 tog Tillväxtverket fram och spred publikationen Öppna upp näringslivet till regioner och företagsfrämjare. Publikationen visar på hur sju pilotprojekt arbetade för att nå de åtta mål kopplat till ledarskap, styrning och bransch som lyfts i strategin Öppna upp.

Tillväxtverket publicerade två artiklar med resultat från Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* uppdelat på kön, bakgrund och ålder utifrån ett intersektionellt perspektiv. Kunskapsunderlaget förväntas bidra till att uppnå strategins första mål som syftar till att företagsfrämjande aktörer baserar sitt utvecklingsarbete på kunskap om jämställdhet och mångfald samt kartläggningar och analyser av företagares villkor utifrån kön, bakgrund och ålder.

Tillväxtverket arbetade under året med att implementera Öppna Upp-strategin i vårt företagsfrämjande arbete. Bland annat utbildade Tillväxtverket regionalfondshandläggare i hela Sverige att integrera likabehandling, jämställdhet och intersektionalitet i initiering, planering, genomförande och uppföljning av projekt inom regionalfondsprogrammet 2014–2020. Utbildningarna förväntas bidra till att resurser fördelas utifrån analyser, statistik och kartläggningar baserade på kön, bakgrund och ålder.

Strategin ”Öppna upp! Nationell strategi för ett företagande på lika villkor” är vägledande för arbetet med ett flertal uppdrag som syftar till att skapa företagande på lika villkor. Läs mer om vad myndigheten gör för att företags-

främjande insatser också ska komma utomeuropeiskt födda personer och nyanlända till del under avsnitt Främja nyanländas företagande och Främja utrikes födda kvinnors företagande. Under avsnitten Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet, Främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb, Främja nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, Stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet samt Jobbsprånget redovisar vi vad Tillväxtverket gör för att kunna förbättra matchningen mellan företags kompetensbehov och nyanländas kompetens och erfarenheter.

LÄS MER

[Öppna Upp! - för ett företagsfrämjande på lika villkor, Info 0600](#)

[Öppna upp näringslivet, Info 0711](#)

[Mångfald ger högre tillväxtvilja](#)

[Svårare att få lån för företagare med utländsk bakgrund](#)

Nyanländas företagande

I december 2016 fick Tillväxtverket i uppdrag att främja nyanländas företagande. Uppdraget syftar till att tillvarata kompetensen hos nyanlända män och kvinnor med intresse för och erfarenhet av företagande. För att skapa fler konkurrenskraftiga företag är Tillväxtverkets mål att säkerställa att de nyanlända som kan och vill starta och driva företag i Sverige ska kunna ta del av de företagsfrämjande insatser på lika villkor. Uppdraget omfattar 59 miljoner kronor och pågår under perioden 2017–2019.

Tillväxtverket har för närvarande totalt 13 pågående projekt med verksamhet riktad till målgruppen nyanlända. Projektportföljanslysen som görs löpande under genomförandet visar att samtliga projekt har utvecklat unika modeller genom att kombinera olika komponenter tillika projektaktiviteter. Projekten genomförs över hela landet utifrån olika regionala och lokala förutsättningar. Projekten täcker både storstadsregioner, större städer och mindre orter på landsbygden. De flesta projekt genomförs i storstadsområdena Stockholm, Malmö och Göteborg, men det finns också exempel på projekt som genomförs i mindre landsbygdskommuner, såsom Hudiksvall, Nordanstig och Söderhamn.

Det initiala inflödet av nyanlända deltagare har enligt projekten blivit lägre än förväntat. Det är Tillväxtverkets uppfattning att det för närvarande pågår en mängd olika projekt med finansiering från olika håll där projekten tillhandahåller olika sysselsättningsfrämjande insatser riktade till nyanlända. En formell breddning av regeringsuppdragets slutmålgrupp har därför skett genom ett regeringsbeslut som resultatet av Tillväxtverkets delrapportering till Näringsdepartementet.

Vi kan konstatera att breddningen av regeringsuppdragets slutmålgrupp har lett till ökade förutsättningar att uppnå projektens och programmets målsättningar på aggregerad nivå. I oktober 2018 hade totalt 1 708 nyanlända respektive utrikesfödda deltagare tagit del av projektens fördjupade insatser sedan projektens start. Så här långt har 423 företag startats av deltagare i projekten inom en mängd branscher såsom import, catering, e-handel, med mera.

Tillväxtverket konstaterar vidare att befintliga företagsfrämjande modeller behöver anpassas efter olika regionala, lokala och individuella förutsättningar vilket också framgår av den rapport som tagits fram av Tillväxtverket i sam-

arbete med Landsbygdsnätverkets Integrationsgrupp. Några viktiga framgångsfaktorer för de företagsfrämjande modeller som kartlagts i studien har just varit lokal förankring, samverkan samt flexibilitet och anpassningsförmåga utifrån regionala och lokala förutsättningar.

Uppdraget ska *slutrapporteras* till regeringen den 31 mars 2020. En delrapport av uppdragets genomförande lämnades in till Regeringskansliet den 31 maj 2018.

Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet

Syftet med uppdraget, N2018/01053/KSR är att förbättra företags möjligheter till kompetensförsörjning genom att underlätta rekrytering, matchning, anställning och samtidigt öka sysselsättningen bland nyanlända och långtidsarbetslösa. Uppdraget pågår under tiden 2018–2020 med en total budget om 170 miljoner.

Genomförande av uppdraget utgår från erfarenheter och kunskap från det tidigare uppdraget att Främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb som genomfördes under 2017.

En utlysning av projektmedel genomfördes under april–maj och totalt 81 ansökningar lämnades in varav 31 projekt beviljades medel för genomförande. Av dessa har 11 projektägare genomfört projekt inom ramen för det tidigare uppdraget 2017. Inga resultat från de beviljade projekten finns ännu att rapportera.

Vid bedömning av projekten hade Tillväxtverket täta kontakter med Arbetsförmedlingen som bidrog med bedömning av projektens relevans och kunskap om förutsättningar i förhållande till myndighetens regelverk.

Skogsstyrelsen och Tillväxtverket genomförde under våren ett gemensamt dialogmöte för att nå ut till och engagera aktörer inom de gröna näringarna.

Samverkan med Delegationen för unga och nyanlända till arbete, DUA bidrog till att fler kommuner ansökte om projektmedel.

Korta beskrivningar av projekten finns att läsa på Tillväxtverkets webbplats: [Beviljade projekt](#).

Samtliga projektägare samlades den 18 september i Stockholm med syfte att skapa kontakter mellan projekten och utbyta erfarenheter från startprocessen.

Ekonomiskt utrymme bedöms finnas för ytterligare ett tiotal projekt.

Utbildning och processtöd i metodik och verktyg för jämställdhet och inkluderande arbetssätt har upphandlats och kommer att erbjudas projektägare inom ett flertal uppdrag som syftar till att stärka nyanländas/utrikes föddas ställning på arbetsmarknaden och/eller företagande.

Främja modeller för enkla jobb

Syftet med uppdraget, N2016/07521/KSR, var att förbättra företags möjligheter till kompetensförsörjning genom att underlätta rekrytering, anställning och matchning och samtidigt öka sysselsättningen bland nyanlända och lång-

tidsarbetslösa. Uppdraget genomfördes under 2017 med en budget på 50 miljoner kronor och slutrapporterades den 1 mars 2018. Målgrupper för uppdraget var små och medelstora företag, nyanlända och långtidsarbetslösa oberoende av orsak till arbetslösheten.

I planeringsskedet genomfördes ett dialogmöte med öppen inbjudan till aktörer som bedömdes kunna bidra till att utveckla modeller för enklare vägar till jobb. Dialogmötet bidrog till att vi tidigt fick värdefull information om hinder och möjligheter som bidrog till planeringen av genomförandet.

En utlysning av projektmedel genomfördes under våren (april–maj) som resulterade i 87 ansökningar. 41 av dessa beviljades medel för genomförande, totalt fördelades 50,7 miljoner. Tiden för genomförande av projekten varierade mellan 5 och 7 månader. 33 av projekten hade nyanlända som enda eller en av fler målgrupper. Flertalet riktade sig till grupper med låg utbildning.

Fokus i uppdraget var att utveckla modeller och metoder för att tillskapa enkla jobb och enklare vägar till jobb. Under hösten upphandlades Antrop AB för att tillsammans med ett urval av projektägarna bearbeta erfarenheterna och synliggöra hinder och möjligheter. Resultatet presenterades i Jobb och kompetensresan.

Alla projekt har levererat beskrivningar av de modeller som utvecklats och i vissa fall prövats under projektperioden. De modeller som visade sig mest framgångsrika innehöll en eller fler av följande insatser:

- Identifiera företag konkreta kompetensförsörjningsbehov.
- Stöd till företag att omstrukturera arbetet för att frigöra enklare arbetsuppgifter.
- Yrkesutbildning på eller i nära anslutning till arbetsplatser.
- Yrkesinriktad språkutbildning på eller i nära anslutning till arbetsplats eller yrkesutbildning.
- Utbildning av handledare på arbetsplatserna.
- Informella mötesplatser för arbetsgivare och nyanlända med flera.

Totalt rapporterade projektägarna att:

- 1 830 personer, varav 608 kvinnor deltagit i aktiviteter.
- 494 personer, varav 165 kvinnor fick jobb under projekttiden.
- 88 personer varav 34 kvinnor påbörjade studier.
- 1 808 företag med behov att rekrytera deltog i aktiviteter.

Främja utrikes födda kvinnors företagande

I januari 2018 fick Tillväxtverket i uppdrag att främja utrikes födda kvinnors företagande. Uppdraget syftar till att möjliggöra insatser som främjar nyföretagande och affärsutveckling i målgruppen. Föreliggande uppdrag grundar sig i Tillväxtverkets arbete med det avslutade uppdraget att under-

lätta för nyanlända att snabbt starta företag i Sverige samt det pågående uppdraget att främja nyanländas företagande i Sverige. Övergripande målsättningar för uppdraget ska utgå från strategin Öppna upp! Nationell strategi för ett företagande på lika villkor. Uppdraget omfattar 53 miljoner kronor och pågår under perioden 2018–2021.

Tillväxtverket har under perioden juni–september 2018, och i samverkan med uppdraget att främja nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, haft en utlysning öppen och totalt 38 ansökningar inkom till Tillväxtverket. Tre projekt kommer att beviljas medel inom detta uppdrag under perioden november till december. Projekten fokuserar på att särskilt tillvarata utrikes födda kvinnors intresse för entreprenörskap genom nätverk. Vad avser nyföretagande bland målgruppen kommer Tillväxtverket att förstärka framgångsrika pågående insatser och initiativ inom uppdraget att främja nyanländas företagande. Bland annat har NyföretagarCentrum Sverige beviljats medel för att skraddarsy ett mentorprogram med utomeuropeiskt födda kvinnor som målgrupp.

Tillväxtverket har under perioden juni–september 2018, och i samverkan med uppdraget stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, haft en riktad utlysning av projektmedel till regionalt utvecklingsansvariga och totalt fem ansökningar inkom till Tillväxtverket. En ansökan är aktuell för beviljande inom detta uppdrag.

Tillväxtverket har under perioden 28 juni till 31 augusti haft en öppen förfrågan riktad till Region Halland, Region Kronoberg och Region Jämtland Härjedalen att inkomma med intresseanmälan avseende insatser för vidareutveckling av kostnadsfri rådgivning och affärsutveckling för företag och entreprenörer enligt Timbanks- respektive Konsulttimmeskonceptet. Slutmålgruppen för pilotsatsningen är företagare som är utrikes födda kvinnor och/eller företagare som driver sociala företag. En intresseanmälan har inkommit till Tillväxtverket från Region Halland. Region Halland avser att i ett första steg söka medel för att genomföra en förstudie kring målgrupperna utrikes födda kvinnor samt sociala företag. Syftet med förstudien är bland annat att ta fram kunskap om målgruppernas storlek och branschtillhörighet i regionen. Förstudien ska genomföras under perioden 1 december 2018 till 1 juni 2019.

Uppdraget ska *slutrapporteras* till regeringen den 28 februari 2022. En *plan för genomförandet av uppdraget* lämnades in till Regeringskansliet den 20 februari 2018. En första *delrapport* ska lämnas den 28 februari 2019.

Främja nätverk för utrikes födda kvinnor

Syftet med uppdraget, N2018/01430/KSR är att bidra till att utrikes födda kvinnors kompetens ska tillvaratas i högre grad på arbetsmarknaden, framför allt inom privat sektor. Uppdraget pågår under tiden 2018–2021 med en total budget på 38 miljoner.

I uppdraget ingår att öka kunskapen om innehåll, metoder och resultat i redan etablerade verksamheter som syftar till att stärka utrikes födda kvinnors ställning på arbetsmarknaden. En kartläggning upphandlades under hösten 2018.

En utlysning av projektmedel genomfördes under juni–september i samverkan med Uppdraget att Främja utrikes födda kvinnors företagande. Totalt

38 ansökningar lämnades in. 14 projekt beviljades medel varav elva projekt inom detta uppdrag och tre inom uppdraget att Främja utrikes födda kvinnors företagande.

Projektägare är kommuner, företag och ideella organisationer. Dominerande aktiviteter är utbildning, språkträning och matchning i samverkan med lokalt/regionalt näringsliv.

Flertalet projekt startade under hösten 2018. Inga resultat finns att rapportera från dessa. Ett projekt "Nytta i arbete direkt" rapporterar att 30 kvinnor har anställts som måltidsvärdinnor på privata förskolor. Anställningarna är i form av Extratjänster.

Utbildning och processtöd i metodik och verktyg för jämställdhet och inkluderande arbetssätt har upphandlats och kommer att erbjudas projektägare inom ett flertal uppdrag som syftar till att stärka nyanländas/utrikes föddas ställning på arbetsmarknaden och/eller företagande.

En gemensam projektägarträff för projekt inom detta uppdrag och Integration i det regionala kompetensförsörjningsarbetet med syfte att etablera kontakter och utbyta erfarenheter genomfördes i december 2018.

Socialt entreprenörskap och företagande

Tillväxtverket har i uppdrag att stödja utvecklingen av socialt entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020, N2018/00713/FF. Regeringens strategi för socialt företagande är en viktig utgångspunkt och i uppdraget ingår att Tillväxtverket ska identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag och stärka utvecklingen av och kunskapen om sociala entreprenörer och sociala företag i hela landet.

Tillväxtverket har under 2016–2018 haft särskilt fokus på att stödja utvecklingen av arbetsintegrerande sociala företag. Vi har under denna tid arbetat tillsammans med 12 stycken regionalt utvecklingsansvariga aktörer och sett att det resulterat i bättre nätverk och fler upphandlingar av sociala företag. Vi har därför valt att bygga vidare på denna metod. Under 2018 riktade vi en utlysning till de nio regioner som inte tidigare arbetat med arbetsintegrerande sociala företag. De erbjöds att söka medel för att göra en förstudie och en handlingsplan för hur de ska stärka socialt företagande och entreprenörskap i sin region. Sju regioner fick medel för att genomföra en förstudie. De övriga tolv fick i uppdrag att ta fram en handlingsplan inom ramen för sitt befintliga projekt.

Under hösten 2018 utlyste Tillväxtverket medel som regionalt utvecklingsansvariga kunde söka för att genomföra hela eller delar av sin regionala handlingsplan. Tillväxtverkets vill bland annat att fler regioner och kommuner ska bli bättre på att upphandla och samarbeta med sociala företag samt att företagsfrämjare ska få bättre kunskap om sociala entreprenörer och företag. Inför utlysningen samlade vi regioner och andra aktörer till en konferens. 64 personer deltog, varav 36 kvinnor och 28 män, och uppföljningen visar att 78 procent ansåg att dagen gav ökad kunskap och motivation i det fortsatta arbetet.

I uppdraget ingår även att ta fram en långsiktig analys och plan för hur befintligt finansieringsstöd kan användas på bästa sätt för att stödja sociala företag.

Rapporten "Finansieringsvägar för sociala företag" levererades till departementet den 10 december 2018.

Utmärkande för de sociala företagen är deras förmåga att leverera samhällsnytta. Rapporten belyser olika aspekter av detta kopplat till de sociala företagens förmåga att självständigt generera intäkter. Kommunerna intar en särskilt viktig roll som potentiella köpare av samhällsnyttan. Däremot konstateras det att marknaden ännu är omogen. En hel del arbete återstår för att de sociala företagen långsiktigt ska kunna etablera sig som leverantörer av samhällsnytta/tjänster inom kommunernas ansvarsområde. Rapporten analyserar olika typer av sociala företags behov och tillgång till finansiering och konstaterar att det finns ett glapp som särskilt gäller de företag som ofta organiserar sig som ekonomiska eller ideella föreningar. Rapporten avslutas med rekommendationerna att etablera en lånefond särskilt anpassad för sociala företag i Sverige, samt att fortsätta arbetet med att integrera hållbarhetsdimensionerna i företagsstöden.

Arbetet med att kartlägga och analysera sociala företags möjlighet till finansiering presenterades även vid ett seminarium på Social innovation summit i Malmö. Totalt deltog cirka 40 personer, främst sociala entreprenörer och representanter från olika företagsfrämjare.

Tillväxtverket delfinansierade den nationella konferensen Social innovation summit som samlar hela bredden av aktörer inom området social innovation och socialt entreprenörskap. I rollen som huvudpartner bjöd Tillväxtverket med sig 15 stycken sociala företag och genomförde ett runda-bordssamtal för att få input till insatser för målgruppen.

Under 2018 har Tillväxtverket framför allt samverkat med Vinnova och Upphandlingsmyndigheten kring genomförandet av uppdraget.

Entreprenörskap vid universitet och högskolor

Tillväxtverket ska främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor. Det gör vi genom direkta insatser riktade till studenter och studentnära organisationer men också genom strukturpåverkande insatser för bättre samverkan på sikt.

Tillväxtverket har initierat ett projekt med Örebrouniversitet. Med syfte att stärka samverkan mellan studenter och näringsliv, primärt små- och medelstora företag. Samt att fånga och sprida vetenskapliga och praktiska kunskaper om entreprenörskap i högre utbildning.

Tillväxtverket medfinansierade och medverkar i styrgruppen för konferensen Högskola och samhälle i samverkan (HSS). Konferens äger rum 2019 med fokus *Samverkan som gör skillnad*.

Föreningen för entreprenörskap i högre utbildning (FEHU) beviljades verksamhetsbidrag för perioden 2017–2019. Föreningens medlemmar är Business Challenge, Drivhuset och Venture Cup. Verksamhetsbidraget syftar till att främja skapandet av nya företag och arbetstillfällen, genom att inspirera unga till att engagera sig, testa och utvecklas när det gäller entreprenörskap och innovation. Föreningen rapporterade följande resultat 2018: 152 inspirationsaktiviteter med 6 689 deltagare, 2 464 deltagare vid affärsutvecklingsaktiviteter, 705 nya företag, 40 samarbetspartners från näringslivet, 898 medlemmar i expertnätverket. Tillväxtverket och FEHU genom-

förde tre dialogmöten och två rådgivarträffar med fokus på att utveckla verksamheten. Vi gör bedömningen att samarbetet med FEHU och dess medlemmar har bidragit till att öka kunskapen om entreprenörskap och företagande bland unga.

Emax är ett event för entreprenörer i åldrarna 18–20 år. Verksamheten ska vara en brygga mellan gymnasiet och entreprenörsfrämjande verksamhet som bedrivs vid högskola och universitet. Emax ägs och drivs av StartCentrum Örebro Region AB och Tillväxtverket medfinansierar verksamheten 2017–2018. 111 unga entreprenörer från 14 regioner deltog. Av dessa var 53 procent kvinnor. Projektets egna utvärdering visar att 99,1 procent av deltagarna (108 av 109 svarande) rekommenderar andra att söka till Emax.

I april fick Tillväxtverket i uppdrag att ta fram en onlineutbildning för digitala startups samt utveckla och genomföra Innovation Boot Camps för studerande vid universitet och högskolor. Uppdraget omfattar 7 miljoner kronor och ska redovisas till regeringen i februari 2019. Delrapport lämnades till regeringen 30 maj. Innovation Boot Camp genomfördes vid sex universitet under hösten. Syftet var att ge studenter en "crash course" i entreprenörskap, där de under 48 timmar får arbeta med att ta fram en idé till möjligt företag. Under hösten deltog 496 studenter i aktiviteterna, varav 34 procent var kvinnor och 66 procent män. Uppföljning visar att 95 idéer utvecklades och att många var mycket nöjda och rekommenderar Innovation Boot Camp. RISE IVF utvecklar i samarbete med Tillväxtverket onlineutbildningen för digitala startups. Utbildningen blir klar i sin första version i februari 2019.

Entreprenör för en dag

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) har genomfört ett pilotprojekt, enligt regeringsbeslut, där elever i årskurs 8 och 9 fått möjlighet att pröva entreprenörskap genom att praktiskt tillämpa entreprenörskap.

Under kort tid har pilotprojektet tagit fram lärarhandledning, elevmaterial och en webbplats som stöd för genomförandet. Projektet har även genomfört omfattande marknadsföring för att engagera kommunföreträdare, lärarledning och lärare. Under augusti månad deltog 32 skolklasser med cirka 400 elever i projektet.

Pilotprojektet genomfördes som en tävling mellan skolklasser och bidragen presenterades i form av korta videofilmer där affärsidé, genomförande, resultat och lärdomar redovisades. En jury, bestående av entreprenörer och UF, har bedömt bidragen. Fem bidrag är valda och en vinnare korades. Prisutdelning skedde i november hos IVA i Stockholm.

Inkomna tävlingsbidrag har hållit mycket högre kvalitet än förväntat och engagemanget från kommuner, skolläring och lärare har varit stort. Lärare är nöjda med sitt deltagande i insatsen och handledningen de fått från pilotprojektet. 43 procent av deltagande elever kan tänka sig att testa att driva eget företag i framtiden.

Jobbsprånget

Syftet med uppdraget, N2018/01431/FÖF, är att fördela medel till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA. IVA ska inom ramen för projektet Jobbsprånget genomföra en utvidgad satsning på praktikplatser för nyanlända

med högre utbildning. Uppdraget pågår 2018–2021. Total budget 55 miljoner kronor.

Målgrupper i uppdraget är privata och offentliga arbetsgivare med rekryteringsbehov och nyanlända med högre utbildning inom ingenjörsvetenskap, naturvetenskap, arkitektur eller ekonomi.

Syftet med Jobsprånget är att skynda på nyanländas inträde på arbetsmarknaden och att underlätta kompetensförsörjningen för arbetsgivare med behov att rekrytera inom ovan nämnda områden.

Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA har inkommit med ansökan om projektmedel och beslut har fattats. Verksamheten startade i april.

En första lägesrapport från projektägaren innehöll följande resultat:

- 873 nyanlända har sökt praktikplats, varav 300 (34 procent) kvinnor
- 134 har erbjudits praktikplats, varav 50 procent kvinnor.
- 100 arbetsgivare har annonserat praktikplats

Arbetsförmedlingens beslut i juni 2018 att ändra kriterierna för att bevilja praktik innebar att felaktiga beslut fattades, att rekrytering av praktikanter inte kunde genomföras, färre bedömdes behöriga och att processen försenades. Arbetsförmedlingen återgick senare till de ursprungliga kriterierna vilket innebar att fler nyanlända nu är behöriga att söka och beviljas praktik.

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag

Tillväxtverket initierar och driver insatser för att stödja nyskapande metoder, arbetssätt och verktyg för affärsutveckling. Insatserna ska leda till ny och ökad kunskap och kompetens med syftet att stärka svenska tillväxtföretags internationella konkurrenskraft och utveckla verksamheten hos företagsfrämjande aktörer.

År 2018 hade programmet tre huvudspår:

- Affärsjuridisk och digital kompetens inför en internationalisering
- Digital kompetens i styrelse och ledning
- Produktionslyftet

Under året genomförde Tillväxtverket sex erfarenhetsträffar tillsammans med projektägare, konsulter och forskare. Vi gav också ut en publikation, Styrelsetrappan, som ska inspirera och skapa insikter hos småföretag om vikten av styrelseutveckling.

Under början av året avslutades åtta projekt för att förbereda mindre företag och startups inför en internationalisering. En följeforskningsrapport av insatsen Internationaliseringskompetens visar att insatsen uppnått sitt syfte och överlag haft en positiv påverkan på medverkande företags eventuella internationalisering. Enligt forskarna uppföljningsenkät till företagen anger en majoritet att projektdeltagandet lett till ökad kunskap, intresse och förmåga. 69 procent anger att deltagandet har en ganska stor till en avgörande betydelse för en framtida utlandssatsning.

Enligt en enkätuppföljning av pilotsatsningen för Affärsjuridisk och digital kompetens upplever 95 procent av de svarande företagen en ökad förmåga i direkt anslutning till projektdeltagandet.

Mentorskapsprogram

I mars 2018 övertog Tillväxtverket genomförandet av mentorskapsprogrammet "Mentor – starta företag" enligt överlåtelseavtal mellan Almi företagspartner och NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen svenska Jobs and Society). Programmet innebär att en nyföretagare får tillgång till en mentor under ett år.

Avtalet löper vidare med några mindre förändringar. NyföretagarCentrum har enligt uppdaterat avtal i uppdrag att särskilt följa upp hur mentorskapsprogrammet når kvinnor med utländsk bakgrund samt sociala entreprenörer – båda målgrupper är prioriterade i pågående regeringsuppdrag.

Stimulera industriföretagens kompetensförsörjning – Smart industri

SMART INDUSTRI

Små och medelstora industriföretag erbjuds att arbeta strategiskt med sin kompetensförsörjning med hjälp av att validera personal enligt industrins egna godkända och erkända valideringsmodeller för yrkeskompetens.

Fem pilotprojekt i sju regioner har arbetat med att nå industriföretag för att erbjuda dem att lotsas genom en process där företagen först ges stöd att se över sin affärsstrategi, sedan genomförs validering och i sista steget görs en analys av resultatet och en handlingsplan utarbetas. Företaget kan, med hjälp av handlingsplanen, sedan arbeta vidare med sin kompetensförsörjning.

Hittills har pilotprojekten nått drygt 700 företag och 73 företag deltar i insatsen. På grund av ett gott konjunkturläge har många företag inte kunnat delta i insatsen trots att intresse funnits och målen under 2018 har inte kunnat uppnås helt.

I juli 2018 meddelade Näringsdepartementet ett ändringsbeslut på tidigare beslut. Detta innebär en utvidgning av ursprungligt beslut i form av mer tid att genomföra insatsen och mera pengar för möjligheten till att erbjuda fler tjänster inom strategisk kompetensförsörjning till företagen.

Samtliga pilotprojekt har valt att utvidga sina projekt enligt ändringsbeslutet från Näringsdepartementet.

Insatsen följs upp löpande av ett analys- och undersökningsföretag för att ta till vara på vilka effekter insatsen har och vilka lärdomarna är i pilotprojekt- en. Bland annat är det tydligt redan nu att små företag saknar uttalade strategier och effektiva hr-processer.

Målet är att 128 företag deltagit i insatsen och att cirka 1200 personer har validerats när programmet avslutas den 31 december 2019.

För att ytterligare stötta de små företagen och för att de ska kunna påbörja en implementering av eget hr-arbete ska ett digitalt verktyg utvecklas och erbjudas. Vintern 2018 genomförs en kartläggning och analys av företagens behov genomföras som sedan ligger till grund för det digitala verktygets utformning. Målet är att företag ska kunna använda det digitala verktyget under 2019.

Främja samverkan mellan Skolan och Industrin

Smart Industri

SMART INDUSTRI

Genom regeringsuppdraget att främja samverkan mellan skola och industri verkar Tillväxtverket tillsammans med regionerna för att öka ungas intresse för arbete inom industrin, i syfte att motverka arbetskraftsbrist.

En stor utmaning för industrins framtida kompetensförsörjning är att många industrirelevanta gymnasieutbildningar har ett lågt söktryck och en skev könsfördelning mellan flickor och pojkar. Könsfördelningen har enligt Skolverkets statistik förbättrats något, dock är könsfördelningen väldigt ensidigt på de tekniska utbildningarna och dominerat av pojkar.

Pilotprojekten syftar till att utveckla hållbara regionala samverkansformer mellan lokala industriföretag, skolor, olika aktörer med mera. Med anledning av detta beviljade Tillväxtverket år 2017 6 pilotprojekt i 6 regioner.

Industriföretagen behöver bli mer synliga och attraktiva för unga. Flera pilotprojekt omfattar aktiviteter där unga besökt industriföretag där de fick skapa sig en egen bild av hur det är att arbeta i modern industri samt prata med personal om framtiden på just deras arbetsplats. Under 2018 arbetade Tillväxtverket tillsammans med projekten inom uppdraget för att utveckla metoder som kan föras vidare och användas i andra regioner ute i landet.

I maj 2018 arrangerade Tillväxtverket det andra gemensamma mötet med projektägarna i syfte att diskutera utmaningar och möjligheter. Projektens strävan är att locka unga till teknik genom aktiviteter som Industrinatten i Skåne-regionen och Industrinatten i Göteborgsregionen. I förstnämnde deltog över 500 elever och minst 14 företag i Industrinatten i Helsingborg den 24 oktober 2018 där eventet drog till sig de största arbetsgivarna i kommunen. Aktiviteterna i projekten startade under hösten 2017 och avslutas i december 2018.

Tillväxtverket genomförde flera workshops tillsammans med Skolverket inför en gemensam konferens 29–30 november med temat ”samling för kompetensförsörjning”. Syftet med konferens är att visa på goda exempel på samverkan mellan det offentliga och näringslivet.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet *kompetensförsörjning* har bidragit till att fler företag har tillgång till rätt kompetens. Det är dock inte förrän på sikt som vi kommer att se de fulla effekterna av årets verksamhet. Insatsernas rapporterade resultat på effektnivå kan sammanfattas så här:

Ett regeringsuppdrag att förbättra företags möjligheter till kompetensförsörjning genom att underlätta rekrytering, anställning och matchning bland nyanlända och långtidsarbetslösa sluttar rapporterades under 2018. Fokus i uppdraget var att utveckla modeller för att tillskapa enkla jobb och enklare vägar till jobb. Inom ramen för insatsen identifierades särskilt angelägna aspekter att inbegripa i modellerna, bland annat att utgå från företagens konkreta kompetensförsörjningsbehov och att förlägga yrkesutbildning och språkutbildning på eller i nära anslutning till arbetsplatser.

Företagens förutsättningar

Bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor.

Resultatområde förenkling

Bakgrund

Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor. Ramvillkor för företagande, det vill säga lagar och regler samt tillämpningen av dem har stor betydelse för företagens konkurrenskraft. Företagande gynnas av ändamålsenlig, tydlig och förutsägbar regelgivning och god tillgänglighet till information om regelverk och offentligt stöd och främjande. Transparens och förutsägbarhet minskar riskerna för godtycklighet och korruption och stärker incitamenten att starta och driva företag. Tillväxtverkets arbete med att **förenkla för företag** rör sig främst inom tre områden – Bättre regler, Bättre tillämpning av regler, samt Smarta digitala tjänster som förenklar myndighetskontakter och ger tillgång till relevant information.

Lagar och myndighetsregler är de främsta upplevda tillväxthindren

Lagar och myndighetsregler är ett av de främsta upplevda tillväxthindren för små och medelstora företag. Företagare med utländsk bakgrund ser rent allmänt större hinder att starta och driva företag än de med svensk bakgrund. Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* visar att småföretag upplever regler som ett större hinder än medelstora företag, vilket kan bero på att de inte har samma administrativa och juridiska resurser att hantera regelmängden. Soloföretag upplever mindre hinder än övriga småföretag, förmodligen därför att de berörs av färre regler.

Sveriges företagsklimat står sig bra i internationella jämförelser

Svenskt företagsklimat ligger relativt väl till i internationella jämförelser. Det har stor betydelse eftersom det är viktigt att förutsättningarna för företagen är konkurrenskraftiga i förhållande till omvärlden. I Världsbankens rapport *Doing Business 2019* placerar sig svenskt företagsklimat på plats 12 av 190 länder. Undersökningen fokuserar på det som direkt påverkar företagande, till exempel regelverk, tillståndsgivning och kreditgivning till företag. Framsteg har gjorts inom olika områden, exempelvis har processen att starta företag blivit enklare de senaste åren. Samtidigt visar Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* att 24 procent av företagen i Sverige upplever lagar och regler som ett stort hinder för tillväxt. Den positiva trenden att regler som hinder minskar, mattades av, och när vi tittar på den totala kostnaden för nya och ändrade regelverk ser den totala regelkostnaden ut att öka. Men vi ser också att förenklingsinsatser ger resultat. I branscher där det har gjorts olika förenklingsåtgärder och där tillämpningen av regelverken har förenklats upplever företagen en förbättring.

Digitala lösningar är ett sätt att förenkla för företagen

Digitala lösningar är ett kraftfullt sätt för att förenkla tillämpning av regelverk och minska upplevelsen av regler som tillväxthinder. Exempel på dessa är tjänster och digital infrastruktur för uppgiftslämnande och handläggningsprocesser. Sverige ligger väl till i internationella jämförelser inom digital förvaltning, men vi tenderar att halka efter och behöver jobba aktivt för att öka såväl vår innovationsförmåga som takten för att leverera nya smarta lösningar i samverkan med andra aktörer, såväl offentliga som privata. Tjänsterna måste utformas med utgångspunkt i företagens behov av förenkling, vilket innebär att vi behöver fortsätta att utveckla vår metodik för kundcentrerad utveckling, tjänstedesign och strategiarbete för att nå mer komplexa målbilder.

Genomförande förenkling

Temarapport Förenkla för företagen

I arbetet med att förenkla för företagen är det viktigt att utgå från deras upplevelser och behov. Temarapporten Förenkla för företagen som baseras på undersökningen Företagens villkor och verklighet 2017 publicerades i mars 2018. I rapporten visar vi hur företag i Sverige ser på lagar och myndighetsregler som hinder för tillväxt och hur de upplever kontakten med offentliga aktörer. Rapporten är ett värdefullt kunskapsunderlag i det fortsatta förenklingsarbetet. Tillväxtverket presenterade rapporten på ett frukostseminarium tillsammans med Svensk Handel.

LÄS MER

[Förenkla för företagen, rapport 0248](#)

▲ PRESTATION

Ändamålsenliga regler och minskade kostnader

Tillväxtverket har i uppgift att arbeta med metodutveckling samt erbjuda rådgivning och utbildning till myndigheter, kommittéer och Regeringskansliet i samband med konsekvensutredningar vid regelgivning. Därigenom kan vi bidra till bättre konsekvensutredningar och att regelgivare får ett bättre underlag inför beslut om nya eller ändrade regler.

Under året deltog vi i Regeringskansliets kommittéutbildningar med ett pass om konsekvensutredningar vid regelgivning vid sex tillfällen med sammanlagt 88 deltagare. Tillväxtverkets pass är en del i ett bredare utbildningskoncept anordnat av Kommittéservice. Utvärdering av dessa utbildningar har tidigare utförts av Kommittéservice med blankett men detta system ses över av arrangören. Därför finns inga utvärderingsresultat för 2018. Vi, Ekonomistyrningsverket och Naturvårdsverket genomförde också en utbildning för förvaltningsmyndigheter där 45 personer deltog. På grund av låg svarsfrekvens på utskickad utvärderingsenkät kan vi inte dra några slutsatser om deltagarnas nöjdhet över den utbildningsinsatsen. Vi gav också stöd i enskilda konsekvensutredningsärenden till 22 kommittéer, departement och myndigheter. Av dessa yttrade sig Regelrådet om fyra konsekvensutredningar där tre bedömdes uppfylla kraven enligt förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Vidare har Regelrådet under året yttrat sig över tre konsekvensutredningar där stöd har givits tidigare år, av dessa bedömdes två vara av tillräckligt bra kvalitet.

Under 2018 rapporterade vi till Näringsdepartementet förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas, i enlighet med åiterrapporteringskrav (2.2) i regleringsbrevet för 2017.

Tillväxtverkets arbete på regelkostnadsområdet tar avstamp i det mål som regeringen aviserade om att de administrativa kostnaderna för företag till följd av regler ska vara lägre 2020 än 2012. Sedan 2014 följer Tillväxtverket därför upp hur företagens administrativa kostnader påverkas av nya och ändrade regler. Dock visar Tillväxtverkets uppföljning av hur företagens regelkostnader har utvecklats sig att de administrativa kostnaderna till följd av regler totalt sett har ökat de senaste åren. Sedan 2016 analyseras regel-effekterna ur ett bredare perspektiv och omfattar inte bara administrativa kostnader, utan även andra kostnader för företagen till följd av regler såsom exempelvis investeringskostnader, produktionskostnader, skatter och avgifter, samt konkurrens effekter. Uppföljningen utgår ifrån enskilda regelkrav vars effekter för företag överstiger minst 28 miljoner kronor. Varje år upprättar Tillväxtverket en rapport med en uppskattning av utvecklingen för de regelkostnader som uppstått till följd av nya eller ändrade regler. Den 15 april 2018 lämnades uppskattningen för 2017 till regeringen.

LÄS MER

[Regler som påverkar företagens ekonomi och konkurrenskraft 2017, Dnr Å 2015-274](#)

Som ett led i arbetet med att minska företagens kostnader påbörjade Tillväxtverket ett projekt under sommaren 2018 som syftade till att få ökad kunskap och förståelse för företagens regelkostnader samt identifiera potentiella förenklingsinsatser. Arbetet inleddes med en kartläggning av hur företagens regelkostnader är fördelade över olika regelområden. Därefter sammanställdes företagens upplevelser av regler. Upplevelserna grundades sig på Tillväxtverkets egna undersökningar samt undersökningar från branschorganisationer. Slutligen kartlades förenklingsförslag som olika branschorganisationer lagt fram inom de olika regelområdena. Genom att matcha fördelningen av regelkostnaderna, företagens upplevelser samt förenklingsförslagen, resulterade projektet i ökad kunskap kring hur regler påverkar företag. Därutöver fick Tillväxtverket en indikation på förenklingsinsatser som skulle kunna minska företagens regelkostnader. Den inhämtade kunskapen redovisades för Regeringskansliet i form av en muntlig presentation.

Tillväxtverket bistod Bolagsverket med initiala beräkningar av den potentiella besparingen för företag av digital inlämning av årsredovisning (N2018/02033/FF). Beräkningarna beaktade inte kostnadsminskningen till följd av utbytet av företagsinformation mellan myndigheter. Utifrån beräkningarna kunde Tillväxtverket konstatera att det finns behov av att digitalisera en större del av processen relaterad till årsredovisning för att den fulla potentialen att uppnå nyttor för såväl företag som samhället i stort ska uppstå.

Internationellt förenklingsarbete

Tillväxtverket deltar i det internationella arbetet med att förenkla för företag. Vi representerar Sverige i Refitplattformen. Refitplattformen bildades 2015 som ett led i kommissionens strategi för bättre lagstiftning och ska bidra till att förenkla EU-lagstiftningen och minska de administrativa bördorna. Sammanträden skedde vid fyra tillfällen och sammanlagt behandlades 20 förenklingsförslag på ett brett spektrum av sakområden. Under året påbörjades

ett arbete med att utvärdera plattformen i vilket Tillväxtverket bidrog med inspel via en enkät.

Tillväxtverket representerar även Sverige i OECD:s regelkommitté, Regulatory Policy Committee (RPC), som är ett forum för att utbyta erfarenheter och idéer som rör regelgivningsprocessen. Tyngdpunkten ligger på konsekvensutredningar, samråd och utvärderingar. Under 2018 deltog vi i två kommittémöten.

Enklare myndighetskontakter och kortare handläggningstider

Myndigheters handläggningsprocesser påverkar företags konkurrenskraft och utveckling. Krångliga processer och långa handläggningstider kan försvåra för företag att bedriva sin verksamhet och hämma såväl start av nya företag som befintliga företags möjligheter att växa. Även myndigheter påverkas negativt av ineffektiva handläggningsprocesser, i form av ökade kostnader och resursbehov.

Regeringsuppdrag med fokus på handläggningsprocesser

Tillväxtverket lämnade i februari 2018 en slutrapport för regeringsuppdraget *Korta och effektiva handläggningsprocesser för företag* (N2017/04845/FF). Tillväxtverket föreslår i rapporten bland annat att:

- Fortsätta identifiera fler förenklingsförslag i handläggningsprocesser.
- Utveckla Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredningar genom stöd för tidiga samråd med företagen.
- Öka myndigheters deltagande i Ekonomistyrningsverkets utbildning "Onödig efterfrågan".

I rapporten identifierades även behov av att förbättra tillgängligheten till kunskap och verktyg i förenklingsarbetet. Det finns också ett behov av bättre stöd vid utformningen av regler för att skapa förutsättningar för enklare handläggningsprocesser och kortare handläggningstider.

Som en del i genomförandet av uppdraget valdes två handläggningsprocesser ut som piloter för att testa metoder, undersöka utvecklingsmöjligheter och ta fram åtgärdsförslag (miljötillstånd för djurhållning, respektive tillstånd för elnät – nätkoncession). En metodik för att närmare analysera utvalda handläggningsprocesser identifierades med utgångspunkt i Tillväxtverkets pågående arbete med tjänstedesign och ökad innovationsförmåga. Under januari och februari 2018 genomfördes två *designsprintar*. En designsprint kan beskrivas som ett antal strukturerade arbetsmöten (workshops) med syfte att på kort tid, ofta under ca en vecka, gå från användarinsikter till en testad prototyp som kan lösa den identifierade målgruppens behov.

Handläggningsprocesser i besöksnäringen

Tillväxtverket fick i juli 2018 i uppdrag att lämna förslag på handläggningsprocesser som har särskild betydelse för konkurrenskraften hos företag inom besöksnäringen och hur handläggningstiderna kan kortas. I uppdraget ingår att undersöka maxtider, andra tidsgränser och utformning av tillståndskrav. En delrapport överlämnades till regeringen i oktober. Arbetet inom Serverat påverkar även handläggningstider för företag inom besöksnäringen och

redovisas i stycket "Serverat – enklare företagande genom digitala tjänster" nedan.

Förenklingsdesign – en metodik för förenklingsarbete

Utifrån insikter och erfarenheter i arbetet med de ovan nämnda uppdragen har ett arbete påbörjats för att ta fram en mer generell metodik för Tillväxtverkets förenklingsarbete – förenklingsdesign. Syftet är att utforska arbets-sätt som kan tillämpas för att förenkla såväl regelverk och myndigheters tillämpning av regelverken som utformningen av information, e-tjänster och andra digitala verktyg.

Användarvänliga e-tjänster är centrala för företagens myndighetskontakter, men utan en samtidig förenkling av regelverk och handlägningsprocesser kommer en stor del av regelkrånglet kvarstå. Det handlar därför om att etablera ett helhetsperspektiv och en förmåga att agera på alla nivåer. Genom konceptet förenklingsdesign kombinerar vi etablerade metoder för behovsdriven utveckling och tjänstedesign med andra former av metodik för verksamhetsutveckling och innovation. Syftet är att genom en heltäckande metodik kunna arbeta för och lämna förslag på förenkling av regler, processer, information och e-tjänster.

Vi har under året genomfört flera designsprintar, deltagit i andra myndigheters arbete med policy lab och startat upp ett arbete för att stärka vår förmåga att bidra till en utvecklad samrådsprocess vid regelgivning och mer ändamålsenliga regler. Arbetet har resulterat i en stärkt förmåga i förenklingsarbetet som kommer att vidareutvecklas under 2019.

Onödig efterfrågan

Tillväxtverket samverkade med Ekonomistyrningsverket kring den forskningsförankrade utbildningen i onödig efterfrågan, som Ekonomistyrningsverket anordnar. Under utbildningen får deltagande myndigheter hjälp att identifiera systemfel i sin verksamhet som tvingar till exempel företag att ta kontakt med myndigheten i onödan. Genom att åtgärda felen och reducera den onödiga kontakten kan både företag och myndigheter spara tid. Kortare handläggningstider kan till exempel leda till lägre kostnader för företag och förbättra deras förutsättningar att planera sin verksamhet. Tillväxtverket närvarade på flera av utbildningens sammankomster och deltog på ett seminarium om 2019 års webbaserade version av utbildningen. Tillväxtverket hjälpte också till att sprida information om detta seminarium till vårt nätverk av statliga myndigheter som arbetar med att förenkla för företag.

Delrapport för uppföljning av förenklingsarbetet

Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp förenklingsarbetet på 19 centrala myndigheter. Resultatet för år 2017, som vi redovisade i en delrapport i april 2018, visar bland annat att det sker en viss fortsatt utveckling mot minskade handläggningstider. Det verkar dock generellt inte handla om några stora förändringar. Resultatet visar också att en stor andel av de förenklingsinsatser som redovisades av myndigheterna som en del av uppföljningen har kopplingar till digitalisering.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande för företag

Företag som verkar i regelunga branscher lämnar återkommande uppgifter till olika myndigheter. En viktig del inom förenklingsarbetet är att minska och förenkla företagets uppgiftslämnande. Det görs inom arbetet med

verksamt.se, Serverat och Tillväxtverkets uppdrag som utvecklingsmyndighet att främja digitala lösningar. Regeringen beslutade den 20 juni 2018 om Förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag. 67 myndigheter omfattas av förordningens krav på att dels inhämta uppgifter digitalt från företagen och dels samordna inhämtandet. Förordningen syftar till att minska och förenkla uppgiftslämnandet för företag. Tillväxtverket och Bolagsverket får i förordningen ansvar för uppföljning och rådgivning till myndigheter som omfattas av förordningen, samt kommer att stötta med samordning med anledning av denna förordning.

Uppdrag att verka för digitalt först

I juli 2017 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att vara utvecklingsmyndighet för arbetet med att skapa enkla, sammanhängande och gemensamma digitala myndighetskontakter för företag (N2017/04844/FF).

Uppdraget gäller 2017–2019 och innebär att Tillväxtverket, i nära samarbete med berörda statliga och kommunala myndigheter, ska främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information. Tillväxtverket ska också stötta berörda myndigheter att tillämpa principen digitalt först i företagens myndighetskontakter.

Under 2018 bedrev Tillväxtverket flera olika satsningar som alla bidrar till uppdragets måluppfyllnad. Exempel på satsningarna som har mycket stor inverkan på uppdraget:

- Värde modellen – en målbild och genomförandestrategi för att förenkla myndighetskontakter och uppgiftslämnande arbetades fram och förankrades inom ramen för Myndighetssamarbetet Starta och driva företag (som beskrivs närmare i avsnittet "Vidareutveckling av verksamt.se ..." nedan).
- Serverat – enklare företagare genom digitala tjänster, som i praktiken inför delar av det föreslagna ekosystemet för ett digitalt och samlat företagarmöte som värde modellen beskriver (som beskrivs närmare i nästa avsnitt "Serverat - enklare företagande ...")

Tillväxtverket arbetar i nära samarbete med många myndigheter för att underlätta för företagare och förbättra de digitala förutsättningarna. Några av våra främsta samarbetspartners under året var:

- Bolagsverket (värde modellen, Serverat, myndighetssamarbetet, verksamt.se)
- SKL (Serverat)
- Kommuner som är aktiva i Serverats arbete (Karlskrona, Härryda, Sundsvall med flera)
- Myndigheter i Myndighetssamarbetet Starta och driva företag
- Jordbruksverket (förenkling genom digitalisering i livsmedelskedjan)
- Livsmedelsverket (förenkling genom digitalisering i livsmedelskedjan)

Serverat – enklare företagande genom digitala tjänster

I programmet Serverat utvecklas digitala lösningar som gör det enklare att starta och driva företag och att lämna uppgifter till myndigheter och kommuner. Programmet omfattar:

- Metodik för förenklingsarbete som leder till samsyn och rensning av information för kommunala tillståndsförfarande, samt att onödigt uppgiftsinsamlade minskar.
- Guider och checklistor på verksamt.se.
- Standarder och specifikationer för kommunala e-tjänster, där även grundläggande företagsuppgifter kan återanvändas genom koppling mot Bolagsverkets bastjänst.

Serverat startade 2016 efter en överenskommelse mellan regeringen och SKL om ett enklare företagande i restaurangbranschen. Tillväxtverket och Bolagsverket har i sina respektive regleringsbrev haft i uppdrag att stödja överenskommelsen. Under hösten 2018 har Tillväxtverket tagit en allt större roll i att driva och genomföra Serverat, fortfarande i samverkan med SKL och Bolagsverket. Tillväxtverket leder nu alla delar av Serverat förutom den del som rör den sammansatta bastjänsten för grundläggande företagsuppgifter, som Bolagsverket fortsatt ansvarar för. Vi utökade även Serverats omfång ytterligare, till att omfatta alla tillståndsförfaranden på kommunal nivå inom EU:s tjänstedirektiv. Detta för att ge företagare och kommuner ett mer komplett digitalt tjänsteutbud.

På verksamt.se finns sedan 2016 en checklista för start av restaurang som hjälper företagaren att förstå vad som ska göras och när och leder företagaren vidare till e-tjänster hos kommuner och myndigheter. Under 2018 har även en checklista för hotell och logi tagits fram. Checklista för evenemang kommer att tas fram under 2019.

Ett samarbete med Jordbruksverket och Livsmedelsverket inom livsmedelskedjan resulterade i en checklista för biodling som publicerades i november. Ytterligare en checklista för företagare inom vattenbruk är påbörjad och publiceras under våren 2019.

Serverat 2018 i siffror:

- 6 000 checklistor för att starta restaurang skapades på verksamt.se under 2018. Totalt startas cirka 4 500 restauranger i Sverige varje år.
- 13 kommuner anslöt sig till checklistan på verksamt.se. Sammanlagt är nu 20 kommuner anslutna.
- 13 kommuner implementerade e-tjänster enligt Serverats standard.

Karlskrona kommun som infört Serverats standardiserade e-tjänst för serveringstillstånd har rapporterat följande resultat:

Effekt för företagare:

- Förfyllnad av uppgifter från den sammansatta bastjänsten gör att företagen sparar cirka 45 minuter per ansökan

Effekt för kommuner:

- Andelen ej kompletta serveringstillstånd minskade från cirka 85 procent till 50 procent
- Tidsåtgång för kompletteringar minskade från cirka 35 h till 25 h
- Andel arbetstid för kvalificerade ärenden ökade från cirka 60 procent till 80 procent

Verksamt.se

Driva och utveckla företagsportalen verksamt.se

De insatser som Tillväxtverket har genomfört för att driva och utveckla företagsportalen verksamt.se, samt de insatser som Tillväxtverket har genomfört för att förenkla uppgiftslämnandet för företag. De medel som använts till dessa ändamål ska redovisas på anslagsnivå.

Resultat och användning av verksamt.se

På webbplatsen verksamt.se finns information och service från många myndigheter, allt för att göra det enklare att starta och driva företag. Verksamt.se drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket, med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter. Dessa aktörer utvecklar och förvaltar innehåll och tjänster på verksamt.se.

Verksamt.se fortsätter att utvecklas positivt, vad gäller både användningen och omfattningen av tjänster och information. I nuläget ryms information från över 50 olika myndigheter på webbplatsen som under 2018 hade 3,1 miljoner användare, vilket var en ökning med 20 procent jämfört med 2017. Antalet inloggnings med e-legitimation ökade med 5 procent till 1,85 miljoner.

Efter en uppdatering av e-tjänsten för affärsplaner har vi under året sett en minskning med 35 procent av antalet sparade affärsplaner på Mina sidor. Den största anledningen till minskningen tror vi är att användare nu kan börja använda e-tjänsten utan att spara, samt att utbudet av digitala tjänster för affärsplaner har ökat.

Verksamt.se ska bidra till att göra det enklare att starta och driva företag, och målet är att 75 procent av besökarna ska tycka att webbplatsen är användbar utifrån deras behov. Målet mäts via en webbenkät (Web Service Index, även kallad WSI). De procenttal som anges nedan är den andel som svarade 4–5 på en skala från 1–5, där 1 motsvarar "stämmer inte alls", och 5 motsvarar "stämmer helt".

- Av de som uppgav att de ska starta företag ansåg 88 procent att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.
- Av de som uppgav att de driver företag ansåg 80 procent att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.

Vidareutveckling av verksamt.se och ett myndighets-gemensamt digitalt kundmöte

Under året fortsatte vi det långsiktiga arbetet som påbörjades i december 2017, med att ta fram målbild för att förenkla myndighetskontakter och upp-

PRESTATION

giftslämnande genom smarta digitala lösningar och utveckling av verksamt.se. Utifrån genomförda kundresor och användarundersökningar togs en målbild fram i form av en värdemodell för ett nytt ekosystem där verksamt.se ingår som en delmängd. Målbilden beskriver det nya ekosystemet och hur det kraftigt kan förenkla myndighetskontakterna för företag och samtidigt skapa nyttor för samtliga inblandade aktörer både på verksamt.se och hos andra aktörer. Målbilden är tänkt att kunna realiserars på fem års sikt.

Utöver målbild togs även en strategi och färdplan fram som på övergripande nivå beskriver hur målet ska kunna nås, på vilken tid, till vilken kostnad och med förslag på aktörer för genomförande. Arbetet har bedrivits framförallt av resurser från Tillväxtverket, Bolagsverket, Skatteverket och eSam under våren 2018. Avstämningar gjordes med generaldirektörer och ledningsgrupper inom myndighetssamarbetet, samt även med myndigheten för digital förvaltning.

I värdemodellen beskrivs ett antal erbjudanden som handlar om att:

- öka nyttan för såväl blivande som befintliga företagare, ombud, främjare och samverkanspartners
- öka den innovativa förmågan
- öka takten i nyttohemtagningen genom snabba realiserbara lösningar
- inrymma fler aktörer i samverkan, även privata tjänsteleverantörer
- skapa förutsättningar för smarta och nyskapande idéer och lösningar som kan levereras av myndigheterna eller av privata aktörer.

Arbete bedrevs under hösten för att förankra och hitta organisatoriska och finansiella möjligheter till genomförande av målbilden. Detta arbete fortsätter under början av 2019.

En nyttoanalys har också tagits fram för värdemodellen och visar på en potentiell årlig besparing på 2,7 mdkr/år givet att den beskrivna målbilden implementeras i sin helhet. Besparingarna sker främst för företagen som får minskade administrativa kostnader men även betydande besparingar inom offentlig sektor genom framförallt mer samordnad verksamhetsutveckling kopplat till företagen.

Ovanstående målbild och strategi är också en av Tillväxtverkets leveranser på det Digitalt-först-uppdrag (N2017/04844/FF) för förenklade myndighetskontakter för företag, som beskrivs närmare i avsnittet "Uppdrag att verka för digitalt först" ovan.

Löpande arbete med verksamt.se

Nytt utseende och tillgänglighetsanpassning

I juni fick verksamt.se ett nytt utseende och förbättrad struktur. Syftet var att modernisera utseendet samt lyfta fram e-tjänsterna tydligare. Webbplatsen genomgick under året även en omfattande tillgänglighetsöversyn och funktionen talande webb lades till.

Kommunikationsarbete

Liksom tidigare år togs en plan med olika teman fram för 2018 som fick styra det löpande kommunikationsarbetet. Totalt genomförde och lanserade vi nio temakampanjer under året där vi nådde nya och befintliga målgrupper inom ämnen såsom GDPR, bokföring, kompetensförsörjning, socialt skydd, import och export och informationssäkerhet.

Under 2018 tillkom även Facebook som kommunikationskanal där verksamt.se numera har en egen sida för att lättare kunna kommunicera med målgruppen regionalt och nationellt.

Sedan 2015 har ett nyhetsbrev skickats ut med verksamt.se som avsändare. Det innehåller information, tips och nyheter om att starta och driva företag. Nyhetsbrevet skickades ut sex gånger 2018 och hittills har 19 300 personer valt att prenumerera på denna tjänst.

Regionala sidor – en samlad ingång till regionala främjandeaktörer

Under 2018 arbetade vi vidare med att samordna regionala främjandeaktörer och utöka erbjudanden av regionalt anpassade tjänster och information på verksamt.se. Med fokus på rådgivning utifrån företagets behov erbjuder verksamt.se/region blivande och befintliga företagare en samlad bild av regionens offentliga företagsstöd.

Målsättningen för 2018 var att alla Sveriges regioner ska ha en egen ingång på verksamt, ett mål som uppnåddes den 25 oktober då www.verksamt.se/halland lanserades.

Med fler anslutna regioner och genom kommunikationsinsatser till blivande och befintliga företagare kunde vi under året se ett ökat intresse för de regionala tjänsterna på verksamt.se. Vid en jämförelse mellan första och andra halvan av 2018 kunde vi se en ökning av antalet sidvisningar med 126 procent.

Under 2018 arbetade vi också löpande med förvaltning och utveckling av innehållet för samtliga regioner som erbjuder en samlad bild av främjande-systemet på verksamt.se.

Projektet är en integrerad del i regeringsuppdraget Regionala Exportcentra.

Övergripande aktiviteter och resultat under året:

- Genomförde regionala workshops för att hjälpa aktörerna att skapa en regional ingång på verksamt.se för sitt samlade erbjudande till företag i Kalmar, Halland, Västmanland, Norrbotten, Västernorrland, Jönköping.
- Producerade och publicerade innehåll för varje enskild region. Vid lansering synliggjordes regionens erbjudande på regionssidan. Varje regions innehåll samskapades mellan det regionala exportcentrat och verksamts webbredaktion.
- Kommunicerade regionssidorna, till exempel via Facebook, samt hjälpte till att ta fram material för verksamt.se (folders, broschyrer, rollups etcetera).

Projekt i samverkan

Skatteskolans podcast

Under hösten 2018 lanserade vi andra säsongen av podcasten Skatteskolans, som vi producerar tillsammans med Skatteverket. Samma dag som vi publicerade det första avsnittet hamnade podcasten i topp över dagens mest populära poddar i kategorin myndigheter och organisationer.

Den första säsongen, som spelades in och sändes hösten 2017, vände sig primärt till den som ska starta företag. Säsong två riktar sig till etablerade företagare som vill veta mer om vad som är viktigt att tänka på första gången de ska göra något, till exempel anställa, ta in kapital eller exportera.

Podcasten uppskattades mycket för sitt sätt att förenkla frågor om skatt, moms och avgifter och avsnitten hade under 2018 i genomsnitt 105 lyssningar per dag. Totalt har podden haft 53 800 lyssningar sedan lanseringen.

Exporthjälp

Informationen om export på verksamt.se förbättrades ytterligare genom guiden *Att tänka på vid export*. Här hittar användare information kopplat till övergripande frågor vid en exportsatsning. Dessutom finns det länkar till myndigheter, rådgivare och finansieringsstöd.

GDPR-guiden

För att hjälpa småföretagare att förstå grunderna i den nya dataskyddsförordningen tog vi tillsammans med Datainspektionen fram en interaktiv guide, GDPR-guiden. 189 000 unika sidvisningar visar att guiden nått många i målgruppen. Guiden var mycket uppskattad vilket märktes i positiv feedback från företagare samt att över 3 800 användare har klickat på tummen upp efter att ha gått igenom informationen.

Citat från några användare av GDPR-guiden:

“Ni är räddningen för alla företagare. Superbra och tydlig info. Beskriver rent konkret vad som är viktigt hur det ska gå till. Kanon!”

“Bra information. Nu känner jag mig tryggare och kan mer systematiskt gå igenom vad som behöver göras.”

Säkerhetstestet – för att hjälpa företag att skydda sin information

Under året fick MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i uppdrag av regeringen att tillsammans med Polisen, Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket genomföra en informationskampanj i syfte att höja medvetenheten kring informationssäkerhet.

Arbetet resulterade i kampanjen *Tänk Säkert – skydda din viktigaste information!* och bestod bland annat av filmer och information till både företagare och allmänhet.

Inom ramen för kampanjen utvecklade vi också ett test på verksamt.se – Säkerhetstestet – som ska hjälpa till att uppmärksamma företagare om vad hen bör tänka på för att skydda sin viktigaste information och försvåra för bedrägerier. Säkerhetstestet publicerades 1 oktober och hade fram till sista december haft 1 441 avslutade tester.

Under oktober månad arrangerade vi även ett livesänt webbseminarium på verksamt.se och via Facebook, inom ämnet informationssäkerhet. I webbseminariet medverkade experter från Polisen, Bolagsverket och MSB med Hasse Aro som moderator. 83 tittare följde seminariet live. I efterhand har seminariet haft 7 558 visningar till och med sista december.

Andra kanaler i samverkan

Starta företag-dagen

Starta företag-dagen har arrangerats sedan 2005 och hjälpt tusentals blivande företagare över hela landet på sin resa mot att starta eget. Dagen erbjuder föreläsningar av, och möjlighet att ställa frågor till, sju av oss myndigheter bakom verksamt.se. Syftet är att pedagogiskt beskriva företagsstarten steg-för-steg, samt vilka myndigheter som gör vad och kan behöva kontaktas längs med resans gång.

Även företagare medverkar som inspirationsföreläsare på Starta företag-dagen för att berätta om sina erfarenheter, liksom lokala rådgivningsaktörer som erbjuder stöd i form av exempelvis affärsrådgivning, nätverk och finansiering.

Under 2018 arrangerade Tillväxtverket och de medverkande myndigheterna 20 Starta företag-dagar i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Sammanlagt deltog 2 973 personer på Starta företag-dagar under 2018, varav 60 procent var kvinnor. Deltagarna på Starta företagdagen får ge sin syn på nyttan av dagen i en enkät. 17 procent av de som svarade var i ålderskategorin 18–30 år och 25 procent hade utländsk bakgrund. 57 procent instämde helt på frågan om att Starta företagdagen fungerat som ett stöd för dem i processen att starta företag.

Webbseminarier

Genom livesända webbseminarier kan vi på ett digitalt sätt tillgängliggöra delar av informationen från Starta företag-dagen till blivande företagare i hela landet.

Under 2018 livesände vi 20 webbseminarier på verksamt.se. 16 av dessa innehöll information om att starta företag. Därtill sände vi fyra webbseminarier inom ramen för vårt temaarbete. "Rekrytera och anställa med stöd" med Arbetsförmedlingen och rekryteringsföretaget TNG, "Företagare och förälder" med Försäkringskassan, "Företagare och pension" med Pensionsmyndigheten, samt "Informationssäkerhet för företagare" med Bolagsverket, MSB och Polisen.

Under året nådde vi sammanlagt 679 tittare. En tittarenkät som genomfördes under våren 2018 visade att 73 procent av företagarna tyckte att webbseminariernas innehåll var mycket relevant, och en lika stor andel fick svar på en fråga de annars hade behövt söka information om. 100 procent av respondenterna i enkäten skulle rekommendera andra blivande företagare att titta på webbseminarierna.

Mässor och utställningar

För att nå ut med information och våra tjänster vill vi vara där våra målgrupper är och därför är närvaro på mässor och evenemang en naturlig del av

vårt relationsbyggande arbete och marknadsföring. Det är också ett tillfälle att lära känna målgrupperna bättre.

I november deltog verksamt.se på *Eget företag* på Stockholmsmässan i Älvsjö. Cirka 100 medarbetare från 13 myndigheter och fyra rådgivarorganisationer deltog i verksamt.se:s monter och tillsammans genomförde vi 3 400 samtal med besökarna.

Under mässan intervjuades 110 besökare kring sina företagsplaner och hur de upplevde vår medverkan på mässan. Av de intervjuade upplevde 84 procent att de under sitt mässbesök fick relevant information och svar på sina frågor.

I april deltog verksamt.se på *Eget Företag-mässan* i Malmö och Göteborg. Totalt träffade vi 475 besökare i vår monter.

I februari deltog verksamt.se på mässan *Bazaren* i Stockholm. Det är en mässa för frågor inom utbildning, rekrytering och att starta eget företag. Mässan samlar många unga samt personer som är födda i andra länder. Totalt träffade vi 600 besökare.

I april deltog verksamt.se med utställning och rådgivning under Nyföretagarcentrums koncept *Café Starta och driva* i Luleå, Umeå, Sundsvall och Gävle. På varje ort erbjöds besökarna två timmars utställning och rådgivning. Vi träffade totalt 475 personer.

Starta företag-broschyren

Broschyren Starta företag har producerats i många år och så även under 2018. Den finns på svenska, engelska och lättläst svenska.

Under 2018 delades broschyren ut i 54 664 exemplar och laddades ner 12 266 gånger. Broschyren finns även som e-bok och har under året lästs 2 268 gånger, samt som ljudfil som spelat upp 5 937 gånger.

Stöd för utländska företagare

Verksamt.se/EUGO är Sveriges kontaktpunkt för tjänster enligt EU:s tjänstedirektiv. Tjänstedirektivet ska förenkla för tjänsteföretag från EU/EES som vill etablera verksamhet och sälja sina tjänster i Sverige. Tillväxtverket har i uppdrag att förvalta och utveckla den svenska elektroniska kontaktpunkten enligt tjänstedirektivet. Det gör vi inom ramen för verksamt.se, där det finns information och möjlighet att ansöka om olika tillstånd som är relevanta för företagare.

Under året deltog vi även i de nätverksmöten och förfrågningar som kommissionen har initierat i nätverken EUGO och Your Europe.

Under maj 2018 genomförde Kommissionen användartester av alla medlemsländers kontaktpunkter. De hade valt ut tolv användarscenarion som testades av fem företagare från olika EU-länder. Testpersonerna skulle genomföra 12 uppdrag. Utifrån Sveriges sammanlagda resultat hamnade vi på nionde plats (av 30 länder). Testpersonerna angav att de kunde utföra sina uppgifter till 60 procent. Vi hamnade strax efter Finland som var det land i Norden som fått högst resultat. Genomsnittet för alla medlemsländer var 43,5 procent. Kommissionen har delat in resultatet i tre färger, rött, gult och grönt. Sverige hamnade i den gröna kategorin.

På verksamt.se finns även information om och ansökningsuppgifter för de cirka 70 yrken som berörs av yrkeskvalifikationsdirektivet som går ut på att man enklare ska kunna arbeta i ett annat EU-land. Under året har vi utökat samarbetet med Universitets- och högskolerådet, som är rådgivningscentrum för yrkeskvalifikationsdirektivet.

Utökad information på engelska

De engelska sidorna på verksamt.se har utökats väsentligt under året, bland annat med information om GDPR, import och export och inspirationsartiklar. Användningen av den engelska delen av verksamt.se ökade med 56 procent under 2018.

Swedish Cleantech

Det globala investeringsbehovet för miljöteknik är enormt och Sverige ligger idag på tredje plats i Global Cleantech Innovation Index. Trots att Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling och innovation har de stora exportframgångarna uteblivit. Orsaken är främst att få företag klarar av de stora utmaningarna det innebär att gå direkt från en innovation till kommersialisering och export. De flesta miljöteknikföretag behöver först växa i Sverige innan de kan närma sig exportmarknaderna.

Inom ramen för Swedish Cleantech arbetar Tillväxtverket för att öka kommersialisering och export av svensk miljöteknik. Arbetet består av en svensk och en internationell webbplats och flera svenska och internationella samarbeten.

- Swedish Cleantech.se är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag och drivs av Tillväxtverket tillsammans med Energimyndigheten och Forum för Smarta Elnät. På webbplatsen finns information från ett 30-tal myndigheter, bransch- och intresseorganisationer och regionala aktörer. Här får företag hjälp att utveckla sina affärer på hemmamarknaden och att förbereda sig för export genom samlad tillgång till kunskap, finansiering och nätverk.
- Swedish Cleantech.com är en internationell webbplats som riktar sig till köpare och investerare.
- I Sverige deltar Swedish Cleantech i exportfrämjandet tillsammans med departement, myndigheter och företagsnära organisationer i inom ramen för Team Sweden Smart Cities. Ett särskilt regeringsuppdrag finns också för samarbete och bidrag till export- och investeringsplattformen Smart City Sweden.com.
- Med finansiering från Nordic Innovation har ett nordiskt samarbetsprojekt, Nordic Solutions for C40, inletts där Swedish Cleantech är en deltagande part. Syftet med projektet är att skapa en gemensam, stark och konkurrenskraftig nordisk plattform som hjälper nordiska företag att förbättra sin leveransförmåga och kraftigt öka sina exportmöjligheter av lösningar för smarta städer.

Resultat 2018

Under 2018 kom omkring 200 frågor om inköp av varor och tjänster in till webbplatserna, främst från utlandet. Under året publicerades 193 event och över 30 nya utlysningar och tävlingar på webbplatsen.

I början av maj nylanserades swedishcleantech.com. Det är IVL Svenska Miljöinstitutet som driver och utvecklar webbplatsen på uppdrag av Tillväxtverket. Vid slutet av 2018 fanns det över 1 100 svenska företag representerade på webbplatsens företagslista på engelska. Listan fungerar som ett skyltfönster och hjälper företagen att hitta affärspartners, köpare och investerare i Sverige och i andra länder. De flesta internationella besökare kommer från stora miljöteknikmarknader såsom Indien, USA, Storbritannien, Tyskland, Finland och Kina.

I juni medarrangerade Swedish Cleantech en konferens i Köpenhamn, Sustainable Urban Solutions, där projektet Nordic Solutions for C40 lanserades. Under två dagar samlades över 400 företag, kommunrepresentanter och organisationer för att ta fram lösningar inom hållbar stadsutveckling. Under Smart City Expo i Barcelona i november deltog företag och andra aktörer som ingick i den nordiska delegationen på ett seminarium med Nordic Solutions for C40 på temat hållbara stadslösningar.

Inom ramen för Nordic Solutions for C40-projektet har utmaningar från ett antal städer identifierats och svenska företag har erbjudits möjligheter att bidra med sina lösningar. En av dessa städer är Stoke on Trent i England där ett samarbete har etablerats med Nordic Heat, en organisation som vill underlätta export av svenskt fjärrvärmekunnande.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet *förenkling* bidrog till såväl konkreta förenklingar för att starta och driva företag, som förbättrade förutsättningar för ytterligare förenklingsinsatser framöver. Tillväxtverkets uppföljning av hur företagens regelkostnader har utvecklat sig, visar samtidigt att de administrativa kostnaderna till följd av regler totalt sett har ökat de senaste åren. En stor andel av den lagstiftning som träffar företag har sitt ursprung i EU. För att förbättra förutsättningarna för att vända denna trend och få till stånd minskade regelkostnader på bred front, behöver större satsningar göras på förenkling genom digitalisering samtidigt som regelgivare ta ett större ansvar på alla nivåer och se till att deras arbete direkt bidrar till att regeringens mål uppfylls.

Insatsernas rapporterade resultat på effektnivå kan sammanfattas så här:

- Användningen av verksamt.se ökade med 20 procent till 3,1 miljoner användare, och verksamt.se har utvecklats till en plattform som når en stor andel av Sveriges små och medelstora företag. Från och med oktober 2018 har alla regioner en regional sida på verksamt.se vilket bidrar ytterligare till att göra det enklare för företagen att hitta de stöd de behöver. 88 procent av de som ska starta företag, och 80 procent av de som driver företag uppgav att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag. Det ökade utbudet på verksamt.se bidrar till förenkling inom allt fler regelområden, bland annat de nya reglerna om GDPR. GDPR-guiden hade över 200 000 unika sidvisningar, och över 4 000 användare klickade på tummen upp efter att ha gått igenom informationen.
- Tillväxtverkets arbete med att förenkla genom digitala lösningar inom ramen för Serverat har lett till flera resultat. Förifyllnad av uppgifter från en sammansatt bastjänst gör att företagen sparar cirka 45 minuter per

ansökan för tillståndsförfaranden. Andelen ej kompletta serveringstillstånd har minskat från cirka 85 procent till 50 procent, och kommunernas tidsåtgång för kompletteringar har därmed minskat från cirka 35 h till 25 h. Samtidigt har andelen arbetstid för kvalificerade ärenden ökat från cirka 60 procent till 80 procent.

- 19 centrala myndigheter som Tillväxtverket samarbetar med uppvisade en viss utveckling mot minskade handläggningstider. En stor andel av förenklarna har kopplingar till digitalisering.
- Podcasten Skatteskolan, som uppskattades mycket för att förenkla frågor om skatt, hade i genomsnitt 105 lyssningar per dag.
- 73 procent av företagen som tog del av webbseminarierna för Starta-företag-dagen uppger att innehållet var mycket relevant. Samtliga respondenter skulle rekommendera andra blivande företagare att titta på webbseminarierna.

Webbplatsen Swedish Cleantech underlättar för köpare och investerare att hitta svenska företag. Företagspresentationerna på webbplatserna är ett effektivt sätt för företag att nå ut och leder till många nya kundkontakter och samarbetsmöjligheter. De flesta som besöker webbplatsen tar kontakt med företagen direkt via sökmotorn. Utöver detta kom dessutom nästan 200 frågor om inköp av varor och tjänster in direkt till Tillväxtverket via Swedish Cleantech under 2018, främst från utlandet.

Företagen i regionen

Bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor

Resultatområde regional kapacitet

Bakgrund

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Ambitionen är att förbättra regionernas strategiska roll och att få ett effektivare regionalt tillväxtarbete. Ett platsbaserat utvecklingsperspektiv samt en fokus på sektorsamordning och flernivåstyrning utgör en gemensam nämnare för det regionala tillväxtarbetet på samtliga beslutsnivåer och Tillväxtverket.

Den positiva utvecklingen i Sverige som helhet de senaste åren kan ställas mot en mer splittrad utveckling i landets regioner. Som i många andra OECD-länder ökar också i Sverige skillnader inom och mellan länen. Detta beror delvis på att storstädernas näringsliv har fördelar att växa och konkurrera i globala värdekedjor. Många av Sveriges mest framgångsrika företag finns i städer, vilket också gör att Sverige kan behålla sin framskjutna position på många områden enligt internationella mätningar.

Framgångar finns dock även i andra delar av landet. På många håll har man lyckats med att utveckla och förnya företag och näringslivet genom att utgå från regionala och lokala förutsättningar. Det finns tecken på att besöksnäring, den biobaserade eller fossilfria ekonomin kommer bli viktiga basindustrier för Sverige framöver. Överallt i Sverige fortsätter också strukturomvandlingen från tillverkning av produkter till att tillhandahålla tjänster. Trots en stadig minskning av antalet sysselsatta inom tillverkning har näringsens betydelse inte blivit mindre. Tvärtom framkommer i flera studier att tillverkning och industrin är en fortsatt viktig faktor för produktivitetstillväxten i Sverige och i Sveriges regioner.

Att Sveriges företag och näringslivet behåller sin konkurrenskraft internationellt är mycket viktigt för Sverige och Sveriges regioner. Kunskap är en mycket avgörande faktor i detta sammanhang. Många företag har dock svårt att få tag på kunskap och kompetens inte minst utanför storstadsregionerna. Även om arbetskraftens rörlighet är i nivå med andra jämförbara länder finns det stora problem med att fylla luckorna i de delarna av landet som upplever en åldrande befolkning och utflyttning av unga vuxna till utbildningar. Att förse företag i olika delar av landet med nya kunskaper och kompetenser är således en viktig framtidsfråga – inte minst utifrån ett perspektiv av kommande tekniska framsteg inom t.ex. automatisering eller nanoteknik.

Även om Sverige på många sätt är ett föredöme på att driva och utveckla det regionala tillväxtarbetet är det fortfarande nödvändigt att förbättra kapaciteten på att hitta, kombinera och överföra kunskaper mellan olika delar av det regionala beslutssystemet.

Genomförande regional kapacitet

Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet

Den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till att uppnå målet om *utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft*. Politiken omfattar flera områden av betydelse för regional tillväxt, så som innovation, företagande, samhällsplanering, kompetensförsörjning och internationellt samarbete. Utgångspunkten är att det behövs insatser inom dessa områden som är anpassade efter olika platsers specifika förutsättningar. Planering och genomförande av politiken sker därför i dialog och samverkan mellan aktörer på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

Bredden av aktörer och sakområden gör att den regionala tillväxtpolitiken rymmer en bred och varierande verksamhet, både till innehåll och former för genomförande. Det skapar i sin tur utmaningar för enhetlig uppföljning och redovisning av resultat. Under 2018 har Tillväxtverket både på eget initiativ och på uppdrag av Näringsdepartementet arbetat med att stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling genom ökad systematik och samordning av uppföljning, utvärdering och rapportering. Som en del av arbetet levererades en kunskapsutvecklande rapport (uppdrag 2.7).

I rapporten belyser vi utveckling, prioriteringar och resultat inom den regionala tillväxtpolitiken. På en övergripande nivå är politikens riktning fortsatt relevant. Komplexa samhällsutmaningar kräver en ansats som sträcker sig över styρνivåer på lokal, regional, nationell och internationell nivå och flera sektorer. Behovet av en platsbaserad politik har därmed ökat. Den positiva utvecklingen i Sverige sedan finanskrisen 2008 kan ställas mot en mer splittrad utveckling i landets regioner. Vi ser särskilt skillnader beträffande ekonomisk utveckling, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad, livskvalitet och befolkningsutveckling. Insatser för att hantera utmaningarna genomförs på olika sätt och med olika medel i olika regioner utifrån regionala förutsättningar och gällande regelverk. Ur ett nationellt perspektiv är det därmed svårt att återge en heltäckande bild av regionernas tillväxtarbete samt dess resultat. Med utgångspunkt i rapportens resultat rekommenderade Tillväxtverket regeringen att tillsätta en statlig utredning om den regionala tillväxtpolitikens nuläge och framtid samt efterfråga en tydligare återrapportering av insatser i relation till hantering av inomregionala skillnader från de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna.

LÄS MER

[Politik för utvecklingskraft i hela Sverige, Rapport 0257](#)

Analys för kunskapsutveckling och lärande

För att bidra till kunskapen om företags och regioners konkurrenskraft tar vi fram en mängd olika underlag och analyser. Analyserna publiceras bland annat i rapportform och sprids externt och internt till berörda målgrupper. Under hösten 2018 lanserades två kunskapsutvecklande rapporter som kartlägger regional tillväxt. Rapporten *Tillstånd och trender för regional tillväxt 2018* redovisar grundläggande fakta, statistik och analyser om regionala tillväxtförutsättningar och tillväxtprocesser. I rapporten slås fast att vad som leder till regional tillväxt skiljer sig åt i landet, men att goda omvärldsrelationer, unika tillgångar och täthet är några faktorer som kan leda till framgång.

Rapporten *Politik för utvecklingskraft i hela Sverige* fokuserar på utveckling, prioriteringar och resultat inom den regionala tillväxtpolitiken, och ger även en bakgrund till hur den regionala tillväxtpolitiken har vuxit fram och utvecklats till den politik vi har idag. Rapporten tar ett grepp över de omvärldsförändringar som påverkar förutsättningarna för genomförandet och de utmaningar och möjligheter som politikområdet måste förhålla sig till. Vi lämnar också förslag till regeringen på hur politikområdet skulle kunna utvecklas och hur vi på ett ännu bättre sätt än idag ska kunna bygga kunskap och förståelse kring hur det regionala tillväxtarbetet bör utformas.

Tillgängligheten till kommersiell och offentlig service analyseras och redovisas i en särskild rapport. Motsvarande rapport tas fram vart annat år och beskriver både utvecklingen över tid och ger en aktuell bild av hur tillgängligheten till ett urval av serviceslag ser ut i olika delar av landet. Underlaget utgör en kunskapskälla som kompletterar Tillväxtverkets främjandearbete och rollen som stödjande myndighet till de regionalt utvecklingsansvariga aktörernas konkreta arbete för en god tillgänglighet till service för företag och medborgare i alla delar av landet.

Undersökningen Företagens villkor och verklighet (FVOV) genomfördes under år 2017 och presenterades då i en huvudrapport. Under 2018 lanserades ett tiotal temarapporter baserat på undersökningen. Temarapporterna tar upp aktuella och viktiga frågor för företagen såsom tillväxtvilja, kompetensförsörjning, förenkling, finansiering, digitalisering och internationalisering och lyfter fram företagens syn på dessa frågor och hinder och möjligheter för företagen att växa.

Statliga myndigheters medverkan i regionalt tillväxtarbete

Inom ramen för uppdraget att stödja statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet genomförde Tillväxtverket under 2018 ett antal aktiviteter.

Tillväxtverket gjorde en sammanställning av redovisningar från myndigheter som har i uppdrag i sina regleringsbrev 2018 att återrapportera sitt arbete inom regional tillväxt. Inom ramen för uppdraget tillhandahöll vi anvisningar för rapportering till dessa myndigheter. I sammanställningen redovisade vi våra egna genomförda respektive planerade insatser inom uppdraget och gav även förslag till fortsatt arbete för att stärka myndigheternas medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Sammanställningen lämnades till regeringen i september.

I syfte att bidra till erfarenhetsutbyte genomfördes i november ett möte med myndighetsnätverket där 19 statliga myndigheter bjöds in. Vid mötet diskuterades Tillväxtverkets sammanställning av myndigheternas rapportering av deras medverkan i det regionala tillväxtarbetet, föreslagna insatser under 2019 samt kopplingen till nya uppdrag inom en sammanhållen landsbygds politik.

Tillväxtverket deltog under 2018 vid interna samlingar hos Post- och telestyrelsen, Riksarkivet, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen. Syftet var att bidra till ökad kunskap om regionalt utvecklingsansvar, regionala förutsättningar och utmaningar samt den regionala tillväxtpolitiken.

LÄS MER

Ä 2018–165:2 Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet – sammanställning av redovisningar från myndigheter som har i uppdrag att redovisa sin medverkan i det regionala tillväxtarbetet

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Tillväxtverket har i uppdrag att utgöra kansli för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Forum är en arena för dialog och samverkan mellan regeringen och regionala aktörer med uppgifter inom det regionala tillväxtarbetet. Syftet med forumet är att föra en kontinuerlig dialog om långsiktiga och strategiskt viktiga frågor som är av betydelse för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Uppdraget genomförs i samverkan med Näringsdepartementet. Kansliet har bland annat tre uttalade uppgifter:

- att förbereda relevanta underlag samt organisera och dokumentera möten
- att säkerställa samordning mellan berörda arbetsgrupper, nätverk och andra relevanta aktörer och arbetet inom forum
- att sprida kunskap från arbetet i forumet, relevanta arbetsgrupper och nätverk både externt och till ledamöterna i forumet.

Tre tjänstemannaforum och två politikerforum genomfördes under 2018. Deltagandet från den regionala nivån var högt på båda forumen. Även uppslutningen från regeringskansliet och regeringen i form av chefer, sakkunniga, statsråd och statssekreterare var hög. Ett färre antal möten genomfördes 2018 jämfört med föregående år. Anledningen var det osäkra politiska läget som uppstod efter valet i september.

Under 2018 förstärktes Tillväxtverkets roll ytterligare. Detta genom att ett större ansvar för planeringen och organiseringen av Tjänstemannaforum överläts till kanslifunktionen. Arbetet genomfördes fortfarande i nära samarbete med Näringsdepartementet. Ett arbetssätt för att säkerställa samordningen mellan berörda arbetsgrupper, nätverk och andra relevanta aktörer infördes. Under året fortsatte arbetssättet med att sprida kunskap från arbetet i forum till relevanta arbetsgrupper och nätverk enligt tidigare år med nyhetsbrev och internt videomöte på Tillväxtverket.

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft följdes upp under respektive möte i maj. Ledamöterna lyfte att de generellt sett var positiva till mötenas struktur och innehåll. Önskemål fanns om att stärka formerna för dialog. Särskilt i och med att det regionala utvecklingsansvaret blir enhetligt från 2019 vilket innebär att villkoren för den nationella styrningen förändras. Flernivåstyrningen, tematiska ingångar och att i högre utsträckning korskoppla politikområden var andra utvecklingsförslag som framkom. De regionala politikerna underströk att Politikerforum är en dialog mellan regeringen och regionalt utvecklingsansvariga.

Efter uppföljningen arbetade kansliet fram ett förslag på hur mötesformerna kan stärkas liksom förslag på kommunikationsplan för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Förslagen överlämnades till Näringsdepartementet under hösten.

Långsiktigt arbete med uppföljning

Tillväxtverket fick i regleringsbrevet för år 2017 i uppdrag att följa upp det strategiska och långsiktiga arbetet med lärande hos aktörer med regionalt utvecklingsansvar. I arbetet ska Tillväxtverket bidra till ökat resultatfokus i uppföljningen av projektverksamhet finansierad av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, i enlighet med den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Den huvudsakliga leveransen består av ett nytt nationellt uppföljningssystem för projektverksamhet finansierad av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Det nationella uppföljningssystemet består av såväl en kvantitativ som en kvalitativ del och tillhandahåller en struktur som säkerställer att resultat från projektverksamheten kan följas upp på aggregerad nivå. Uppföljningssystemet ska därigenom leda till ökad samlad kunskap om vilka resultat projektverksamheten bidrar till.

Uppföljningssystemet har utarbetats i bred dialog med såväl regionala som nationella aktörer, i syfte att främja samverkan och lärande inom och mellan regioner samt mellan regional och nationell nivå. I regleringsbrevet för år 2018 fick Tillväxtverket i uppdrag att fortsätta utveckla det nationella uppföljningssystemet. Under 2018 har Tillväxtverket implementerat uppföljningssystemet i projekthandläggningssystemet Nyps2020 samt arbetat för att säkerställa nödvändig förmåga hos regionala och nationella användare att förstå och nyttja det nya nationella uppföljningssystemet, genom exempelvis genomförande av utbildningar och framtagande av stöddokument. Under 2019 kommer det nya systemet att lanseras och användas i handläggning av projekt med finansiering från anslag 1.1 inom utgiftsområde 19 i statens budget.

Digitalisering av finansiering och resultat

Tillväxtverket har i uppdrag att digitalt kommunicera information om finansiering av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och territoriella samarbetsprogram som förvaltas i Sverige, inklusive medfinansiering. Särskilt ska informationen ge en bild över hur resultat och finansiering fördelas geografiskt.

Framtagandet av finansiering och resultat fördelat geografiskt är ett pågående arbete vilket har resulterat i en prototyp som visar fördelningen av anslagens finansiering. Prototypen lägger grunden för det fortsatta arbetet under 2019 med hur finansiering, medfinansiering och resultat ska visualiseras grafiskt och därefter kommuniceras till berörda målgrupper.

Det strategiska regionarbetet

Det strategiska regionarbetet, som utvecklats och drivits på Tillväxtverket sedan 2015, växlades under året upp ytterligare med stöd av en ny programplan. Myndighetens uppgift är att genomföra insatser som främjar ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen. De 21 regionalt utvecklingsansvariga aktörerna, RUA, (landsting, samverkansorgan eller länsstyrelser) leder och samordnar tillväxtarbetet i respektive län. Varje region har olika behov och förutsättningar. Tillväxtverket utformar sina insatser utifrån regionernas situation och kunskapen om de utmaningar och behov som finns. Ju fler regioner som är starka och expansiva desto bättre för Sverige.

Under 2018 organiserade Tillväxtverket internt arbetet i tre myndighets-övergripande team med ansvar för sju län vardera. De huvudsakliga funktionerna är en uppdragsansvarig samt sak- och länsansvariga. Tillsammans med ett nationellt perspektiv kan myndighetens samlade kunskap erbjudas och på så vis stödja regioner att prioritera och göra vägval som leder till ett effektivare genomförande av det regionala tillväxtarbetet.

En central del i det strategiska regionarbetet är att genomföra strategiska dialoger med samtliga län. Under 2018 genomfördes 21 dialoger i huvudsak på ledningsnivå samt uppföljande kontakter med ett flertal av länen. I dialogerna lyftes såväl generella som läns specifika frågor. Exempel är myndighetens uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet och hur RUA ser på utvecklingen av sin roll kopplat till samma område, hur Tillväxtverket kan utveckla relationen till RUA kopplat till de specifika kommunuppdragen samt Tillväxtverkets uppdrag för specifika branscher t. ex satsningen Smart industri.

Till det strategiska regionarbetet finns avsatt utvecklingsmedel för att stödja insatser som bidrar till ett utvecklat ledarskap för det regionala tillväxtarbetet och ger stöd i arbetet vid större varsel eller omställningar i näringslivet. Under året beviljades två utvecklingsprojekt medel varav ett är knutet till omställningsuppdraget. Sex projekt avslutades varav ett avbröts i förtid

Regionalt investeringsstöd

▲ PRESTATION

Syftet med regionalt investeringsstöd är att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och öka deras konkurrenskraft och därmed bidra till en hållbar utveckling i regionen. Regionalt investeringsstöd beviljas av Tillväxtverket och av vissa länsstyrelser och landsting. Stödet får endast lämnas till företag i geografiskt avgränsade stödområden.

År 2018 beviljade vi regionalt investeringsstöd till 11 ärenden om totalt 125,9 miljoner kronor. Investeringarna från TVV var en del i totala investeringar om 1 158,8 miljoner kronor i berörda projekt.

Tillväxtverket har ett systemansvar för de regionala företagsstöd som beviljas av länsstyrelser, landsting, Gotlands kommun och samverkansorganet i Kalmar län. I regleringsbrevet för 2018 fick vi i uppdrag att arbeta vidare med det tidigare uppdraget kring *Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat*.

Det fortsatta uppdraget syftar till att konkretisera mål och uppföljning samt bidra till ett lärande kring företagsstöden utifrån tidigare uppdrags slutsatser. Uppdraget ska bidra till att företagsstöden blir ett verktyg för hållbar tillväxt. Det betyder att stödbeviljningen ska ta hänsyn till såväl sociala som miljömässiga aspekter förutom den ekonomiska dimensionen.

Under 2018 arrangerade Tillväxtverket två workshops i ämnet. Vid första träffen deltog åtta län och vid den andra 17 län. Arbetet med utveckling av företagsstöden kommer att fortsätta under 2019 och ytterligare workshops är inplanerade.

Socioekonomiskt eftersatta områden

Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att ta fram utvärderingsmodeller för de statsbidrag som ges till: a) 32 kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden, enligt förordning 2018:151 samt

b) 30 socioekonomiskt eftersatta kommuner (2018:152). Det första bidraget riktar sig till särskilda utanförskapsområden i våra städer, medan det andra stödet fokuserar på landsbygdskommuner.

Även om det finns tydliga beröringspunkter mellan de båda förordningarna, så rör det sig om två skilda uppdrag med olika förutsättningar och inriktning. Tillväxtverket har därför valt att organisera arbetet i två separata arbetsprocesser, där det givetvis funnits ett löpande samarbete och erfarenhetsutbyte.

Arbetet med att ta fram en utvärderingsmodell för kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden har skett i nära samråd med Delegationen Mot Segregation, då Delmos kommer överta Tillväxtverkets ansvar för detta statsbidrag efter årsskiftet.

Viktiga utgångspunkter i framtagandet av Delmos utvärderingsmodell har varit att systemet ska fungera lärande, vara verksamhetsnära samt att det ska fokusera på sådana faktorer som myndigheten kan ta ett direkt eller indirekt ansvar för.

På ett mer konkret plan har arbetsprocessen genomförts i sex steg, nämligen:

- Inläsning och inledande samtal
- Diskussion kring strategiska frågor (till exempel gällande styrning och samverkan)
- Framtagande av målstruktur
- Identifiering av framgångsfaktorer
- Utveckling av analysram och datainsamlingsmetoder
- Slutrapportering (i slutet på december)

När det gäller arbetet med uppföljning och utvärdering av de 30 socioekonomiska eftersatta landsbygdskommuner har Tillväxtverket haft dialog med de 30 kommuner som har beviljats statsbidrag och påbörjat en intern NYTTA-process för att ta fram en uppföljning- och utvärderingsplan för insatsen. Även för landsbygdskommuner är en viktig utgångspunkt att utvärderingssystemet ska fokusera på sådana faktorer som Tillväxtverket kan ta ett direkt eller indirekt ansvar för.

Stärka landsbygdskommunerna

Tillväxtverket fick regeringsuppdraget att fördela statsbidrag till 30 landsbygdskommuner med socioekonomiska utmaningar. Syftet är att stärka ekonomisk och social utveckling i dessa kommuner. Kommunerna är utvalda utifrån kriterierna hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg sysselsättningsgrad. Stödet tar även hänsyn till långa avstånd till närmaste tätort.

För de 30 landsbygdskommunerna uppgår statsbidraget till 72,7 miljoner kronor 2018. Under 2018 beslutade Tillväxtverket om en treårig grundfinansiering för 2018–2020 om totalt 72,7 miljoner kronor per år. Fördelningen mellan kommuner skedde utifrån en fördelningsnyckel som baseras

på invånarantal, 50 procent delas lika mellan kommunerna och 50 procent utifrån invånarantal.

Tillväxtverket hade under perioden 26 juni till 30 september en öppen utlysning där samtliga 30 kommuner sökte och fick beviljat stöd.

Vi konstaterade ett stort intresse för utlysningen bland kommunerna. Under utlysningsperioden var vi i kontakt med alla kommuner som varit berättigade till stödet. I samarbete med SKL bjöd Tillväxtverket in kommunerna till ett första uppstartsmöte i Stockholm den 12 september. 24 av 30 kommuner medverkade.

Då uppdraget ska utvärderas påbörjade Tillväxtverket under senhösten förberedandet av en uppföljnings- och utvärderingsplan av uppdraget kopplat till såväl processer, resultat och uppföljning.

Socioekonomiskt eftersatta kommuner

Tillväxtverket fick i uppdrag att fördela statsbidrag till 32 kommuner som har områden med socioekonomiska utmaningar enligt förordning 2018:151. Uppdraget flyttas över till Delegationen mot segregation (Delmos) från och med 1 januari 2019. Arbetet med att föra över verksamheten inleddes och sker i nära samarbete med Delmos.

Under 2018 beslutade Tillväxtverket om en treårig finansiering för 2018–2020 om totalt 410,3 miljoner kronor per år. Fördelningen mellan kommuner skedde utifrån en fördelningsnyckel baserad på invånarantal, 50 procent delas lika mellan kommunerna och 50 procent utifrån invånarantal.

Tillväxtverket hade under perioden 26 juni till 30 september en öppen utlysning där samtliga 32 kommuner sökte och fick beviljat stöd.

Vi konstaterade ett stort intresse för utlysningen bland kommunerna. I samarbete med Delmos och SKL bjöd Tillväxtverket in alla kommuner till ett första uppstartsmöte i Stockholm den 12 september där 27 av 32 kommuner medverkade.

Då uppdraget ska utvärderas påbörjade Tillväxtverket under senhösten förberedandet av en uppföljnings- och utvärderingsplan av uppdraget kopplat till såväl processer, resultat och uppföljning.

Smart specialisering, kluster och företagsutveckling

Smart specialisering är ett begrepp som introducerades av EU-kommissionen för att kraftsamla för innovation och tillväxt inom de områden där det finns störst potential. Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag sedan 2016 att till och med 2020 ”stödjande aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete med smart specialisering samt att sprida kunskaper och erfarenheter från detta arbete”. De *aktiviteter* som Tillväxtverket genomfört under 2018 kan sammanfattas till tre insatsområden: dialoger och nätverksträffar med regionerna, bättre samverkan mellan regionerna samt uppstart av S3 Piloten för företagsutveckling. I detta arbete har Tillväxtverket utgått från två geografiska kontexter: NUTS 2-regioner och län.

Inom ramen för *regionala dialoger* har Tillväxtverket under året haft dialoger med samtliga regioner i deras arbete med att utveckla strategier för smart

specialisering. Vi har samlat regionerna till två möten för att dela erfarenheter och för kunskapsutveckling med talare från regioner, Näringsdepartement och DG Regio. Tillsammans med regionerna har vi bildat en arbetsgrupp för kommande teman på dialog- och nätverksmöten (två per år).

För tredje året i följd genomförde Tillväxtverket en nationell konferens med cirka 150 deltagare under temat "Samverkan för att attrahera resurser till specifika platser". Talare från hela Sverige diskuterade hur just de arbetar med attraktivitet och dök djupare ner i hur norra Sverige hanterar frågan. Internationella talare delade sina erfarenheter om hur deras länder tar sig an smart specialisering och hur de involverar näringslivet i arbetet.

För att bidra till att sprida kunskap och erfarenheter om smart specialisering har vi samlat pågående insatser, aktiviteter och internationella projekt där svenska regioner deltar på en gemensam plats på vår hemsida.

Ett resultat av arbetet är kartbilder av regioners smart specialisering som uppdateras löpande. Kartbilderna utgör även ett underlag för dialog och samverkan mellan regionala och nationella aktörer.

För att stödja företagens konkurrenskraft i regioners smarta specialiseringsområden har vi startat *S3 Piloten*. Det är en plattform för kluster som prioriterats i regionerna. Under våren 2018 kunde etablerade kluster söka till plattformen för lärande, utveckling och erfarenhetsutbyte samt senare under året finansiering för ökad konkurrenskraft i aktiva klusterföretag.

Resultatet är en plattform på 22 klusterorganisationer som organiserar cirka 1 000 aktiva företag. En aggregerad behovsanalys har genomförts för att ta fram kunskap om klustrens styrkor och utmaningar i S3 piloten. Resultatet utgör ett centralt underlag till de kunskapsinsatser som genomförs fram till 2021. Totalt har Tillväxtverket fattat beslut till 15 klusterorganisationer på cirka 14,4 miljoner kronor under slutet av 2018 där klustren i S3 Piloten genomför insatser för att stärka konkurrenskraften i klusterföretagen.

Transportbidrag

Transportbidrag är ett regionalpolitiskt företagsstöd som riktar sig till tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen. Bidraget har två syften:

- kompensera för de kostnadsnackdelar som näringslivet har i dessa län, bland annat på grund av långa avstånd till stora marknader
- stimulera till höjd förädlingsgrad.

Under 2018 betalades 427,3 miljoner kronor ut i transportbidrag. Det är en kraftig ökning jämfört med 2017, men även då hade utbetalningarna ökat sedan året innan. Det är särskilt två orsaker som medfört ökningen för 2018. Det är dels den starka konjunkturen med ökad efterfrågan som lett till högre produktion och därmed ökade transporter. Dels är det en förändring i EU:s gruppundantagsförordning nr 651/2014 GBER som medfört en öppning för livsmedelsindustrin att kunna få transportbidrag.

Öppningen av regelverket gjorde att vi fick in drygt ett 50-tal livsmedelsföretag som var nya sökande hos oss. Vissa typer av livsmedel har kunnat beviljats transportbidrag även tidigare, som exempelvis tillverkning av bröd och bakverk och tillverkning av vissa drycker. Av de nya livsmedelsföretagen tillhör de flesta beredning och hållbarhetsberedning av kött, exempelvis är

det företag som styckar kött detaljer och företag som tillverkar charkuterier som rökt skinka och korv. Sett till utbetalning av transportbidrag så är det företag inom branschen beredning och hållbarhetsberedning av frukt och bär som dominerar. I den branschen finns företag som tillverkar sylt, saft och några företag som rensar bär.

Antal ärenden som handlagts under 2018 är 1 152 stycken. Transportbidraget kompenserar för ca 28 procent av företagets bidragsberättigade transportkostnader. Under året tillfrågades alla sökande företag i en enkät om transportbidraget har haft någon positiv effekt som stimulans till vidareförädling. 59 procent svarade att de instämde helt, till stor del eller delvis med det påståendet.

Riskkapital

Syftet med Tillväxtverkets fondsatsningar är att öka utbudet av riskkapital till små och medelstora företag med tillväxtpotential. Fonderna rapporterar sin verksamhet till Tillväxtverket en gång i halvåret. Det senaste rapporteringstillfället var 30 september 2018 och gällde verksamheten till och med den 30 juni 2018. Nästa rapporteringstillfälle är den 30 mars 2019. Samtliga belopp nedan är således per 30 juni 2018 om inte annat anges.

Programperioden 2007–2013

Under förra programperioden finansierades elva regionala fonder. Fonderna är nu inne i förvaltningsfasen och är stängda för nyinvesteringar. Arbetet i fonderna är inriktat på att sälja av innehaven i portföljbolagen. Vid behov kan även följdinvesteringar göras. Fondernas totala storlek, summan av investeringarnas bokförda värde och likvida medel, uppgick till 955,9 miljoner kronor. Sålta innehav och dess anskaffningsvärde uppgår till 645,1 respektive 664,8 miljoner kronor. Fondernas totala förvaltningskostnader uppgick till 280,7 mkr.

Programperioden 2014–2020

I aktuell programperiod finansieras åtta regionala fonder och dessutom två nationella fondsatsningar: Gröna fonden och Swedish Venture Initiative (SVI). Totalt omfattar de regionala fonderna 1 272 miljoner kronor. Gröna fonden och SVI omfattar 650 respektive 388 miljoner kronor. Av detta budgeteras 1 947 miljoner gå till investeringar i små och medelstora företag. Vid slutet av 2018 hade Tillväxtverket betalat ut 488,75 miljoner kronor i finansiering till fonderna, varav 433,75 miljoner var ERUF-medel.

De regionala fonderna har tack vare att de kom igång redan 2015 hunnit uppnå en god investeringstakt. Totalt har 360,7 miljoner kronor investerats i små och medelstora företag och fonderna har redovisat förvaltningskostnader om 66,8 miljoner kronor. Under den senaste tolv månadersperioden har fonderna investerat 177,6 miljoner kronor och redovisat förvaltningskostnader om 27,8 miljoner kronor.

Gröna fonden har under året utökat verksamheten och har anställt två Investment Managers. Ytterligare rekryteringar av personal pågår. Ingen investering genomfördes under första halvåret 2018. Totala investeringar uppgick till 2 miljoner kronor vilket även motsvarar investerat belopp den senaste tolv månadersperioden. Hittills godkänd förvaltningsavgift uppgick till 8,1 miljoner kronor vilket också motsvarar förvaltningskostnaderna den senaste tolv månadersperioden.

SVI är en så kallad fond-i-fond och investerar indirekt i företag genom att investera i nya fondteam. Förutom att öka tillgången till riskkapital är målet att detta ska stärka strukturen för riskvilligt kapital i Sverige. De fondteam som finansieras är Luminar Ventures, Spintop Ventures och Brightly Ventures. Dessa fonder har förutom medel från SVI även ytterligare medfinansiering. Av dessa har Luminar Ventures under året börjat göra sina första investeringar och investerat belopp uppgick till 9,3 miljoner kronor. De samlade förvaltningsavgifterna uppgick till 7,2 miljoner kronor varav 4,4 miljoner kronor den senaste tolv månadersperioden.

Fond 2014-2020	Investerat kapital rapporterat per 180630 (mkr)	Förvaltningsarvode 180630 (mkr)	Investerat 170701-180630 (mkr)	Förvaltningsarvode 170701-180630 (mkr)	Utbett kapital ERUF tom 181231 (mkr)	Utbett kapital övrigt tom 181231 (mkr)
Övre Norrland	49,2	7,6	24,8	3,6	40	0
Mellersta Norrland	42,6	7,2	27,4	3	37,5	0
Norra Mellansverige	24,4	7,1	10,7	3,2	37,5	0
Stockholm	53,6	7	29,2	3,3	40	0
Östra Mellansverige	40,2	8,2	16,4	2,5	37,5	0
Västsvrige	59,4	10,3	28,9	3,9	30	0
Småland och öarna	25,8	5,9	10,7	2,8	31,5	1,5
Skåne och Blekinge	65,5	13,5	29,5	2,8	50	5
Gröna fonden	2	8,1	2	8,1	81,25	0
SVI	9,3	7,2	9,3	4,4	48,5	48,5

Smart industri i regionerna 1.0. Smart Industri

SMART INDUSTRI

Tillväxtverket har uppdraget att främja genomförandet av regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri* på regional nivå. Uppdraget syftar till att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i genomförandet av strategin. Uppdraget omfattar 25 miljoner kronor under 2016–2018.

Under uppdragsperioden genomförde 20 regioner totalt 18 förstudier, varav de sista fyra slutrapporterades under året. Genom förstudierna fick regionerna möjlighet att höja sin kompetens och öka sin förståelse för industri-företagens och de industrinära tjänsteföretagens förutsättningar och utmaningar.

Utifrån regionernas förstudieunderlag tog vi fram en rapport som visar på mönster och slutsatser som regionerna lyft fram när det gäller behov, gap och insatser. Förstudiernas främsta fokus låg på kompetensförsörjning och digitalisering.

Förstudierna låg till grund för fem genomförandeprojekt i elva regioner. Dessa genomförandeprojekt slutrapporterade i december 2018. Ett av projekten har huvudfinansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden och fortsätter till december 2019.

I genomförandeprojekten arbetade regionerna utifrån de regionala förutsättningarna, och variationen i innehåll var därmed stor. Alla fyra fokusområdena i nyindustrialiseringsstrategin berördes. Under året tog vi fram artiklar om arbetet i Region Jämtland Härjedalen och i Norra Mellansverigesamt gjorde en film om arbetet i Skåne.

Vi arrangerade två erfarenhetsträffar för genomförandeprojekten under året. Den första ägde rum i samband med att Tillväxtverket samlat bjöd in till mötet *Tema Smart industri* i februari i Stockholm för ett dialogmöte med bland andra regionalt utvecklingsansvariga aktörer. Det andra ägde rum i Östersund i september och hade fokus på slutsatser, resultat och lärande.

Samverkansforskare från Centrum för forskning om regionalt samhällsbyggande vid Karlstads universitet studerade genomförandeprojekten under projektperioden. Studien fokuserade på projektägarna och de involverade aktörernas medvetande om, upplevelser av och syn på regional anpassning och genomförande av ett nationellt program.

I december avrapporterades forskningen i form av en populärvetenskaplig rapport och en populärvetenskaplig artikel anpassad till regionalt utvecklingsansvariga aktörer. Under året medverkade samverkansforskaren vid flera interna och externa kunskapsseminarier och träffar, vilket möjliggjorde ett kontinuerligt lärande för såväl regioner och projekt som för Tillväxtverket.

Överlag har det regionala genomförandet varit positivt. Det arbete som skett i regionerna har byggt en god grund för det fortsatta arbetet inom det nya uppskalade uppdraget Smart industri i regionerna 2.0.

En tredje delrapport överlämnades till Regeringskansliet den 28 mars 2018.

Smart industri i regionerna 2.0. Smart Industri

SMART INDUSTRI

I januari fick Tillväxtverket i uppdrag att ta vidare och skala upp det tidigare uppdraget (2016–2018) *Smart industri på regional nivå*. Det fortsatta uppdraget syftar till att industrin och industrinära tjänsteföretag i alla delar av landet kan öka sin konkurrenskraft och omställningsförmåga. Uppdraget ska bidra till genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin *Smart industri* samt att aktörer med regionalt utvecklingsansvar därigenom kan stärka sin kunskap och kapacitet kring industrins förnyelse och omställningsbehov. Uppdraget omfattar 90 miljoner kronor och pågår under perioden 2018–2020.

Tillväxtverket hade under perioden 1 juni till 31 oktober en utlysning som omfattade 85,5 miljoner kronor. Totalt inkom 19 ansökningar om drygt 77,5 miljoner kronor som omfattar satsningar inom smart industri i 20 av landets 21 regioner. Av dessa beviljades under hösten 17 ansökningar projektmedel om drygt 63 miljoner kronor. Resterande ansökningar kommer att beviljas medel under våren 2019.

Vi konstaterade att det varit ett stort intresse för utlysningen bland landets regionalt utvecklingsansvariga aktörer – inte minst genom den dialoggrunda som myndigheten genomförde i syfte att presentera och marknadsföra utlysningen.

Under perioden maj till september träffade Tillväxtverket, oftast på plats i regionerna, ett stort antal aktörer som på olika sätt bidrar med främjandeinsatser på den regionala nivån för industrins och industrinära tjänsteföretags omställning och förnyelse. Vid flertalet av de regionala dialogmötena kring uppdraget medverkade också Tillväxtverkets representanter för regionalfondsprogrammen. Vid dialogmötena lyftes det bland annat fram att det kommer att vara ett fortsatt fokus riktat mot insatsområden som kompetensförsörjning och digitalisering i industriföretagens omställningsarbete.

Då uppdraget ska utvärderas påbörjade Tillväxtverket under senhösten förberedelser för en upphandling kring löpande uppföljning och utvärdering kopplat till såväl processer, resultat och uppföljning.

Uppdraget ska slutrapporteras till regeringen den 31 mars 2021. En plan för genomförandet av uppdraget lämnades in till Regeringskansliet den 31 mars.

Stärkt lokal attraktionskraft

De tio pilotkommunerna avslutade sina projekt inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag "Stärkt lokal attraktionskraft". Under året gav vi stöd och råd till kommunerna samt agerade bollplank inför fortsatt arbete och etablering av resultatet efter projektslut.

Ett erfarenhetsmöte för pilotkommunerna genomfördes i april i Östersund. Fokus var på resultat samt att fånga in erfarenheter och lärdomar från kommunerna. Detta genomfördes i form av en workshop med tre delar; bästa tips, undvik dessa misstag samt tänk om (jag visste detta från början). De teman som valdes ut var de som vi och följeforskarna konstaterat har stor betydelse för utvecklingsprocesser, nämligen förankring, implementering och kommunikation. Följeforskarna deltog med sina reflektioner. Vidare genomfördes en workshop om hur vi kan sprida kunskap.

I oktober genomfördes en avslutskonferens i Stockholm. Vid detta tillfälle bjöds, förutom projektledare, representanter in från de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna samt kommunchefer in. Pilotkommunerna berättade om de metoder de utvecklat och prövat för att stärka den lokala attraktionskraften. Varje pilotkommun presenterade utifrån följande rubriker; problem och effekter, testade verktyg och processer, lärdomar och nya tankesätt. Följeforskarna deltog med ett pass om "vad säger forskningen om kommuners möjligheter att jobba med stärkt lokal attraktionskraft".

Följeforskarna har lämnat en slutrapport över pilotkommunernas arbete "Mot en ny lokal utvecklingspolitik? Om svenska kommuners arbete för en stärkt lokal attraktionskraft". I rapporten diskuteras villkoren för kommunernas utvecklingsarbete som påverkar hur och i vilken utsträckning en bredare och interaktiv utvecklingspolitik praktiseras.

För att få en djupare förståelse för den utvecklingsprocess som kommunerna bedriver var ambitionen att under uppdragets genomförande besöka alla tio kommuner vid två tillfällen. Detta mål uppfylldes och under året genomfördes de återstående besöken; Överkalix, Gotland, Härjedalen och Kramfors. Deltagare var projektledare, chefer på olika nivåer samt representant från regionalt utvecklingsansvarig aktör.

För att sprida kommunernas processer och framsteg publicerades ett antal artiklar på Tillväxtverkets webbplats. De metoder, lärdomar och nya tankesätt som framkommit under uppdragets genomförande är värdefulla för andra kommuner att ta del av i sitt utvecklingsarbete. Det är även av betydelse för Tillväxtverkets fortsatta insatser, framförallt med koppling till de kommunuppdrag som vi fått under 2018.

Vi deltog aktivt vid Reglab:s årskonferens 2018 där vi höll i lärpasset "Så maxar vi den regionala kapaciteten" som inleddes med en pecha kucha-presentation, Pecha kucha är ett vedertaget presentationsformat som alltid innehåller 20 bilder som visas 20 sekunder vardera. Därmed blir presentationen exakt 6 minuter och 40 sekunder. Vi deltog även med ett pass vid Landsbygdskonferensen Höga kusten där pilotkommunen Kramfors var en av arrangörerna. Fokus på konferensen var attraktionskraft och där vi informerade om vårt och pilotkommunernas arbete inom uppdraget med syftet att sprida kunskap och erfarenheter.

Tillväxtskapande samhällsplanering

Insatsen Tillväxtskapande samhällsplanering handlar om att förbättra samordningen av lokala och regionala planeringsprocesser för ett effektivare regionalt tillväxtarbete. I genomförd enkätundersökning instämde 64 procent i hög grad i påståendet att projektet bidragit till förbättrad samverkan mellan olika nivåer, lokalt, regionalt och nationellt.

Under året tog Tillväxtverket fram ett kunskapsunderlag. Underlaget var ett stöd för lokala och regionala utvecklingsaktörer i att skapa attraktiva miljöer för näringslivets utveckling. Vi investerade under året drygt nio miljoner kronor i tolv projekt för att utveckla metoder hur arbetet med att skapa attraktiva miljöer för näringslivet kan förverkligas genom bättre samspel mellan samhällsplanering och näringslivsutveckling. Vi ansvarade och genomförde en session kopplat till detta under Transportforum 2018. Under året tog vi tillsammans med Trafikverket fram en studie där förändringar av transportsystemet och dess effekter på regional tillväxt utvecklas. Vidare deltog och presenterade vi bland annat insatsen Tillväxtskapande samhällsplanering vid Trafikverkets årliga samhällsplaneringsdagar .

Inom insatsen genomförs programmet "Utveckla svenska städer" som syftar till att stärka företagens konkurrenskraft genom att förbättra kunskapen om städernas funktion som regionala tillväxtmotorer. Under året pågick elva projekt som tidigare beviljats medel, varav tre avslutades under året. Vi arrangerade erfarenhetsträffar för att möjliggöra utbyte av resultat och lärande mellan projekten . En av dessa genomfördes tillsammans med Entreprenörskapsforum och Östersunds kommun på temat Stad och land – konkurrens eller komplement? där en bredare målgrupp deltog .

Under året deltog vi vid sju mötesplatser arrangerade av projekt som vi har investerat i. Vid dessa mötesplatser spred vi resultat och kunskap från projekten inom "Utveckla svenska städer". Vi publicerade fyra artiklar om resultaten av projekten som vi har investerat i. Vid ett möte i Trelleborg den 9 mars diskuterade vi, region Skåne och Trelleborgs kommun bland annat hur små och stora orter bättre kan samspela smart.

Rådet för hållbara städer

I december 2017 inrättade regeringen Rådet för hållbara städer. Rådet, bestod av elva myndigheter samt Länsstyrelsen och en representant för kommunerna. Syftet med Rådet för hållbara städer var att bidra till en långsiktig utveckling av hållbara städer och verka för genomförandet av regeringens politik för hållbar stadsutveckling. Rådet var ett forum för myndigheterna som är strategiskt viktiga för förutsättningarna för det långsiktiga arbetet med en hållbar stadsutveckling. Myndigheterna bistod rådet i arbetet med att samverka och att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder som bidrog till utveckling av hållbara städer. Myndigheterna bildade ett nätverk där experter från myndigheterna ingick. Nätverket stödde rådet i arbetet med underlag och konsekvensbedömningar. Boverket inrättade ett kansli som stod till rådets förfogande.

Under 2018 medverkade myndigheten vid tre rådsmöten. Vi bistod även rådets arbete genom rådets expertnätverk. Under våren tog expertnätverket fram en åtgärdsplan som lämnades till regeringen den 1 juni. Tillväxtverket deltog även vid expertnätverkets fyra arbetsmöten under året.

Utveckla och förstärka regionala kompetensplattformarna

Regeringsuppdraget med att vidareutveckla och förstärka de regionala kompetensplattformarna pågick under perioden 2013–2017. Projekten inom ramen för uppdraget avslutades under 2017. En slutrapport levererades till Regeringskansliet i mars. Rapporten beskrev det arbete som genomförts samt regionernas projektverksamhet. Den erfarenhet och kunskap vi samlade på oss under genomförandet av uppdraget ledde till ett antal slutsatser och rekommendationer. I slutrapporten lämnade vi två rekommendationer till regeringen och tre till de regionala utvecklingsansvariga aktörerna inför det fortsatta arbetet inom kompetensförsörjningsområdet. Den kunskap vi byggt upp ligger som grund i det nya regeringsuppdraget vi fått med att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete under perioden 2018–2020.

Under första halvåret genomfördes de sista kommunikationsinsatser inom ramen för detta uppdrag, med ett urval av ämnesspecifika områden: validering, vägledning, attraktiva arbetsgivare samt metoden ”Mot nya höjder”. För områdena togs temablada och artiklar fram och publicerades på Tillväxtverket webb. Temablada skickades även ut via mejl till målgrupper för just dessa områden.

Vi producerade en populärversion av slutrapporten ”Regionala kompetensplattformar, erfarenheter och resultat 2013–2017” som finns att ladda ned på Tillväxtverkets webb. Populärversionen tar upp:

- betydelsen av kunskapsunderlag
- utveckling av metoder och arbetsformer
- flera delar i en långsiktig kompetensförsörjning
- fördjupad samverkan
- förslag inför fortsatt arbete

De regionala kunskaps- och analysunderlagen fyller en viktig funktion för samordning och samsyn kring regionens kompetensförsörjningsbehov. Dessa regionala underlag har varit viktiga dörröppnare för samtal och samverkan med aktörer regionalt. Flera av projekten var inriktade på långsiktiga insatser som validering, studie- och yrkesvägledning, samverkan med näringslivet och etableringsfrågor

Regionalt kompetensförsörjningsarbete

I villkorsbeslut 2018 erbjöds de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna att arbeta med grundläggande regionalt kompetensförsörjningsarbete. Regeringskansliet skickade en förfrågan till regionerna om de antog erbjudandet. Svaren skickades till och hanterades av Tillväxtverket. Samtliga regioner tackade ja till detta vilket innebar att regionerna skulle redovisa till Tillväxtverket hur de avsåg att lägga upp sitt kompetensförsörjningsarbete. I redovisningen hade regionerna även möjlighet att ange om det fanns behov av stöd från Tillväxtverket och/eller andra aktörer. Redovisningarna skickades in under juni månad och sammanställdes av en konsult. Redovisningarna ligger till grund för våra insatser med att stödja regionerna i deras kompetensförsörjningsarbete.

Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan samt Arbetsförmedlingen ska, enligt uppdraget till Tillväxtverket, bistå vårt arbete med att stödja regionerna. Vi bildade ett nätverk tillsammans med två andra viktiga aktörer, Sveriges kommuner och landsting samt Valideringsdelegationen. Nätverket träffades vid två tillfällen för att informera varandra om vad som är på gång hos respektive aktör samt påbörja planering av gemensamma insatser.

Till uppdraget följde basfinansiering för 2018 som regionerna kunde ta del av. Vi genomförde därmed en utlysning riktad till de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna och samtliga ansökte om medel. Denna basfinansiering delades lika mellan regionerna och utbetalning genomfördes vid tre tillfällen under året.

För att hämta kunskap och inspiration inför kommande uppdrag med att stödja de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna i deras kompetensförsörjningsarbete besökte vi i februari Kompetanse Norge och Innovasjon Norge. Kompetanse Norge har tagit fram en nationell kompetensförsörjningsstrategi som var intressant att ta del av.

Tillväxtverket tog fram temarapporten "Rätt kompetens till företagen" som utgår från undersökningen "Företagens villkor och verklighet 2017". Rapporten presenterades vid en konferens i februari. Vid detta tillfälle informerade vi om det nya uppdraget med att stödja regionerna i deras kompetensförsörjningsarbete och diskussion följde om behov av stöd.

En erfarenhetsträff för regionerna genomfördes under oktober. Vi bjöd in tre branscher med syftet att skapa kontakt och samarbetsstrukturer mellan dessa och regionerna. Fokus var främst på yrkesvux inom den kommunala vuxenutbildningen.

Under oktober genomförde vi en konferens tillsammans med Reglab kring de regionala matchningsindikatorerna. Intresset för konferensen var stort med ett 60-tal deltagare. Ett inslag var ett labb där deltagarna hade möjlighet att själva testa denna statistikdatabas.

Kompetensförsörjningsdagarna är ett nätverk för regionalt utvecklingsansvariga aktörer, berörda myndigheter och Näringsdepartementet. Nätverket träffades för erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning vid två tillfällen, i maj och december. Tillväxtverket var medarrangör för båda dessa tvådagarskonferenser.

Integrationsperspektiv i regionalt kompetensförsörjningsarbete

Syftet med uppdraget, N2018/014738/RTS, är att genomföra en satsning för ett stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Satsningens fokus är regional samverkan, metodutveckling och lärande. Särskild hänsyn ska tas till hur utrikes födda kvinnors kompetens kan tas tillvara för att möta arbetslivets behov av kompetens. Uppdraget pågår 2018–2021. Total budget 32 miljoner kronor.

En riktad utlysning av projektmedel genomfördes under juni–september i samverkan med Uppdraget att Främja nyanländas företagande. Totalt fem ansökningar lämnades in av relevanta aktörer. Fem projekt beviljades medel varav fyra projekt inom detta uppdrag och ett inom uppdraget att Främja utrikes födda kvinnors företagande. Regionalt utvecklingsansvariga

aktörer, RUA är projektägare. Inga resultat finns att rapportera från projekten ännu.

Bedömningen är att det finns ekonomiskt utrymme för ytterligare 3–5 projekt. Dialog pågår med företrädare för regioner om hur projekt kan utformas för att stärka regionernas pågående arbete inom kompetensförsörjningsområdet.

Utbildning och processtöd i metodik och verktyg för jämställdhet och inkluderande arbetssätt har upphandlats och kommer att erbjudas projektägare inom ett flertal uppdrag som syftar till att stärka nyanländas/utrikes föddas ställning på arbetsmarknaden och/eller företagande.

En gemensam projektägarträff, för projekt inom detta uppdrag och inom Nätverk och kontakter med arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, med syfte att etablera kontakter och utbyta erfarenheter genomfördes i december 2018.

Bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet

Vid större varsel och omställningar i näringslivet har Tillväxtverket regeringens uppdrag att bistå kommuner och regioner som hanterar dessa. För att vi ska vara bättre förberedda och kunna agera snabbt bedriver vi en basverksamhet som inkluderar omvärldsbevakning och kontakter med relevanta nätverk.

När Tillväxtverket anser att det finns behov kan myndigheten erbjuda en kontaktperson som stödjer omställningsarbetet lokalt och regionalt. Under 2017 beslutade vi att utse en kontaktperson som stödjer Oskarshamns kommun och Region Skåne. I Oskarshamn handlar det främst om att stödja kommunens näringslivsarbete. Under 2018 har vi kontinuerligt stöttat kommunen genom att löpande delta i deras styrgrupp, arbetsgrupp och i principdiskussioner för omställningsarbetet. I sammanhanget har vi bidragit med kunskap om nationella insatser så som vilka olika finansieringskällor som finns att tillgå för olika satsningar.

Med anledning av Findus beslut att lägga ner ärtfabriken i Bjuv har vi, på samma sätt som i Oskarshamn, bidragit i det omställningsarbete som Region Skåne drivit under 2018. Vi beslutade även att stödja arbetet med utvecklingsmedel för att ta fram ett utvecklingsförslag för ett internationellt referens- och försökscentrum för cirkulär och biobaserad livsmedelsproduktion.

Inom arbetet tog vi även fram en omställningsguide som riktar sig till kommuner och regioner som hanterar större varsel och omställningar i näringslivet. Syftet är att kommuner och regioner ska kunna finna stöd och idéer, vilka kan analyseras och anpassas utifrån den egna situationen och de specifika frågeställningarna. Under 2018 har vi erbjudit ett antal genuint sårbara kommuner att arbeta proaktivt genom att skapa lokalt anpassade arbetsmodeller som vägleder kommunen om det skulle ske ett större varsel eller en större omställning. Under 2018 beslutade vi att 1 miljon kronor till två kommuner för att genomföra detta arbete.

Miljödriven näringslivsutveckling

Enligt regleringsbrevet 2018 ska Tillväxtverket stödja regionalt utvecklingsansvariga aktörer i arbetet med miljödriven näringslivsutveckling i alla

branscher och energifrågor. Vi ska bidra till ökad samverkan och erfarenhetsutbyte inom och mellan regioner samt stödja hållbar affärsutveckling i små och medelstora företag med koppling till cirkulär ekonomi. Uppdraget genomförs i samarbete med Energimyndigheten, Jordbruksverket och Naturvårdsverket. Arbetsgruppen har en referensgrupp till sitt förfogande.

Miljödriven näringslivsutveckling är ett begrepp som även innehåller kollisioner eller mållkonflikter mellan ekonomiska aspekter och klimat- och miljöhänsyn. Detta har också tagits upp av flera regioner. Under 2018 har Regionförbundet i Kalmar genomfört en systemstudie för att synliggöra effekterna av biogasproduktion av gödsel utifrån miljöeffekter men också ur perspektiv av sysselsättning och företagande. Detta är angelägna frågor i regioner där besöksnäring, regional livsmedelsindustri och primärnäringarna är tydliga styrkor. Regionförbundet och Länsstyrelsen arrangerade en workshop den 11 juni kring biogasens roll i frågan och med lokala exempel och reflektioner där även Energimyndigheten, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och Tillväxtverket medverkade. Sammanfattningsvis pekar systemstudien på att nyttorna kan relateras till befintliga styrande dokument inom livsmedelssektorn och näringslivsutveckling på landsbygden, och att biogasen kan minska ett antal mållkonflikter.

Tillväxtverket har under det sista halvåret haft en utlysning med fokus på pilotprojekt inom cirkulär ekonomi. Det övergripande syftet har varit att stödja små och medelstora företag att komma igång och testa nya affärsmodeller eller arbetsätt som stödjer företagets arbete med cirkulär ekonomi genom konkreta aktiviteter/insatser.

En förutsättning har varit att projektet är väl förankrat hos den regionalt utvecklingsansvariga aktören vilket ska framgå via en *rekommendation* tillsammans med ansökan. Ett viktigt skäl till detta är att Tillväxtverket gärna ser att det finns koppling till regionens smarta specialiseringsstrategi och/eller regionens handlingsplan för miljö/klimat. Under december 2018 fattade vi beslut till åtta projekt på sammanlagt 4,5 miljoner kronor.

Integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet

Tillväxtverket följde under 2018 upp och stödde regionernas fortsatta arbete för integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet. Syftet var att främja ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan regionala aktörer samt mellan regionala aktörer och myndigheter.

Vi arrangerade seminariet *Integration ger tillväxt* 22 mars med spannet internationell utblick till lokala projekt med finansiering från Tillväxtverket. Syftet var att försöka besvara frågan på vilket sätt integration kan skapa en hållbar tillväxt. Resultatet var ökad insikt i hur delaktighet och medverkan från olika målgrupper skapar hållbarhet samt inspiration till regionerna i hur de kan arbeta vidare.

I december presenterades rapporten *Integration och mångfald, växtkraft för en inkluderande tillväxt. Kartläggning av regionernas arbete*. Rapporten syftar till att identifiera utmaningar, framgångsfaktorer och ge rekommendationer för det fortsatta arbetet regionalt och nationellt.

Tillväxtverket arrangerade ett frukostseminarium den 16 november för att sprida rapporten, eventet webbsändes. Resultaten blev ökad kunskap om regionernas arbete med integration och mångfald som en tillväxtfråga, svårig-

heterna kopplat till roller och mandat men även ökad handlingskraft för hur arbetet bör struktureras under 2019.

Tillväxtverket fördelade inte några medel kopplat till detta uppdrag men gör det inom en rad andra regeringsuppdrag så som Främja nyanländas företagande 2017–2019 och jämställd regional tillväxt 2016–2018.

LÄS MER

Integration och mångfald, växtkraft för en inkluderande tillväxt. Kartläggning av regionernas arbete. November 2018. Sweco.

Jämställd regional tillväxt

Tillväxtverket avslutade under 2018 regeringsuppdraget att utveckla och stödja arbetet för jämställd regional tillväxt. Arbetet pågick sedan 2016 och slutrapporteras av Tillväxtverket i april 2019. Syftet med uppdraget är att bidra till att uppfylla målet för jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet – att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och få tillgång till tillväxtresurser.

Tillväxtverkets effektmålmål med arbetet; att regeringsuppdraget leder till stärkt regional handlingsförmåga kopplat till kompetens, ledarskap, styrning, incitament och processer var fokus i utformandet av aktiviteter nationellt. Hela programmet utvärderades externt av Kontigo som årligen delrapporterade och slututvärderade programmet i december 2018. Enligt Kontigo uppgav 70 procent av regionerna under våren att de kommer att uppfylla sina målsättningar kopplade till uppdraget.

Ett annat mål var att regionerna ska upparbeta samtliga beslutade medel vilket inte helt uppfyllts men i stor omfattning. Regeringsuppdraget genomfördes i nära samarbete med uppdraget om att implementera strategin Öppna Upp – för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor.

Tillväxtverket bjöd under 2018 in 21 regioner till lärseminarium och två erfarenhetsträffar för utbyte och information mellan regionerna. Kontigo erbjöd i november en utvärderingsworkshop för samma regionala målgrupp. De samlande aktiviteterna resulterade i ökad kunskap och medvetenhet om hur jämställdhet och intersektionalitet förmerar tillväxtarbetet och hur perspektiven kön, ålder och utländsk bakgrund gör analyser kvalitetssäkrade. Det etablerades med bakgrund i dessa träffar nätverk mellan de regionala aktörerna som gör arbetet hållbart efter 2018 och underlättar implementering av nya metoder och arbetsätt.

Fyra regioner (Västerbotten, Skåne, Kalmar och Värmland) beviljade lokala aktörer medel för projekt med medfinansiering. Sammantaget beslutat belopp från Tillväxtverket var 3 673 311 kronor.

Tillväxtverket deltog på Järvaveckan (ett alternativt Almedalen i Stockholm) i juni med bemannat tält hela veckan och seminariet *Say Cheese* – tillväxt för alla? Seminariet filmades och spreds i sociala kanaler vilket bidrog till den nationella spridningen då det var få deltagare på plats. Resultatet kan sammanfattas med ökad flernivåsamverkan, ökad spridning av vad jämställd kommunikation är för något och hur vi når nya målgrupper med rätt metod.

Under hösten tog Tillväxtverket tillsammans med leverantören Kontigo fram en rapport som belyser aktuella samband mellan jämställdhet och hållbar till-

växt. Förväntat resultat är att regionerna och Tillväxtverket ska få förnyad ökad kunskap om hur och varför jämställdhet är ett medel för tillväxt.

I december presenterades de samlade resultaten från regionerna på en kampanjsida hos Tillväxtverket i julkalenderformat. Tillväxtverket spred de regionala resultaten i sociala medier.

Kommersiell service

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Sambandet kan uttryckas så här: utan service, inga företag, och utan företag, ingen service. Tillväxtverket arbetar för att öka tillgängligheten till kommersiell service i serviceglesa områden, främst grundläggande kommersiell service såsom dagligvaror, drivmedel, post, apotek och betaltjänster. Vi samverkar med länsstyrelser och regionala organisationer som har ansvar för regionalt tillväxtarbete men även med nationella och kommersiella aktörer inom serviceområdet.

I april 2018 fick Regeringskansliet en rapport där vi beskrev insatserna under 2017 inom området kommersiell service för företag och medborgare. Vi konstaterade att totalt beviljade stöd till kommersiell service för andra året i rad uppnått en historiskt högsta nivå på 174 miljoner kronor. Under lång tid har dagligvarubutiker och drivmedelstationer minskat till antalet, men i vissa områden har till och med liten förbättring av tillgängligheten till dagligvaror och drivmedel skett sedan 2014. Detta trendbrott kan vara en effekt av de relativt stora satsningar som gjorts på kommersiell service sedan 2010.

Regionala serviceprogram

För att stimulera arbetet med grundläggande service har varje län ett regionalt serviceprogram. Programmen ska bland annat samverka med regionala utvecklingsstrategier och regionala handlingsplaner inom landsbygdsprogrammet 2014–2020.

I 2018 års uppföljning av serviceprogrammen konstaterade vi att den regionala och lokala förankringen är viktig för att det ska bli ett fungerande och långsiktigt arbete med serviceutveckling. Länen har under ett antal år prioriterat regional samverkan vilket ökat kommunernas engagemang. Det borgar för ett mer effektivt och framgångsrikt genomförande av programmen. Vi ser dock behov av ett mer samlat och strategiskt arbete inom kommersiell service, som tydligt involverar både politiken som beslutsfattare och tjänstemannanivån där det operativa arbetet och den strategiska planeringen genomförs. Tillväxtverket föreslog att regeringen beslutar om förnyade riktlinjer för Regionala serviceprogram från år 2021, alternativt att regionalt utvecklingsansvariga aktörer får i uppdrag att utarbeta obligatoriska handlingsprogram för landsbygdsutveckling där tillgängligheten till kommersiell service är ett tematiskt område.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker

Tillväxtverket fick i december 2015 uppdraget att fördela 35 miljoner kronor per år 2016–2019 till länsstyrelser eller berörda landsting och samverkansorgan. Medlen ska användas till ett långsiktigt stöd till dagligvarubutiker i glesbygdsområden som bedöms som särskilt sårbara och utsatta. I mars 2018 utökades uppdraget med ytterligare 35 miljoner kronor för åren 2018–2019.

▲ PRESTATION

Den 20 mars fördelade vi knappt 54 miljoner för 2018, och därefter kunde regionalt ansvariga organisationer börja besluta om årets driftstöd till dagligvarubutikerna. Under hösten fördelades ytterligare två miljoner kronor till sammanlagt sju län utifrån behovet av ytterligare medel under året. Under året betalade vi ut totalt 52,2 miljoner kronor i driftstöd till totalt 268 dagligvarubutiker.

Det särskilda driftstödet har gett positiva effekter. Butiker som fått driftstöd säger att stödet är viktigt för tryggheten och butikens överlevnad. Stödet skapar en framtidstro så att butikerna vågar fortsätta att utveckla verksamheten. Om stödformen särskilt driftstöd skulle upphöra skulle det enligt butikerna själva få konsekvenser. Nästan hälften av handlarna menar att de då kommer stänga butiken och resterande skulle minska bemanningen och minska öppettiderna.

Nationell och regional samordning

Tillväxtverket arbetar med nationell och regional samordning av grundläggande kommersiell service, till exempel genom att skapa mötesplatser för de regionala aktörerna som hanterar stöden till kommersiell service och regionala serviceprogram. På nationell nivå genomförde vi i juni ett möte med Centralt samordningsforum. På mötet deltog 17 representanter, varav två kvinnor och 15 män, från tio bolag, organisationer och myndigheter som är viktiga för servicefrågorna. Deltagarna bytte kunskap om aktuell verksamhet och vad som planeras framåt inom respektive organisation.

Under sommaren ordnade vi tre regionala serviceträffar för handläggare för servicefrågor med totalt 39 deltagare, varav 25 kvinnor och 14 män. Temat för träffarna var regionala exempel på arbetet med serviceutveckling samt metod- och processtöd för arbetet med Regionala serviceprogram och stöd till kommersiell service. Enligt enkätsvar från 27 deltagare instämde 85 procent i hög grad att serviceträffen kommer att vara till nytta för deras fortsatta arbete. 74 procent instämde i hög grad i att träffarna har bidragit till ökade möjligheter för samarbete med andra organisationer.

I slutet av november anordnade vi en nationell servicekonferens med 52 deltagare, varav 28 kvinnor och 24 män. Medlemmar i Centralt samordningsforum och deltagare från länsstyrelser och regioner fick diskutera och ta del av kunskap om hur vi ska förhålla oss till digitaliseringen när vi planerar och utvecklar servicelösningar för framtidens behov. Även insatser för kompetensutveckling av dagligvarubutiker och processtöd för det regionala servicearbetet diskuterades.

Enligt enkätsvar från 37 av 52 deltagare instämde 84 procent, i hög grad eller helt, att konferensen bidrog med kunskap som kommer att vara till nytta för deras fortsatta arbete.

Stödmyndighet för Landsbygdsprogrammet

Tillväxtverket är stödmyndighet för landsbygdsprogrammet 2014–2020 för att utveckla lokal service. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för programmet. Under 2018 beslutade vi om projektmedel till 19 initiativ med totalt 40,9 miljoner kronor i stöd. Besluten gäller:

- 9,5 miljoner kronor i projektmedel för kompetensutveckling och information.

- 31,4 miljoner kronor i projektmedel för lokala servicelösningar.

Totalt sedan start har 52 initiativ runt om i landet beviljats projektmedel för att stärka servicearbetet och utveckla nya servicelösningar.

LÄS MER

Återrapportering av insatser inom området kommersiell service för företag och medborgare i servicegleasa områden, Dnr Ä2018-145-01

Grundläggande betaltjänster

Tillväxtverket har i sin instruktion (SFS nr: 2009:145) inskrivet i 3§ punkt 5 att Tillväxtverket ska ta fram beskrivningar och analyser av hushållens och företagens tillgång till grundläggande betaltjänster som ska ligga till grund för regionala kartläggningar och för beslut enligt förordningen (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster.

Med hjälp av plattformen Pupos gjorde vi under året skräddarsydda nationella analyser som använts av andra myndigheter för att rapportera om utvecklingen kring grundläggande betaltjänster. Utöver detta fortsatte vi med Pupos som bas att utveckla det webbaserade analysverktyget Pupos Serviceanalys som löpande används av nationella och regionala myndigheter för att analysera och handlägga stödärenden kring grundläggande betaltjänster. Mycket tid ägnades åt att bygga upp rutiner hos Tillväxtverket för att, inför leveranser av underlag till olika nationella uppdrag, säkra tillgången till aktuella data som rör grundläggande betaltjänster. Flera större aktiviteter och leveranser har gjorts under året:

- Översyn av definitioner och avgränsningar för grundläggande betaltjänster samt anpassningar av databas för att följa de nya definitionerna.
- Anställning av resurs med uppgift att genomföra datainsamling samt ajourhållning av data om grundläggande betaltjänster.
- Beräkningar och skräddarsydda analyser för Post- och telestyrelsens avrapportering inom sitt främjandeuppdrag kring grundläggande betaltjänster.
- Beräkningar och skräddarsydda analyser för Länsstyrelsen i Dalarnas bevakningsrapport inom sitt regeringsuppdrag kring grundläggande betaltjänster.
- Fyra webbaserade utbildningstillfällen i handhavandet av Pupos Serviceanalys för länsansvariga och processledare för grundläggande betaltjänster.

EU:s Strukturfonds och territoriella program

EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet

Europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) är de främsta verktygen för att förverkliga EU:s långsiktiga tillväxt- och sysselsättningsstrategi. I den strategi som antogs 2010, Europa 2020, är målet en smart och hållbar tillväxt för alla.

En av ESI-fonderna är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) som ska stärka regionernas konkurrenskraft och bidra till hållbar sysselsättning.

Under perioden 2007–2013 förvaltade vi nio av de program som finansierades ur regionala utvecklingsfonden. Under programperioden 2014–2020 förvaltar vi tio av fondens program

De åtta regionala strukturfondsprogrammen

Regeringen har fördelat totalt cirka 6,5 miljarder kronor exklusive TA-medel (förvaltningskostnader) till de åtta regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för under programperioden 2014–2020. Regionalfondsmedlen ger möjligheter att investera i ökad konkurrenskraft för företag och regioner i alla delar av landet. Insatsområdena är valda utifrån regionala förutsättningar med tyngdpunkt på att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag och att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Tillväxtverket genomförde två utlysningssomgångar i de flesta regionala program under 2018. Samarbetet med de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna och strukturfondspartnerskapen fungerade bra under året med givande dialoger om utlysningarnas inriktningar. Totalt kom 231 ansökningar in, varav 129 projekt fick medel för ökade investeringar i företag och regioner i hela landet. Tillväxtverket beslutade om totalt 891 miljoner kronor till projekt under året. Förhållandevis få längre genomförandeprojekt är avslutade vilket innebär att det är för tidigt att uttala sig om måluppfyllelsen för programmen i sin helhet.

Tillväxtverket bedömer att projektportföljen är relevant med hänsyn till programmens prioriteringar samt inriktade på att möta de regionala utmaningar och behov som programmen bygger på. Programmens starka näringslivsfokus märks främst inom tematiskt mål 3.

- I tematiskt mål 1, Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, sker investeringar som syftar till etablering och utveckling av innovationsmiljöer och kluster inom regionala styrkeområden, samt samverkan företag, samhälle och forskning
- I tematiskt mål 2, Förbättra tillgången till, användandet av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik, har huvuddelen av medlen investerats i bredband. Det sker även investeringar för utveckling av nya digitala lösningar, utbyggnad av offentliga e-tjänster och för att främja digitalisering i företag
- Tematiskt mål 3, Stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, omfattar investeringar i etablering och utveckling av kluster/inkubatorer, export- och investeringsfrämjande, destinationsutveckling, företags-specifik rådgivning och coachning, kapital- och kompetensförsörjning
- I tematiskt mål 4, Stöd till övergången mot en koldioxidsnål ekonomi, sker investeringar som utvecklar klimatsmart teknik. Men även annat stöd för energieffektivisering i företag, byggnader och bostäder, insatser för hållbart resande, utveckling av test- och demonstrationsmiljöer och investeringar i laddinfrastruktur
- Tematiskt mål 7, Främja hållbara transporter och förbättra nätinfrastukturer, omfattar förstudier och investeringar i kollektivtrafik, hamnar, vägar, järnvägar, rese- och logistikcentrum

Nationella Regionalfondsprogrammet

Projektet Analys av SREss fas 1 och fas 2 – 2020089, med Ramböll som projektägare, har lämnat in en slututvärdering som visar att projekten SREss fas 1 och 2 har genomförts enligt plan. Projekten har nått det uppsatta målvärdet om tillsättning av 50 forskartjänster. Av utvärderingen framgår vidare att delinvesteringar i grundläggande infrastruktur är slutförda och levererade till ESS, enligt plan. Detta förväntas möjliggöra för målet om färdigställandet av två instrument vid European Spallation Source (ESS). Projektet har även genererat viss teknisk utveckling och innovationer, samt kompetens och kapacitet att genomföra byggprojekt i samverkan. Ramböll bedömer även att projektet har goda förutsättningar att bidra till att de förväntade effekterna avseende konkurrenskraft och smart specialisering, men att det. Lärdomar framåt är att det krävs goda administrativa förutsättningar för att driva denna typen av projekt samt att det krävs ökad samordning nationellt för att skapa bättre förutsättningar för samordnade insatser kring ESS.

Tillväxtverket genomförde under året en projektledarträff för de sex projekten inom investeringsprioritering 1b "Samverkan mellan konstellationer". Deltagarna fick dela med sig av sina projekterfarenheter samt arbeta med frågan om hur utveckla samverkan i projekten. Projektmedarbetare och projektens utvärderare från samtliga projekt medverkade vid träffen, totalt 25 personer, .

Tillväxtverket har beviljat ett projekt med 27,2 miljon kronor i EU-stöd, inom tematiskt område 4 med inriktning mot koldioxidsnål ekonomi, investeringsprioritering 4b "Att främja energieffektivitet och användning av förnybar energi i företag. Projektet utgör fas 2 av ett tidigare beviljat projekt och kompletterar andra projekt inom investeringsprioritering 4b, vilka tillsammans ger små- och medelstora företag en möjlighet till behovsanpassat stöd att arbeta med sin energieffektivisering.

Myndigheten har genomfört ett externt informations- och projekttidémöte i syfte att undersöka projektbehov inom tematiskt område 4b. Vid mötet deltog totalt nio personer från Region, Länsstyrelser, Energikontor och Energimyndigheten. Deltagarna uttryckte uppskattning för mötet och delade med sig av sina erfarenheter från tidigare och pågående projekt samt gav förslag på nya idéer, vilket gav myndigheten nya personliga kontakter samt inspel till det fortsatta arbetet inom tematiskt område 4b.

Förberedelser av EU:s sammanhållningspolitik efter 2020

Tillväxtverket deltar aktivt i utformning av inriktning och innehåll i EU:s sammanhållningspolitik kommande programperiod 2021–2027. Under 2018 lämnade EU-kommissionen förslag på långtidsbudget och förordningar för sammanhållningspolitiken efter 2020. Tillväxtverkets förberedelsearbete består i att utarbeta rekommendationer inför kommande programperiod och bistå regeringskansliet i förhandlingarna av ny långtidsbudget och nya förordningar.

Tillväxtverket tog fram förslag på åtgärder för ökat mervärde, nytta, resultat och förenkling. Med utgångspunkt från dessa överlämnades Tillväxtverkets syn på EU:s sammanhållningspolitik till regeringskansliet under våren 2018. Tillväxtverket analyserade också förordningsförslagen och bistod regeringskansliet med synpunkter och rekommendationer på dessa inför förhandlingar som löpande skett under året. Tillväxtverket förde även

en dialog med regionalt utvecklingsansvariga om förberedelsearbetet via exempelvis tjänstemannaforum och strukturfondspartnerskap. Under året medverkade Tillväxtverket också i en nationell dialogkonferens om EU:s sammanhållningspolitik.

Fondöverskridande samverkan

Fondöverskridande samverkan på nationell nivå sker genom regeringsuppdraget till Tillväxtverket, Jordbruksverket och ESF-rådet inom ramen för partnerskapsöverenskommelsen. Tillväxtverket fortsatte under 2018 vara ordförande i generaldirektörgruppen och styrgruppen samt ansvarat för sekretariatsfunktionen som myndigheterna enats om. Sekretariatet stöttade under 2018 generaldirektörerna, styrgruppen och arbetsgrupperna i det gemensamma genomförandet. 2018 års arbetsgrupper var: Gemensam tolkning och regelförenkling, Horisontella principer, Uppföljning och utvärdering, Kommunikation samt Lokalt ledd utveckling.

Under 2018 genomförde vi exempelvis följande aktiviteter:

- Vi ordnade möten med myndigheternas generaldirektörer och styrgruppen, där ledamöterna diskuterade styrning och inriktning av uppdraget, samt tog fram gemensamma underlag som visade samtliga fonders framskridande mot mål.
- Vi skickade en årlig verksamhetsrapport för 2017 till Regeringskansliet i april. Rapporten beskrev det arbete som verksamheterna genomförde under föregående år.
- En ny långsiktig plan för fondsamordningen antogs, med målet att skapa bättre förutsättningar inför nästa programperiod, använda fonderna effektivt och nyttja komplementariteten mellan fonderna på bästa sätt. Denna förändring stöds även av det aktuella genomförandeläget där en generell hög beslutsnivå inom programmets slutfas föranleder ökat behov av att ytterligare sätta fokus på att synliggöra resultat av fondernas sammantagna mervärden i Sverige. Den nya långsiktiga planen innebär bland annat att arbetsgrupperna Gemensam tolkning och regelförenkling, Lokalt ledd utveckling samt Horisontella principer inte längre rapporterar till styrgruppen. Arbetet inom dessa områden kopplas istället till myndigheternas ordinarie arbete (inklusive samordning) med kommande programperiod. Sekretariatet för fondsamordningen kommer att fokusera på samordning av Fondsamordningsuppdraget, ledningsstöd/-kontaktpunkt för arbetsgrupperna Kommunikation, Uppföljning och utvärdering, samt myndigheternas arbete med kommande programperiod kopplat till fondsamordningen.

Övervakningskommittén

Tillväxtverket bistår enligt regeringsbeslut regeringen med att utgöra sekretariat för övervakningskommittén för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och övervakningskommittén för det nationella regionalfondsprogrammet. I uppdraget ingår att offentliggöra en uppdaterad förteckning över kommittéernas ledamöter. Förteckningen finns publicerad på Tillväxtverkets webbplats [Övervakningskommittéer](#).

Under 2018 har övervakningskommittéerna genomfört två gemensamma möten där 56 ledamöter deltog, hälften kvinnor och hälften män. Totalt närvarade 89 kvinnor och män (47 kvinnor, 42 män). Vårens möte innehöll

bland annat föredragning av och beslut om 2017 års genomföranderapporter samt programändringar. Dessa lämnades sedan över till EU-kommissionen för beslut.

På höstens möte föredrogs genomförandet av programmen samt presentation och diskussion om tematiska utvärderingsrapporter, nästa programperiod, finansieringsinstrument, kommunikationsinsatser samt beslut om budget för tekniskt stöd.

Tillväxtverket är sammankallande för två arbetsutskott till Övervakningskommittéerna, ett för utvärdering och ett för genomförandet av det Nationella regionalfondsprogrammet.

Arbetsutskotten har under 2018 sammanlagt genomfört fyra möten där 22 ledamöter deltog, hälften kvinnor och hälften män. Totalt närvarade 45 kvinnor och män (28 kvinnor, 17 män). På mötena föredrogs bland annat utvärderingsrapporter och hur deras resultat kan spridas. Även inriktning på kommande utlysningar, beviljade och utbetalda medel samt uppfyllande av programmens finansiella mål och aktivitetsindikatorer presenterades.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Tillväxtverkets uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen pågår 2016–2020. Här ingår att koordinera och rapportera det sammantagna svenska arbete som särskilt utsedda myndigheter genomför samt bidra till goda förutsättningar för genomförandet genom att samla och sprida kunskap.

Vi återskriver årligen till Näringsdepartementet vad som gjorts inom uppdraget och i stort sett alla insatser och aktiviteter som rapporterades i januari 2018 fortsatte under året. Vår verksamhet och Östersjöregionens specifika insatser gäller primärt följande delmål i strategin:

- Öka Östersjöområdets globala konkurrenskraft
- Vara ledande i att fördjupa den inre marknaden
- Bidra till Europa 2020-strategin.

I uppdraget ingår att sammanställa och övergripande analysera 43 myndigheters rapporter av hur de bidragit till genomförandet av strategin. Även regioners arbete med strategin beaktas. I april 2018 färdigställdes rapporten "Internationalisering genom samarbete i Sveriges närområde – delrapport 2". Genomförandet av strategin i Sverige fungerar väl tack vare en bred samverkan och samråd mellan aktörer. Det förekommer en aktiv projektmedverkan genom finansiering från främst Interreg-program, även om bristen på synkronisering mellan program, regelverk och finansiering lyfts fram som en försvårande faktor. Det framkommer att strategin intensifierat myndigheters och regioners internationaliseringsarbete samt möjliggjort samarbeten mellan länder, mellan nivåer och mellan myndigheter.

Vi ordnade två nätverksmöten som en del av uppdraget att samordna arbetet och sprida kunskap om EU:s strategi för Östersjöregionen. Därtill hade vi löpande kontakt inom MA-nätverket för förvaltande myndigheter i länderna inom strategiområdet. Tillsammans med HA Capacity och ESF-rådet diskuterade vi utvecklingen av strategiarbetet framöver, till exempel vad gäller en tydligare rollfördelning, formerandet av flaggskepsprocesser samt skriv-

ningar i EU-förordningar som underlättar och effektiviserar arbetet med strategin och även möjliggör en större användning av alla regionalfondsmedel. Genom Tillväxtverkets interna TNK-nätverket för handläggare verkade vi för att implementera transnationella komponenter i ERUF mål två projekt.

Under hösten träffade vi EU-nätverket som Sveriges Kommuner och Lands-ting håller i för sina medlemmar. Syftet var att invitera dem till nätverket och därmed åstadkomma en bättre synergi och flernivåsamverkan inom ramen för strategins genomförande i Sverige.

Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak

▲ PRESTATION

Öresund-Kattegatt-Skagerrak är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för programmet och värd för en del av programmets gemensamma sekretariat. Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak ger stöd till gemensamma skandinaviska projekt som utvecklar samhället inom innovation, grön ekonomi, transport och sysselsättning.

Under 2018 utlyste programmet medel i två omgångar. Nästan 26 miljoner euro EU-medel beviljades till 24 projekt (exklusive TA), varav åtta förprojekt. fyra transportprojekt beviljades som ett resultat av programmets stakeholderarbete som syftar till att nå rätt målgrupper och generera fler projekt.

De projekt som hittills beviljats medel under programperioden lämnade under året in lägesrapporter och ansökningar om utbetalning. Programmets aktivitetsindikatorer följdes upp löpande under året. Målsättningarna för flertalet indikatorer hade redan uppnåtts.

Programmet nådde delmålen för 2018 i resultatramverket, med undantag för insatsområde transport. Det låga söktrycket gjorde att den önskade utbetalningstakten inte gick att hålla. Programändringen som genomfördes där 6 miljoner euro flyttades från Transport till Innovation förbättrade situationen men ledde inte till att delmålet i resultatramen kunde nås.

Programmet rapporterade status för resultatindikatorerna till EU-kommissionen för första gången under programperioden. Resultaten för alla indikatorer utom en pekar på att samhällsutvecklingen rör sig i rätt riktning ur ÖKS-programmets perspektiv. Enda undantaget är *Andelen FoU-utgifter som del av BRP* som faktiskt hade sjunkit sedan programmet skrevs.

Programmets resultatarbete vidareutvecklades under året. Resultatarbetet ska komplettera programmets indikatorer och syftar till att tydligare visa de mervärden och den samhällsnytta som programmet ger. Resultat samlas under konceptet *Vi går över gränsen* och kopplas till några av FN:s globala mål. Projektens uppskattningar inom temana fossilfrihet/grön omställning, nya jobb, konkurrenskraftiga företag, bättre hälso- och sjukvård och hållbara transportsystem indikerade under året att programmet exempelvis har bidragit till 450 nya fossilfria fordon i kollektivtrafiken, 220 nya jobb, 90 nya produkter/tjänster, 230 företag som stärkt sina förutsättningar att växa och 20 nya hälsolösningar.

Vi fortsatte under året att arrangera ansökningsseminarier, seminarier för beviljade projekt, informationsmöten, nätverksträff för projekten samt webinarier. Totalt deltog 360 personer i aktiviteterna. Vi medverkade även i ett stort antal aktiviteter i extern regi.

Nationell kontaktpunkt och subkommitté för Östersjöprogrammet

Tillväxtverket fungerar som nationell kontaktpunkt för Östersjöprogrammet (Interreg Baltic Sea Region). Denna roll innebär att vi ska sprida information och ge stöd till dem som initierar och utvecklar projekt som riktas till svenska intressenter.

Mycket av arbetet under året handlade om att svara på frågor via telefon, e-post och bistå med information och statistik kring genomförandet i programmet. Exempel på information och kontakt var till Mitt Europa kampanjen, WSP och Kulturrådet.

För att presentera och sprida information och nyheter från Östersjöprogrammet har vi under året framför allt använt webbsidan eufonder.se. Exempel på information som lagts ut på webbsidan är datum för aktuella utlysningar och nyheter inom Östersjöprogrammet. Här finns information om samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder i Sverige och det är därmed en bra plats att nå ut till en bred målgrupp av svenska intressenter.

Tillväxtverket ska även tillsammans med SKL fungera som ett sekretariat för den svenska subkommittén för Östersjöprogrammet. Subkommittén ska bistå de svenska ledamöterna i övervakningskommittén (ÖK) i bedömningen av projektansökningar.

Under året sammankallade Tillväxtverket subkommittén till möte två gånger, en gång i februari och en gång i september. Under mötet i september gjordes en gemensam svensk prioritering av de projektansökningar som inkommit till Östersjöprogrammet i utlysning nummer tre. Projektansökningar prioriterades under programmets övervakningskommittémöte i september.

Attesterande myndighet

I uppdraget att vara attesterande myndighet ingår att upprätta och kvalitets-säkra utgiftsdeklarationer samt ansöka om utbetalning av strukturfonds-medel från EU-kommissionen. I samband med detta ska Tillväxtverket intyga att uppgifterna är korrekta och överensstämmer med gemenskapsregler och nationella regler.

Tillväxtverket är attesterande, och förvaltande, myndighet för åtta regionala strukturfondsprogram, ett nationellt regionalfondsprogram, och det gräns-regionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

Attesterade utgifter under året uppgick till ungefär 359 miljoner euro. Attesterade utgifter totalt för programperioden 2014–2020 uppgick därmed till ungefär 684 miljoner euro.

Revision av EU-verksamheten

I enlighet med EU:s regelverk ska Tillväxtverkets förvaltning och kontroll av EU-medel revideras och bedömas av en nationell revisionsmyndighet Ekonomistyrningsverket (ESV). Under 2018 genomförde ESV 36 stickprovsgranskningar fördelade på 35 projekt inom de nio regionala strukturfondsprogrammen. Stickproven inom de regionala strukturfondsprogrammen gjordes i två olika urvalsgrupper, där projekt inom finansieringsinstrument var en separat grupp. Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,28 procent.

I Öresund-Kattegat-Skagerrakprogrammet bestod stickprovet av fem projekt (samtliga Lead Partners samt tre projektpartners). Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,38 procent

I programperioden 2014–2020 har ESV genomfört en uppföljande systemgranskning av nyckelkrav 6 avseende aggregering av uppgifter, lagring samt behörigheter. Bedömningen är att systemet är tillförlitligt med avseende på insamling, registrering och lagring av uppgifter för övervakning, utvärdering, ekonomisk förvaltning, kontroll och revision. I ursprungsrapporten fanns rekommendationer om rutinutveckling på flera områden. I samband med uppföljningen bedömde ESV att flertalet rekommendationer omhändertagits.

ESV genomförde även systemrevisioner avseende nyckelkrav 9–13 och den attesterande myndighetens uppgifter i samtliga tio ERUF-program. Den samlade slutsatsen i granskningen var att systemet fungerar men vissa förbättringar krävs.

Kontroll av projekt i territoriella program (Interreg)

Tillväxtverket ansvarar för kontroll av stödberättigande kostnader för svenska projektaktörer i sju territoriella program, även kallade Interreg. Kontroller som utförs går under namnet First Level Control (FLC) och utförs för följande program:

- Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak
- Interreg South Baltic
- Interreg North Sea Region
- Interreg Baltic Sea Region
- Interreg Central Baltic
- Interreg Europe
- Urbact III

Finansiering av Interregprogram sker från Europeiska Regionala utvecklingsfonden.

Tillväxtverket utfärdade under 2018 903 intyg för svenska projektaktörer med sammanlagt 41 659 786 EUR i stödberättigande utgifter och vi besökte tolv projekt på plats. Kontrollerna av stödberättigande kostnader har under 2018 ökat då programmens projektbeslutsomgångar fortsätter samt att äldre beslutade projekt fortlöper.

Under året anordnade Tillväxtverket själva eller i samarbete med programmens sekretariat, förvaltande myndighet eller Nationella kontaktpunkter sex informationsmöten för svenska projektaktörer. Syftet är att informera om stödberättigande utgifter och rapporteringsförfarandet. FLC stödjer även projektaktörer löpande via telefon, mejl, Skype och personliga möten, för att effektivisera handläggning och minska behovet av kompletterande material.

Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar

Tillväxtverket och Statens Jordbruksverk har ett gemensamt uppdrag att samverka kring frågeställningar, inklusive uppföljningar och utvärderingar, som rör bredbandsutbyggnad under programperioden 2014–2020.

Under 2018 fortsatte Tillväxtverket och Statens Jordbruksverk den samverkan som påbörjades redan under 2015 med syfte att de bredbandsstöd som hanteras av respektive myndighet ska komplettera och förstärka varandra. Tillsammans med Post och Telestyrelsen (PTS) genomfördes fyra fondsamverkansmöten där aktuella frågeställningar diskuterades. Stående frågor på dagordningen för dessa möten var status i programgenomförandet, granskning och uppföljning samt tolkning av regelverk. Särskilda frågor som diskuterades under året var utbyggnad med radiolänk i stället för nedgrävd kabel samt hur indikatorer ska mätas för uppföljning av resultat.

Ett konkret exempel på samverkan under året var framtagande av innehåll i det intyg som används vid mätning av gränsvärden för färdigställda sträckor. Myndigheterna tog fram varsina intyg men innehållet i dessa är samordnat.

Den 2–3 oktober genomförde Tillväxtverket och Statens Jordbruksverk, tillsammans med PTS, ett gemensamt studiebesök för att titta på bredbandsutbyggnaden i Västernorrlands län. Studiebesöket omfattade utbyggnad som finansierats med stöd ur såväl det regionala strukturfondsprogrammet som ur Landsbygdsprogrammet. Studiebesöket resulterade i en gemensam artikel som publicerades på båda myndigheternas hemsidor samt på den gemensamma webbplatsen EUfonder.se.

Tillväxtverket deltog, tillsammans med Statens Jordbruksverk, aktivt vid samtliga Länsamverkan Bredband 2.0 (www.lsb2.se). Det är regelbundet återkommande möten som arrangeras av PTS med syfte att sprida information och erfarenheter kring bredbandsutbyggnad. Under året genomfördes fyra Länsamverkan Bredband 2.0 där båda myndigheterna hade punkter på dagordningen.

Behörig myndighet för bedrägeribekämpning

Tillväxtverket arbetade under året på flera sätt med att motverka och förebygga oriktigheter och bedrägerier. Under våren genomfördes en utbildning i korruptionsförebyggande arbete. Utbildningen filmades och finns att ta del av i handläggarstödet Guru.

I december genomfördes en riskbedömning av ärendeprocessen för den europeiska regionala utvecklingsfonden.

Tillväxtverket deltog aktivt i nationella och internationella nätverk med inriktning på bedrägeribekämpning, så som SEFI-rådet, Myndighetsnätverket mot korruption, COCOLAF och OLAF-nätverk.

URBACT III Programmet 2014–2020

Det europeiska URBACT-programmet är ett EU-finansierat nätverks- och lärandeprogram för hållbar stadsutveckling som omfattar städer i hela EU samt Norge och Schweiz. Tillväxtverket är nationell kontaktpunkt för URBACT-programmet i Sverige och arbetar med att informera om programmet på svenska och lyfta fram resultat från deltagande svenska partners. URBACT-programmet kan därmed ses som en plattform som gör det möjligt

för städer från mer eller mindre utvecklade regioner att samarbeta. Det är på så vis URBACT främjar överförandet av praktisk kunskap och innovation mellan städerna i Europa.

Under våren och sommaren 2018 avslutades sju så kallade "Action Planning Networks" där svenska städer deltog tillsammans med olika partners från hela Europa. Från svensk sida har vi genom nyhetsbrevet "URBACT i Sverige" förmedlat intressanta lärdomar från dessa sju svenska städer, där till exempel Gävle har insett värdet av att skapa kreativa mötesplatser för att främja informations- och erfarenhetsutbyte kopplat till digitaliseringen.

Tittar man på URBACT i ett mer långsiktigt perspektiv upplever svenska städer att resultaten lever vidare och får genomslag hos deltagande aktörer. Anledningen är att projekten arbetar med angelägna problem identifierade av städerna själva och där lösningarna är till gagn för medborgarna.

Ett av huvudsyftena med en nationell kontaktpunkt är att få med flera svenska städer i URBACT och Tillväxtverket använder därför sin regionala struktur och sina goda kontakter med kontor på 9 platser runt om i Sverige. Därutöver har vi ett nära samspel med SKL och Näringsdepartementet där vi får bra hjälp med att sprida resultat och nå ut bredare med information om programmet.

Utöver den europeiska City Festivalen i Lissabon (Portugal) i september medverkade URBACT i Sverige även på årets Samhällsbyggnadsdagarna i Stockholm i oktober och berättade bland annat om möjligheterna inom den kommande utlysningen för URBACT som öppnar 7 januari 2019.

Kontaktpunkt ESPON2020 programmet

ESPON är ett europeiskt forskningsprogram med inriktning på frågor kring den territoriella utvecklingen i Europa. Genom relevanta underlag ska ESPON stödja arbetet med att öka effektiviteten av politik på olika beslutsnivåer. Det handlar främst om att framställa gemensamma regionala analyser och kunskapsunderlag för hela EU på för politiken relevanta frågeställningar. Utöver det belysas också specifika frågeställningar initierade av regioner och myndigheter.

Tillväxtverket är ansvarig kontaktpunkt i Sverige för ESPON. Kontaktpunkten har som uppgift att hjälpa till med spridningen av ESPON-resultat, involvera och engagera olika nationella aktörer i ESPON-arbetet samt samarbetar med andra länders kontaktpunkter. Kontaktpunkten medverkar också i arbetet med den årliga kommunikationsplanen för ESPON.

En viktig del av kontaktpunktens arbete är att underhålla ett nätverk av intresserade forskare och praktiker i Sverige. Detta görs genom regelbundna informationsbrev om ESPON-aktiviteter samt genom att anordna nätverksmöten.

Sammanlagd har nio elektroniska informationsbrev skickats ut till olika nätverk. Förutom information om ESPON-händelser vidarebefordras också förfrågningar om projektsamarbeten från andra länders kontaktpunkter till aktörer i Sverige. Informationen sprids också via eufonder.se.

Under år 2018 har ett nationellt nätverksmöte genomförts. Vid mötet har representanter från myndigheter, forskning och regeringskansliet deltagit. I början av oktober hölls dessutom ett internationellt ESPON-seminarium med

temat "Economic development in rural regions – new thinking and policies in finding and exploiting endogenous capacities". Kontaktpunkten medverkade initialt i planeringen och vid seminariet i Växjö där ett 20-tal personer fanns på plats.

Kontaktpunkten deltog även i två obligatoriska ESPON möten med syfte att stödja planeringen och koordination av transnationella spridningsaktiviteter samt ett erfarenhetsutbyte med övriga länders kontaktpunkter.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet *regional kapacitet* har bidragit till att alla regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling. Det är dock inte förrän på sikt som vi kommer att se de fulla effekterna av årets insatser. Insatsernas rapporterade resultat på effektnivå kan sammanfattas så här:

- År 2018 beviljade Tillväxtverket regionalt investeringsstöd till elva ärenden om totalt 126 miljoner kronor. Finansieringen medverkade till totala investeringar om 1 159 miljoner kronor.
- För att stödja företagens konkurrenskraft i regioners smarta specialiseringsområden startade Tillväxtverket en plattform på 22 klusterorganisationer som organiserar ca tusen aktiva företag.
- Antal ärenden för transportbidrag som handlades under 2018 var 1 152 stycken. Bidraget kompenserade för cirka 28 procent av företagens bidragsberättigade transportkostnader. 59 procent av alla sökande instämde helt, till stor del eller delvis med det påståendet att de ser transportbidraget som en stimulans till vidareförädling.
- Enligt en enkätundersökning instämde 64 procent i hög grad i påståendet att projektet Tillväxtskapande samhällsplanering bidragit till förbättrad samverkan mellan olika nivåer, lokalt, regionalt och nationellt för ett effektivare regionalt tillväxtarbete.
- 70 procent av deltagande regioner uppger att insatsen Jämställd regional tillväxt lett till stärkt regional handlingsförmåga kopplat till kompetens, ledarskap, styrning, incitament och processer för att uppfylla målet för jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet.
- Tillväxtverket arbetar för att öka tillgängligheten till kommersiell service i servicegleasa områden, främst grundläggande kommersiell service såsom dagligvaror, drivmedel, post, apotek och betaltjänster. Under lång tid har dagligvarubutiker och drivmedelstationer minskat till antalet, men i vissa områden har en liten förbättring av tillgängligheten skett sedan 2014.
- Ett särskilt driftstöd för dagligvarubutiker i glesbygdsområden som bedöms som särskilt sårbara har gett positiva effekter. Butiker som fått driftstöd säger att stödet är viktigt för tryggheten och butikens överlevnad. Stödet skapar en framtidstro så att butikerna vågar fortsätta att utveckla verksamheten.
- Tillväxtverkets medverkan i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen har intensifierat myndigheters och regioners internationa-

liseringsarbete. Tillväxtverkets medverkan har därmed möjliggjort samarbeten mellan länder, mellan nivåer och mellan myndigheter.

- Det nationella regionalfondsprogrammets delinvesteringar i grundläggande infrastruktur är slutförda och levererade till European Spallation Source (ESS). Projektet har genererat viss teknisk utveckling och innovationer, samt kompetens och kapacitet att genomföra byggprojekt i samverkan.
- Öresund-Kattegat-Skagerrak är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge där Tillväxtverket är attesterande och förvaltande myndighet. Inom temana fossilfrihet/grön omställning, nya jobb, konkurrenskraftiga företag, bättre hälso- och sjukvård och hållbara transportsystem har programmet bidragit till 450 nya fossilfria fordon i kollektivtrafiken, 220 nya jobb, 90 nya produkter/tjänster, 230 företag som stärkt sina förutsättningar att växa och 20 nya hälso-lösningar.

Övriga genomförda uppdrag

Under denna rubrik redovisar vi våra övriga genomförda uppdrag enligt vår instruktion samt regleringsbrevet för 2018.

Resultatområde modern myndighet

Bakgrund

Tillväxtverket arbetar sedan några år tillbaka med ett systematiskt förändrings- och förbättringsarbete för att möta de nya förutsättningar, krav och möjligheter som samhällsutvecklingen innebär för myndighetens förmåga att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt. Arbetet har samlats kring konceptet Modern myndighet och under hösten har arbetet med att ta fram en strategi inletts. Syftet är skapa en fördjupad förståelse och gemensam riktning för att säkerställa att Tillväxtverket är en myndighet i tiden. Detta innebär att myndigheten genomför sitt uppdrag med utgångspunkt i aktuella förutsättningar så att politikens inriktning får genomslag i samhället.

I det interna perspektivet utgår vi från organisationens användare och främsta resurs, det vill säga medarbetare och chefer. Tillväxtverket är en kunskapsorganisation, som ska vara användardriven och utgå från användarnas behov. Därmed är myndighetens medarbetare en förutsättning för att framgångsrikt kunna genomföra sitt uppdrag.

Det externa perspektivet fokuserar på vår uppdragsgivares och våra slutkunders behov, det vill säga företag och våra partners (regioner, kommuner och andra intermediärer). Våra arbetssätt och processer behöver vara enkla och effektiva. Det bidrar till ett bra och kostnadseffektivt genomförande till nytta för våra kunder.

Genomförande modern myndighet

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Under 2018 utförde vi administrativa uppgifter åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. Detta innefattar bland annat upplåtelse av lokaler till nämndens personal i Stockholm samt ekonomiadministrativa uppgifter. Vi har även utfört kansligöromål åt Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism.

Sekretariat för cirkulär ekonomi

Regeringen har tillsatt en delegation för cirkulär ekonomi som placerats hos Tillväxtverket under 2018. Delegationen ska vara ett rådgivande organ till regeringen med syfte att nationellt och regionalt stärka samhällets omställning till en resurseffektiv, cirkulär och biobaserad ekonomi. Tillväxtverket har inrättat ett sekretariat som stöd för delegationen sedan 1 juni 2018. Under åren 2019–2021 ska delegationen årligen redovisa hur arbetet går samt ge förslag till åtgärder.

Indikatorer för utgiftsområde 19

Tillväxtverket övertog vid årsskiftet 2016/2017 ansvaret för att uppdatera och kommentera utvecklingen för de indikatorer om regional utveckling som används för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen. Alla indikatorer har levererats, tillsammans med en kortare analys, främst av de kortsiktiga indikatorerna. Arbetsinsatserna för att uppdatera och kommentera indikatorerna i följer en två-årscykel, där det vartannat år görs ett mer omfattande textunderlag med diagram som speglar utvecklingen. Vartannat år är leveransen mer kortfattad, då indikatorerna inte hinner ändra sig väsentligt från ett år till ett annat. Då levereras endast analyser för indikatorer där det skett en tydlig förändring sedan föregående år. Leveransen för 2018 var en mer kortfattad version.

Pipos Serviceanalys

Tillväxtverket utvecklar och administrerar, genom projektstöd via Landsbygdsprogrammet, ett webbaserat verktyg kallat Pipos Serviceanalys. Verktöget gör det möjligt för handläggare och planerare på olika administrativa nivåer inom offentlig förvaltning att använda delar av Tillväxtverkets GIS-plattform Pipos för att online presentera och analysera tillgång och tillgänglighet till kommersiell service i Sverige. Projektet som överfördes från Tillväxtanalys till Tillväxtverket vid årsskiftet 2016/2017 har pågått under tre års tid och pågår fram till slutet av 2019, då verktyget enligt projektplanen ska införlivas i en mera långsiktig förvaltning.

Under år 2018 har utvecklingsarbete bedrivits i linje med projektplanen där det övergripande målet är att användarna av verktyget ska bli fler och att verktyget regelbundet används i det löpande arbetet med servicefrågor. För att nå målet har stor vikt lagts på arbetet med att kvalitetssäkra data, lösa rättighetsfrågor kring data, göra gränssnittet mera användarvänligt, utveckla utbildningsmetoder och anordna utbildningstillfällen samt att kontinuerligt släppa på flera användargrupper och utvärdera deras användande av verktyget.

Vi har haft problem med att upphandla tjänsteleverantörer för data om service. Trots eller tack vare detta hinder har vi istället fått möjlighet att undersöka ett antal alternativa insamlingsmetoder vilket lett till att vi under året ändå lyckats genomföra årsuppdateringar av samtliga ingående servicetyper i Pipos Serviceanalys. Flera större aktiviteter och leveranser har gjorts under året:

- I Pipos Serviceanalys presenteras underlag inför fördelningen av särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen.
- Ny release av Pipos Serviceanalys Beta den 20 oktober 2018.
- Presentation av Pipos Serviceanalys vid nationell servicekonferens den 26 november 2018.

Genomförande av fyra webbaserade utbildningsworkshops för länsansvariga och processledare för grundläggande betaltjänster under 2018.

Genomförande av två fysiska dialogmöten med representanter för regionen och kommunerna i Västerbotten län respektive regionen och kommunerna i Skåne län. Samt ett dialogmöte/utbildning med representanter för Regionen och kommunerna i Dalarnas län.

PinPoint Sweden (Pipos)

Pipos är en flexibel geografiskt högupplöst, topologisk och nationellt täckande analysplattform vars spetskompetens utgörs av en högpresterande funktion för tillgänglighetsberäkningar. På plattformen utförs beräkningar, analyser och simuleringar med relevans för den svenska tillväxtpolitiken.

Tillväxtverket tog över ansvaret för plattformen vid årsskiftet 2016/2017. Under 2018 har en stor del av arbetet bestått av att fortsatt integrera plattformen i Tillväxtverkets IT-miljö.

Piposplattformen utgör grund för ett antal applikationer som till exempel Serviceanalys (redovisas separat i årsredovisningen).

Finansdepartementet använder Piposplattformen för sin applikation Struktur där delmodellen gles bebyggelsestruktur i kostnadsutjämnningen beräknas. Under 2018 har Tillväxtverket bidragit till översynen "Lite mer lika" (Fi 2016:12) med stöd i beräkningarna i Struktur.

Tillväxtverket har jobbat tillsammans med Cerum Umeå universitet i ett uppdrag för Trafikverket där hastighetsändringar i det svenska vägnätet studerats. Målet med studien är att utreda i vilken grad dessa hastighetsförändringar kan vara tillväxthämmande/tillväxtfrämjande.

Regionalt analys- och prognosystem (Raps)

Raps är ett verktyg för regional planering som Tillväxtverket förvaltar och utvecklar enligt 3§ punkt 7 i myndighetsinstruktionen. Raps består av två delar. Dels en databas med regional statistik som täcker flera områden som är viktiga för regional utveckling. Dels ett prognosverktyg som kan användas till både en och flerregionala analyser, scenarier och framskrivningar.

Året har till stor del ägnats åt att uppdatera Raps modellsystem med nya modellspecifikationer, arbetsmarknadsparametrar, befolkningsparametrar och en uppdaterad grunddatabas. Ny funktionalitet som tillkommit i systemet är möjligheten att genomföra kontrafaktiska analyser genom valet av ett tidigare startår än vad som tidigare varit möjligt.

Tillväxtverket arrangerade under året en konferensdag för Rapsanvändare, denna genomfördes i samband med REGLAB:s årskonferens.

Vi har även genomfört en grundutbildning i systemet för 14 personer över fyra dagar. På denna kurs har fokus varit att användarna skall få grundkunskap om hur de skapar befolkningsprognoser i Raps modellsystem.

Nyps övergår successivt till Nyps 2020

Nyps 2020 är det nya ärendehanteringssystemet som förvaltas och utvecklas av Tillväxtverket och som ska ersätta Nyps.

Nyps ska under de kommande åren successivt avvecklas i och med att stödformer implementeras i Nyps 2020. Nyps är ett etablerat system vilket innebär att underhåll och utveckling endast sker utifrån högt prioriterade eller styrande krav. Under 2018 har anpassningar för Dataskyddsförordningen genomförts och förvaltningen av Nyps har ingått i Tillväxtverkets projekt för införande av digital mellanarkivering.

Från och med 2019 ska alla nya beslut inom projektverksamhet som finansieras av anslag 1.1 registreras och hanteras i Nyps 2020.

Utgångspunkten i arbetet är Tillväxtverkets uppdrag i regleringsbrevet för 2017 om att *följa upp det strategiska och långsiktiga arbetet med lärande hos aktörer med regionalt utvecklingsansvar*. I detta ska Tillväxtverket bidra till ett ökat resultatfokus i uppföljning av anslag 1.1 med fokus på projektverksamhet.

Genom att strukturera information om resultat och klassificeringar i respektive ärende möjliggör vi en nationell uppföljning med syfte att aggregera resultat. Till detta införs grundläggande möjlighet att koppla samman ärenden inom samma projekt där flera regionalt utvecklingsansvariga eller Tillväxtverket är beslutsfattare. Nyps 2020 har funktionalitet för att kunna hantera förändringar av strukturerad information, vilket möjliggör anpassningar av hur till exempel frågeställningar är utformade.

Krav- och utvecklingsarbetet har genomförts i samverkan mellan uppföljningsansvariga och nypsförvaltningen.

LÄS MER

Slutrapport Ä 2017–505

Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Tillväxtverket inom utgiftsområde 24 Näringsliv och utgiftsområde 19 Regional tillväxt

MISS-rapportering

Enligt Tillväxtverkets instruktion ska data rapporteras till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers mikrodatabas för statligt företagsstöd (MISS). Syftet med rapporteringen är att skapa ett samlat underlag över statliga stöd till företag, som bland annat kan användas för övergripande uppföljning, utvärdering och analys.

I dialog med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser rapporterade Tillväxtverket under 2018 samtliga transaktionsuppgifter för åren 2016 och 2017 för samtliga beslutande organisationer i NYPS. De stödtyper som rapporterades var regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, transportbidrag, stöd till kommersiell service och såddfinansiering. Underliggande nivåer i stödtypstrådet är också specificerade.

Uppgifter som levererats är, förutom stödtyp, stödföretagens organisationsnummer, arbetsställenummer, ansökt belopp, beviljat belopp, utbetalt belopp, inbetalt belopp, återfört belopp, godkända kostnader, beslutande organisation och transaktionsår.

Egen forskning

Under verksamhetsåret hade Tillväxtverket ingen egen forskning.

Vi finansierade dock en doktorand på Handelshögskolan vid Örebro Universitet som forskar utifrån data i vår undersökning *Företagens villkor och verklighet*. Syftet är att få fördjupad kunskap om tillväxthinder och tillväxtmöjligheter för svenska företag.

Utgångspunkten är resultaten från databasen *Företagens villkor och verklighet* som kompletteras med longitudinell statistik från Statistiska centralbyrån

(SCB), SCB:s undersökning Företagens ekonomi, Utrikeshandeln, LISA-databasen samt Bolagsverket.

Samverkan med VINNOVA och Energimyndigheten

Tillväxtverket ska redovisa hur samverkan med Verket för innovationssystem och Statens energimyndighet har utvecklats och bidragit till att skapa synergier i myndigheternas verksamheter och minskat risken för överlappningar, i syfte att bättre bidra till målen för närings- och energipolitiken och den regionala tillväxtpolitiken.

Tillväxtverket, Vinnova och Statens energimyndighet har alla centrala roller för att genomföra regeringens politik inom de områden som redovisningen gäller. Ett nära samarbete är avgörande för att säkra bästa möjliga utfall för regeringens samlade insatser och undvika överlapp.

De tre myndigheterna har på uppmaning av Regeringskansliet tagit fram en gemensam skrivelse som ger exempel på hur myndigheterna arbetar för att undvika överlapp, skapa tydlighet kring våra olika erbjudanden och säkra effektiva insatser. Skrivelsen innehåller också exempel på några av de samverkansforum på olika nivåer som de tre myndigheterna deltar i.

Tillväxtverket gör efter dialog med övriga myndigheter bedömningen att samverkan är ändamålsenlig och att den har fungerat väl under året.

Upphandlingar som överstiger tröskelvärden

Vid upphandlingar över tröskelvärdet bedöms alltid hållbarhetsaspekter enligt myndighetens riktlinjer (Upphandlingspolicy och riktlinjer). Bedömningen om vilka specifika miljö – och sociala krav som ställs i varje enskild upphandling görs gemensamt av ansvarig beställare och det interna upphandlingsstödet. En bedömning ska göras om sociala krav (kraven på kollektivavtalsenliga villkor) är relevanta för den avsedda varan/tjänsten och ska då om dessa är relevanta ingå i kravspecifikationen.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 4.5

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet *modern myndighet* har bidragit till att Tillväxtverket är en attraktiv arbetsplats och att arbetsprocesserna är enkla och smarta. Under 2018 har följande uppnåtts:

- Under året har myndigheten utarbetat en omvärldsanalys och en invärldsanalys som resulterat i ett antal prioriterade områden. Det handlar bland annat om ett strategiskt arbete med kompetens och lärande, kunskap och data, användare och kund samt innovation och förnyelse.
- Tillväxtverket har ansvaret för att uppdatera och kommentera utvecklingen för de indikatorer om regional utveckling som används för utgiftsområde 19 i budgetpropositionen. Tillväxtverket har levererat alla indikatorerna tillsammans med en kortare analys, främst av de kortsiktiga indikatorerna.

- Under år 2018 har Tillväxtverket vidareutvecklat ett webbaserat verktyg kallat Pupos Serviceanalys för att användas i det löpande arbetet med servicefrågor. Stor vikt har lagts på att kvalitetssäkra data, lösa rättighetsfrågor kring data, göra gränssnittet mera användarvänligt, utveckla utbildningsmetoder och anordna utbildningstillfällen samt att kontinuerligt släppa på flera användargrupper och utvärdera deras användande av verktyget.
- Raps är ett verktyg för regional planering som Tillväxtverket förvaltar och utvecklar. Året har till stor del ägnats åt att uppdatera Raps modellsystem med nya modellspecifikationer, arbetsmarknadsparametrar, befolkningsparametrar och en uppdaterad grunddatabas. Ny funktionalitet som tillkommit i systemet är möjligheten att genomföra kontrafaktiska analyser genom valet av ett tidigare startår än vad som tidigare varit möjligt.
- Nyps 2020 är det nya ärendehanteringssystemet som förvaltas och utvecklas av Tillväxtverket. Nyps ska avvecklas i och med att stödformer implementeras i Nyps 2020. Under 2018 har anpassningar för Data-skyddsförordningen genomförts och förvaltningen av Nyps deltagit i Tillväxtverkets projekt för införande av digital mellanarkivering. Genom att strukturera information om resultat och klassificeringar i respektive ärende har uppföljning med syfte att aggregera resultat möjliggjorts.
- Enligt Tillväxtverkets instruktion ska data rapporteras till Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers mikrodatabas för statligt företagsstöd (MISS). Tillväxtverket rapporterade under 2018 samtliga transaktionsuppgifter för åren 2016 och 2017 för samtliga beslutande organisationer i NYPS. De stödtyper som rapporterades var regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, transportbidrag, stöd till kommersiell service och såddfinansiering.
- Under verksamhetsåret hade Tillväxtverket ingen egen forskning. Vi finansierade dock en doktorand på Handelshögskolan vid Örebro Universitet som forskar utifrån data i vår undersökning Företagens villkor och verklighet. Syftet är att få fördjupad kunskap om tillväxthinder och tillväxtmöjligheter för svenska företag.

Remissyttranden

Tillväxtverket besvarade 94 remisser 2018, varav 20 remissvar bedömdes vara särskilt viktiga för våra ansvarsområden. Till dem hör bland annat *Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar*, *Sjukpenninggrundande inkomst för företagare under företagets uppbyggnad*, *Kommissionsförslag om förenklade regler för små företag*, *Exitbeskattning för fysiska personer*, *En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring*, *Krav på rapportering av betalningstider*, *Validering av högskolan för tillgodoräkande och livslångt lärande* och *En andra och en annan chans – ett Komvux i tiden*.

Tillväxtverkets remissvar finns att läsa på vår [externa webb](#).

Departement	Antal remisser
Finansdepartementet	33
Näringsdepartementet	17
Miljö- och energidepartementet	15
Socialdepartementet	4
Justitiedepartementet	11
Utbildningsdepartementet	1
Kulturdepartementet	4
Utrikesdepartementet	3
Arbetsmarknadsdepartementet	6
Totalt	94

Redovisning av insats- och programdata

Här presenterar vi våra programdata för våra prestationer och ett antal övriga insatser och program under 2018. Under utbetalda medel återfinns information om verksamhetskostnader inklusive OH-kostnader och transfereringar. Under ärendebeslut återfinns information om antal ärendebeslut som är uppdelade på bifall och avslag. Samtliga data har hämtats från Tillväxtverkets ekonomi- och stödärendesystem. För verksamhet som pågått de tre senaste åren redovisas verksamhetskostnader och transfereringar.

Prestationer

Checkar för internationalisering¹

Uppgift, löpande

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 574	1 436	2 339
- Transfereringar	36 351	38 932	39 489
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	35	28
- Avslag	0	0	0
- Totalt	4	35	28

¹Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Digitaliseringslyftet

Uppdrag, 2016 - 2019

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	6 702	2 906	913
- Transfereringar	11 793	5 987	1 529
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	9	16	3
- Avslag	3	3	0
- Totalt	12	19	3

EU:s strukturfondsprogram 2014-2020 - Förvaltande myndighet

Uppgift, 2014-2020

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	124 147	128 398	135 621
- Transfereringar ¹	1 209 687	1 009 175	735 401
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	129	166	149
- Avslag	47	35	42
- Totalt	176	201	191

¹Transfereringar inkluderar utbetalningar om 79 567 tkr avseende Tillväxtverkets TA-medel 2016 och 2017. Jämförelseåret 2017 inkluderar utbetalningar om 36 708 tkr avseende Tillväxtverkets TA-medel 2015.

Öresund-Kattegatt-Skagerrak

Uppgift, 2014-2020

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	30 101	28 080	27 477
- Transfereringar	229 633	131 644	25 438
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	24	15	20
- Avslag	1	0	21
- Totalt	25	15	41

Främja kooperativt företagande (coompanion)

Uppgift, löpande

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	0	111	161
- Transfereringar ¹	28 658	28 289	28 348
Ärendebeslut, antal			
- Bifall		0	51
- Avslag		0	0
- Totalt	0	0	51

¹Beloppen varierar över åren på grund av att Tillväxtverket ibland gör en förskottsutbetalning.

Förenkling för företag

Uppdrag och uppgift, löpande

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	20 647	21 485	21 831
- Transfereringar		0	0

Kommersiell service, exklusive Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 220	1 929	2 426
- Transfereringar	0	0	0

Regionalt investeringsstöd**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 641	6 087	5 840
- Transfereringar	92 276	110 853	106 035
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	11	11	9
- Avslag	2	3	9
- Totalt	13	14	18

Resultat och användning av verksamt.se**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	25 384	32 447	18 138
- Transfereringar	38	0	0

Redovisades fram till 2015 tillsammans med Kontaktpunkten,

dessa separerades från 2016. Tabellen kallades fram till och med 2017: 'Verksamt.se'.

Transportbidrag**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 522	5 409	4 686
- Transfereringar	427 525	396 407	385 167
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1 136	1 057	1 060
- Avslag	16	11	29
- Totalt	1 152	1 068	1 089

Regionala kompetensplattformar**Uppdrag, 2013-2018**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	540	2 885	3 783
- Transfereringar	342	11 640	19 793
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Samverkansarena livsmedel**Uppdrag, 2017 - 2018**

	2018	2017
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	3 751	826
- Transfereringar	0	0

Främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb 1.0**Uppdrag, 2016-2017**

	2018	2017
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	249	3 206
- Transfereringar	18 927	26 095
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	31	41
- Avslag	49	46
- Totalt	80	87

Ny övrig insats och program från 2017.

Övriga insatser och program

Affärsutvecklingscheckar för digitalisering**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	356	687	443
- Transfereringar	44 878	13 226	0
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	35	5
- Avslag	0	0	0
- Totalt	4	35	5

Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Arbetsintegrerande sociala företag**Uppdrag, 2016-2019**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 738	3 850	2 844
- Transfereringar	18 456	16 629	7 002
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	8	74	35
- Avslag	0	1	14
- Totalt	8	75	49

Enterprise Europe Network (EEN)**Uppgift och uppdrag, 2015-2020**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 799	3 111	3 713
- Transfereringar	24 027	23 881	23 539
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	6	17	17
- Avslag	0	0	0
- Totalt	6	17	17

Främja nyanländas företagande 2017 - 2019**Uppdrag, 2017-2019**

	2018	2017
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	5 896	3 097
- Transfereringar	15 266	2 230
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	8	14
- Avslag	0	30
- Totalt	8	44

Jämställd regional tillväxt**Uppdrag, 2016-2019**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 629	2 963	2 990
- Transfereringar	25 538	33 400	32 233
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	42
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	42

Kapitalförsörjning**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 139	2 541	3 840
- Transfereringar	5 233	2 600	5 681
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	2	2	3
- Avslag	0	0	1
- Totalt	2	2	4

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 339	3 494	5 001
- Transfereringar	3 292	5 994	11 175
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1	5	11
- Avslag	0	3	0
- Totalt	1	8	11

Kontaktpunkten inklusive Yrkeskvalifikationsdirektivet**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	6 022	8 889	6 964
- Transfereringar	0	0	0

Redovisades fram till 2015 tillsammans med Verksam.se, dessa separerades från 2016.

Näringslivets kompetensförsörjning, exklusive Snabbspår företagande**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	6 027	3 481	7 021
- Transfereringar	2 428	9 632	16 243
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	4	12
- Avslag	1	0	193
- Totalt	5	4	205

Från och med 2016 inkluderar insatsområdet Näringslivets kompetensförsörjning satsningar inom entreprenörskap vid högskolor och universitet samt integrationsinsatser. I utfallet för 2015 ingår programmet Företagare med utländsk bakgrund.

**Regionala exportcentra
Uppdrag, 2016-2018**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 620	2 728	4 150
- Transfereringar	2 973	2 479	939
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	42	6	6
- Avslag	0	0	0
- Totalt	42	6	6

**Strategiskt regionarbete
Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	11 223	6 502	7 261
- Transfereringar	6 776	8 214	6 654
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	4	5	4
- Avslag	0	1	0
- Totalt	4	6	4

**Stärkt lokal attraktionskraft
Uppdrag, 2015-2019**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 908	2 357	2 121
- Transfereringar	5 092	3 849	4 055
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

**Swedish Cleantech
Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 719	3 721	3 849
- Transfereringar	0	0	0

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker**Uppdrag, 2016-2019**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	345	959	0
- Transfereringar	52 016	33 905	32 170
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1	1	1
- Avslag	0	0	0
- Totalt	1	1	1

Tillväxtskapande samhällsplanering**Uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 805	1 884	2 313
- Transfereringar	4 632	3 078	265
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	12	5	13
- Avslag	0	1	4
- Totalt	12	6	17

Fram till 2015 ingick Samhällsplanering för näringslivsutveckling i rapporteringen för Tillväxtskapande samhällsplanering.

Turism och besöksnäringen, exklusive Insater för hållbara exportmogna turistdestinationer**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	23 345	18 296	19 852
- Transfereringar	10 922	9 887	7 228
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	6	4	14
- Avslag	0	0	25
- Totalt	6	4	39

TVV:s arbete inom kulturella och kreativa näringar

Uppdrag och uppgift löpande

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 259	5 328	3 623
- Transfereringar	3 957	6 208	3 402
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	7	12
- Avslag	0	15	6
- Totalt	0	22	18

Verksamt.se - export- och internationaliseringsinformation

Uppdrag, 2016-2019

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 459	4 145	5 260
- Transfereringar	0	0	0

Öppet näringsliv, exklusive Verksamhetsbidrag för kooperativ utveckling och Arbetsintegrerade sociala företag

Uppgift, löpande

	2018	2017	2016
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 427	2 417	4 589
- Transfereringar	100	954	5 256
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	2	6
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	2	6

Kompetensförsörjning

Bakgrund

Tillväxtverket är en kunskapsorganisation och vi strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en dynamisk arbetsmiljö med kontor på nio orter. För att nå våra mål arbetar vi i team över organisatoriska gränser och i strategisk samverkan med externa aktörer på lokal, regional och nationell nivå.

Genomförande

Organisation, medarbetarskap och ledarskap

Under året genomfördes en omorganisation för att utveckla en mer ändamålsenlig organisation med stärkt resultatfokus. Tillväxtverket genomförde också två regeringsuppdrag innebar omlokalisering av tio tjänster till Malmö och 20 tjänster till Östersund. Den nya organisationen innebar ett ökat behov av teamarbete mellan medarbetare på flera orter. Därför har vi på årets chefsmöten haft fokus på att utveckla ett digitaliserat arbetssätt och ledarskap på distans.

Som ett led i att utveckla vårt systematiska arbetsmiljöarbete utvecklade vi nya rutiner för skyddsronder och medarbetarundersökningar för att få tätare uppföljning och löpande förbättringsarbete.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV 4.4

Attrahera och rekrytera

Tillväxtverket hade under våren flera nya uppdrag och det innebar att vi behövde rekrytera ett 94 nya medarbetare, totalt under året har vi haft ca 132 rekryteringar Under året har vi haft fem personer på "Praktik i staten", två anställda på regeringsuppdraget "moderna beredskapsjobb". Inom ramen för *Rörlighet i staten* och vårt samarbete kring kompetensförsörjning med de 15 myndigheter som ingår där medverkade medarbetare och chefer på Tillväxtverket i utbildningar, nätverksgrupper, ledarutvecklingsprogram och mentorsprogram mm. Tillväxtverket lånade under året både in och ut medarbetare i ett samarbete med några av myndigheterna för att tillgodose tillfälliga kompetensbehov. För att på sikt säkerställa att vi har den kompetens vi behöver i framtiden så påbörjade vi arbetet med att ta fram en ny kompetensstrategi som kommer färdigställas 2019.

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2018	2017	2016
Total sjukfrånvaro	3,26	3,84	3,59
Minst 60 dagars sjukfrånvaro (med sjukersättning)	53,95	62,63	51,35
Kvinnor	4,01	4,55	3,83
Män	1,99	2,59	3,16
Under 30 år	0,79	1,41	3,5
30–49 år	2,85	3,51	3,69
Över 50 år	4,13	4,47	3,42

Dessa siffror inkluderar även Nämnden för hemlöjdsfrågor.

Bedömning

Tillväxtverket utvecklade under året vår organisation och har fortsatt arbeta med att utveckla vårt medarbetarskap och ledarskap för att ytterligare stärka vårt resultatfokus och ha den kompetens som vårt uppdrag kräver. För att säkerställa att vi har den kompetens vi behöver på sikt så har vi inlett arbetet med att ta fram en långsiktig kompetensstrategi. Samhällsutvecklingen och digitaliseringen kommer att ställa fortsatt stora krav på utveckling av vår kompetens och våra arbetssätt. Tillväxtverket har haft relativt lätt att rekrytera till de tjänster som varit aktuella under året även om viss spetskompetens inom digitalisering och IT har varit svårare att rekrytera. Vi har sett ett stort intresse för vår myndighet i rekryteringssammanhang och vet att vi på många sätt är en attraktiv arbetsgivare som genom ett systematiskt arbete med arbetsmiljö och kompetensförsörjning och arbetssätt erbjuder goda utvecklingsmöjligheter och möjlighet att "påverka Sveriges framtid" genom de viktiga samhällsuppdrag vi har.

Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Tillväxtverkets hållbarhetsarbete

Tillväxtverkets arbete för hållbar tillväxt utgår från vår verksamhetsidé: att arbeta för att stärka företagens konkurrenskraft och främja en hållbar regional utveckling. Vi söker förstå hur samhällsutmaningar påverkar regioner och näringsliv. Samtidigt främjar vi entreprenörskapet som ett verktyg för att ta fram och sprida lösningar på de utmaningar som samhället står inför.

Vårt hållbarhetsarbete förs inom tre spår:

- Insatser som syftar till att främja utvecklingen av ett hållbart näringsliv.
- Integrering av hållbarhetsaspekter i kärnprocesser och styrningen av verksamheten.
- Internt hållbarhetsarbete med fokus på direkt miljöpåverkan och personal.

I de följande avsnitten redovisar vi nyckeltal, resultat och genomförda åtgärder inom dessa tre delar. Vi redovisar också särskilt vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete (i enlighet med våra uppdrag och vår handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2015–2018) samt hur vårt arbete kopplar till Agenda 2030 och de svenska miljö kvalitetsmålen (i enlighet med uppdrag M2015/2633/Mm).

För ytterligare information om vårt hållbarhetsarbete hänvisar vi till vår särskilda Hållbarhetsrapport 2018.

Insatser för hållbar tillväxt

Vi arbetar för hållbar tillväxt genom att genomföra insatser för inkluderande och grön tillväxt. Vi arbetar även aktivt med att bredda vår förståelse av tillväxtbegreppet och sätta det i ett sammanhang som tar hänsyn till sociala behov och planetära begränsningar (se faktaruta om BRP+).

Inkluderande tillväxt omfattar insatser för att utveckla och sprida lösningar på sociala utmaningar och samtidigt skapa ett företagsklimat och ett främjandesystem som är öppet för en mångfald av företagare, företagsformer och affärsmodeller. Ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor handlar om att ta vara på alla människors företagsamhet och innovationskraft. En mångfald av företag och företagare inom en bredd av branscher bidrar till förnyelse i näringslivet och till hållbar tillväxt. Med utgångspunkt i den nationella strategin *Öppna upp* arbetade vi under året bland annat med att underlätta integrationen av nyanlända genom att göra det enklare för asylsökande, nyanlända och företagare med utländsk bakgrund att starta och etablera företag i Sverige (se Nyanländas företagande och Främja utrikes födda kvinnors företagande). Vi stöttade utvecklingen av kooperativt företagande och arbetade för att främja samhällsentreprenörskap med särskilt fokus på arbetsintegrerande sociala företag (se Socialt entreprenörskap och

företagande). Under 2018 fortsatte vi också stötta regioner och andra aktörer i arbetet med att integrera jämställdhet och mångfald i det regionala tillväxtarbetet (se Integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet och Jämställd regional tillväxt).

Cirkulär ekonomi

En växande och alltmer köpstark befolkning leder till ökad konsumtion och en allt snabbare förbrukning av resurser, material och energi till produktion och distribution samtidigt som avfallsmängder och utsläpp ökar. Cirkulär ekonomi är ett attraktivt och nödvändigt alternativ till nuvarande "slitochsläng"modell och såväl EU och FN har redan antagit mål och policys för att skynda på omställningen i cirkulär riktning. Tanken om nya (funktionsbaserade) affärsmodeller, nya (biobaserade) material, samt nya (ofta digitala) lösningar är centrala. Under 2018 inrättade regeringen ett kansli för Delegationen för cirkulär ekonomi på Tillväxtverket. Tillväxtverket utlyste även regionala pilotmedel för cirkulär affärsutveckling. 2018–2021 ingår vi som en av sex partner i det europeiska projektet CVoucher som under en treårsperiod testar metoder för utveckling av cirkulära affärsmodeller i små och medelstora företag.

Grön tillväxt omfattar insatser för att minska näringslivets miljöpåverkan, belysa miljöfrågors påverkan på näringslivets konkurrenskraft samt ta vara på de affärsmöjligheter som finns inom miljöområdet. Fokus ligger på hållbart företagande, hållbar regional utveckling och främjande av svensk miljöteknik. Under 2018 beviljade vi drygt 138 miljoner kronor till projekt för en koldioxidsnål ekonomi inom ramen för de EU-program vi förvaltar (se vidare EU:s Strukturfonds- och territoriella program). Vi fortsatte arbetet med att stötta regioner att integrera miljö i det regionala tillväxtarbetet (se Miljödriven näringslivsutveckling) samtidigt som vi såg över hur hållbarhetsaspekter integreras i företagsstöden (uppdrag 2.4 i regleringsbrevet 2018). Under 2018 utlyste vi pilotmedel för cirkulär affärsutveckling (se Miljödriven näringslivsutveckling) samtidigt som vi tillsammans med ett antal europeiska parter påbörjade ett treårigt samarbete i projektet CVoucher för att utveckla metoder för att främja cirkulära affärsmodeller i små och medelstora företag (se faktaruta nedan). Vi undersökte företagets hållbarhetsarbete utifrån *Företagens villkor och verklighet 2017*. Vi har fortsatt främja utveckling, kommersialisering och internationalisering av svensk miljöteknik och kunnande. Läs mer om detta under Demo Miljö III och Swedish Cleantech.

För mer information om våra insatser för ett hållbart näringsliv, se översikten nedan och vidare i resultatredovisningen.

ÖVERSIKT INSATSER FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT 2018

- Demo Miljö III
- Swedish Cleantech
- Miljödriven näringslivsutveckling (inklusive Pilotprojekt för cirkulär ekonomi)
- CVoucher
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (Tematiskt område 4)

- Klimatsynk
- Checkar för hållbara och effektiva transporter
- Start-up Sweden Fem-Tech Bootcamp
- Socialt entreprenörskap och företagande
- Arbetsintegrering sociala företag
- Främja kooperativt företagande
- Snabbspår företagande
- Nyanländas företagande
- Främja utrikes födda kvinnors företagande
- Enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet
- Hållbar produktutveckling i svensk besöksnäring
- Utveckling av de regionala företagsstöden avseende jämställdhet, integration och miljö
- Öppna upp!
- Jämställd regional tillväxt
- Integration och mångfald i det regionala tillväxtarbetet
- BRP+
- Klimatanpassning bland SME (handlingsplan)
- Information och verktyg för Hållbart företagande på verksamt.se
- Hållbart företagande: temarapport från Företagens villkor och verklighet 2018

Företagens hållbarhetsarbete ökar

Drygt hälften av små och medelstora företag arbetar aktivt med hållbarhetsfrågor och ju större företag, desto vanligare. Företagens miljöarbete ökar nu åter, efter en knäck kring finanskrisen 2008. Det visade Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2017. Resultaten visade att 55 procent av svenska små och medelstora företag arbetar med hållbarhetsfrågor. Vanligast är att de satsar på miljöfrågor (46 procent), medan 32 procent arbetar aktivt med sociala och etiska frågor. Ju större företag, desto större andel arbetar med hållbarhet. Av soloföretagen är andelen 47 procent, att jämföra med nästan 90 procent av de medelstora företagen. Företag som arbetar aktivt med frågor rörande miljömässig hållbarhet är piggare på att växa än de som inte satsar på hållbarhet. Liknande mönster syns även för företag med fokus på social och etisk hållbarhet.

Styrning och uppföljning

VAD GÅR PENGARNA TILL?

BEVILJAD FINANSIERING

35 %

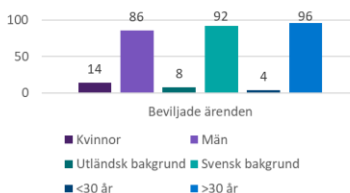
av beviljad finansiering går till projekt som kopplar till miljöutmaningar

60 %

av beviljad finansiering går till projekt som kopplar till sociala utmaningar

VEM FÅR PENGARNA?

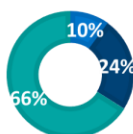
BEVILJAD FINANSIERING (nationella medel)

INTEGRERING AV HÅLLBARHETSASPEKTER I BEVILJADE PROJEKT

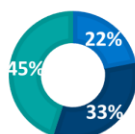
ANDEL BEVILJADE PROJEKT SOM INTEGRERAT MILJÖ

■ Aktivt ■ Delvis ■ Ingen koppling

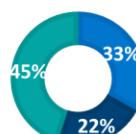
ANDEL AV BEVILJADE PROJEKT SOM INTEGRERAT JÄMSTÄLLDHET

■ Aktivt ■ Delvis ■ Ingen koppling

ANDEL BEVILJADE PROJEKT SOM INTEGRERAT MÅNGFALD

■ Aktivt ■ Delvis ■ Ingen koppling

Överblick av Tillväxtverkets nyckelindikatorer för hållbarhetsarbetet.

Integreringen av hållbarhetsaspekter i verksamheten sker genom tre spår:

- Gemensamma mål och prioriteringar
- Integrering av hållbarhetsaspekter i gemensamma processer
- Kompetensutveckling och stöd till medarbetare

Mål och prioriteringar

Under 2018 påbörjade vi arbetet med att uppdatera mål och prioriteringar med utgångspunkt ibland annat Agenda 2030 miljökvalitetsmålen. För mer om hur vi bidrar till Agenda 2030 samt miljökvalitetsmålen, se vidare nedan. Under 2018 uppdaterade vi våra riktlinjer för vårt mångfaldsarbete (se avsnittet Vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete nedan) liksom målen för det interna hållbarhetsarbetet (se Hållbart Tillväxtverk nedan).

Processer

Vi fortsatte under 2018 arbetet med att integrera hållbarhetsaspekter i Tillväxtverkets Nyttaprocess för planering, utveckling och uppföljning av insatser. Vi påbörjade arbetet med målgruppsanalyser i mångfaldsuppföljningen (se avsnittet Vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete nedan).

Kompetensutveckling

Nyanställda (och andra intresserade medarbetare) erbjuds årligen utbildning i vårt hållbarhetsarbete vid ett särskilt anordnat seminarium. Medarbetare gavs även möjlighet att medverka vid externa seminarier och workshops, bland annat kopplat till mått bortom BNP. Medarbetare hade möjlighet att ingå i en grupprenumeration på nyhetsbrev med information kring hållbart företagande. Information och artiklar kring vårt eget hållbarhetsarbete, resultat liksom relevanta studier och artiklar spreds och diskuterades via vårt interna medarbetarforum.

FOKUS: Vårt mångfalds- och jämställdhetsarbete

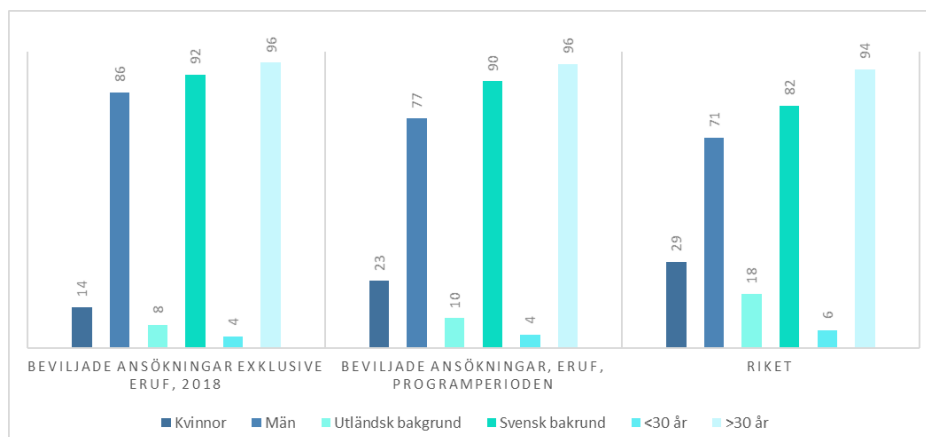
Tillväxtverket ska verka för ekonomisk förnyelse och omvandling och behöver därför nå ut till breda grupper av människor, branscher och företagsformer som med olika infallsvinklar kan vara med och utveckla affärsområden och svenskt näringsliv.

Inom ramen för vårt uppdrag om att jämställdhetsintegrera verksamheten (JiM) och i linje med strategin för ett mer jämställt främjandesystem *Öppna Upp* har vi infört ett uppföljnings- och utvärderingssystem för att kontrollera och analysera hur våra medel fördelas utifrån parametrarna kön, ålder och bakgrund. Den statistiska uppföljningen är baserad på organisations- och personnummer och omfattar insatser där företag eller potentiella företagare är slutmottagare av stöd, direkt eller indirekt via intermediär.

För att underlätta analyser och styrning på insatsnivå tog vi under 2018 fram målgruppsanalyser samtidigt som GD i riktlinjerna förtydligade programansvarigas ansvar och mandat. Den samlade mångfaldsrapporten presenterades och diskuterades med Näringsdepartementet. Mångfaldsarbetet ingick även som en del av den årliga utbildningen av nyanställda.

Vi använder två huvudindikatorer för att följa integreringen av mångfald i våra kärnprocesser:

- Fördelning av stöd: fördelning av beviljade stöd, direkt eller via intermediär, till existerande och potentiella företagare utifrån kön, ålder och bakgrund.
- Mångfaldsarbete i beviljade projekt: andel av beviljade ansökningar som integrerat mångfald respektive jämställdhet i planering, genomförande och uppföljning.

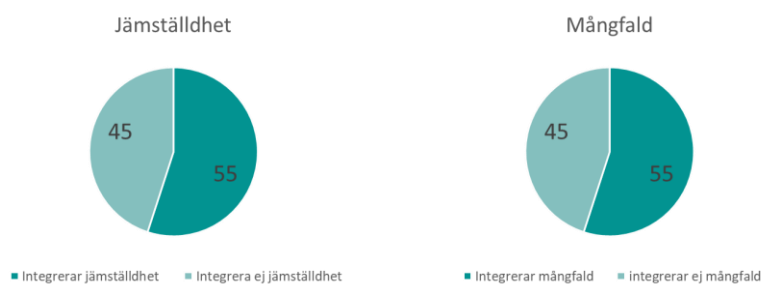
Andel av beviljade ärenden för nationella medel respektive ERUF fördelat på operativ företagsledares kön, ålder och bakgrund enligt SCB:s definition 2018. Data omfattar Tillväxtverkets insatser som har företag som yttersta stödmottagare. Jämförelsedata för riket är hämtad från SCB:s företagsdatabas 2016 samt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) och avser hela svenska företagspopulationen fördelat på kön, ålder, bakgrund.

Utfallet för 2018 har delats upp på nationella medel respektive regionalfonden (ERUF). Resultatet för nationella medel avser beviljade ärenden 2018. Resultatet för regionalfonden avser hela programperioden (2014-18).

Kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund är fortsatt under-representerade jämfört svenska företagspopulationen i fråga om beviljade ansökningar. 86 procent (84 procent 2017) av företagen som mottog stöd inom ramen för nationella medel 2018 drevs av män. Jämfört med 2017 har en marginell ökning med 1 procent skett vad gäller andelen företag som mottagit stöd inom nationella medel och som drivs av personer med utländsk bakgrund respektive unga.

ERUF har lyckats bättre med att nå ut till företag som drivs av kvinnor - 23 procent av företagen som mottagit stöd under perioden 2014-2018 drivs av kvinnor. Utfallet vad gäller företagare med utländsk bakgrund samt unga ligger på ungefär samma nivå som nationella medel.

Vad gäller mångfalds- och jämställdhetsarbetet i de projekt vi beviljat stöd till var det 2018 55 procent som integrerat jämställdhet respektive mångfald (aktivt eller delvis) i projektens planering, genomförande och/eller uppföljning. Siffrorna avser nationella medel. Resultatet innebär en ökning jämfört med 2017 med 9 (jämställdhet) respektive 2 procent (mångfald).

Andel av beviljade projekt som integrerar jämställdhet respektive mångfald i planering, genomförande och uppföljning. Data omfattar nationella projektmedel men inte ERUF.

Andel av beviljade projekt som integrerar jämställdhet respektive mångfald i planering, genomförande och uppföljning. Data omfattar nationella projektmedel men inte ERUF.

Tillväxtverkets övergripande riktningssmål är att spegla den svenska företagspopulationen avseende företagares bakgrund. Utfallet på verksövergripande nivå är nära kopplad uppdragsportföljen. För att nå vårt riktningssmål behöver vi därför fortsätta se över de kriterier vi använder för våra olika insatser och uppdrag. Vi behöver även föra en dialog med vår uppdragsgivare vad gäller inriktning på uppdrag samt möjligheten att bredda våra uppdrag till andra branscher där underrepresenterade grupper är mer verksamma.

Som en del av vårt mångfaldsarbete genomför vi årligen en fördjupad analys där vi även tittar på fördelning av beviljade medel, beviljandegrad, branschspridning och företagsformer. Den fördjupade analysen innehåller även målgruppsanalyser på insatsnivå som underlättar återkoppling till programansvariga samt identifiering av åtgärdsbehov på olika nivåer i styrkedjan (från uppdragsgivare till ledning, chefer och medarbetare). Den fördjupade mångfaldsrapporten publiceras under våren 2019.

LÄS MER

Tillväxtverkets mångfaldsrapport 2018 (dnr Å 2019-193 publiceras under våren 2019)

Hållbart Tillväxtverk

Utsläpp från resor, energianvändning i lokaler, inköp samt medarbetare är de områden som vi identifierat som de med störst relevans i vårt arbete för ett hållbart Tillväxtverk.

Utsläpp

Våra totala reserelaterade utsläpp har sedan 2010 minskat med 10 procent. Dock är vi cirka 25 procent från den målbana som är satt utifrån det nationella målet om att minska utsläppen med 70 procent fram till 2030. Efter en nedåtgående trend sedan 2015 har de totala utsläppen ökat med ungefär 5 procent jämfört med 2017 samtidigt som utsläppen beräknat per medarbetare har ökat med 2,4 procent. Utsläppsökningen beror på ett totalt sett ökat resande (antalet resta kilometer ökade med 13 procent jämfört med 2017). Det ökade resandet kan förstås utifrån den utlokalisering av tjänster som skedde under året tillsammans med ett stort antal nyanställningar.

Utsläppsökningen beror på att antalet flygresor ökat med 7 procent. Samtidigt ökade antalet tågresor med 22 procent vilket ändå leder till att de totala utsläppen begränsats trots ökat resande. Ledningen beslöt under året att frångå tidigare beslut om klimatkompensation för de utsläpp myndighetens resor orsakar för att istället fokusera på att minska de faktiska utsläppen med en målsättning som ligger i linje med det nationella målet om att till 2030 minska de transportrelaterade koldioxidutsläppen med 70 procent.

Energi

Statistik för energiförbrukningen i våra nio kontor kunde inte sammanställas i tid för årsredovisningen. För resultat och analys av utfall hänvisar vi till Tillväxtverkets miljöledningsrapport 2018 (dnr 2019-195).

Inköp

För samtliga inköp, inklusive upphandling, ska hållbarhetskrav alltid ställas vid inköp och upphandling. Idag saknar vi dock ett system som gör det möjligt för oss att med enkelhet följa upp på detta mål. Under 2018 har vi därför påbörjat arbetet med att uppdatera krav och säkerställa att dessa efterlevs genom att fokusera på några av våra vanligaste produktgrupper, bland annat konsultstöd, förbrukningsvaror, service och IT. Målet är att senast 2020 ha fastställt hållbarhetskrav för dessa produktgrupper samt årligen genomföra minst 10 stickkontroller för uppföljning.

Personal

Kunniga och friska medarbetare är en grundförutsättning för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag. På samma sätt som vi ser mångfald som en förutsättning för ekonomisk omvandling och bibehållen konkurrenskraft i näringslivet ser vi mångfald som en nyckel till att fylla vårt eget kompetensbehov. Kön är en viktig aspekt. Ledningsgruppens utformning ligger i linje med målet om en fördelning inom spannet 40/60 medan vi bland medarbetarna totalt har en bit kvar då fördelningen är 62 procent kvinnor och 38 procent män. Sjukfrånvaron gick under året ned med 0,58 procent jämfört med 2017. För mer information om vårt arbete för kompetenta och friska medarbetare, se särskilt avsnitt om Kompetensförsörjning.

LÄS MER

Tillväxtverkets miljöledningsrapport 2018 (dnr 2019-195)

En bredare syn på tillväxt bortom BNP

BNP/BRP mäter värdet av den ekonomiska produktionen under en viss tid, men säger inget om resursutnyttjande, om produktionen faktiskt lett till ökad välfärd eller är hållbar över tid. Sedan 2013 har Tillväxtverket tillsammans med svenska regioner och Reglab utvecklat BRP+, ett ramverk för att mäta hållbar utveckling i svenska regioner. Rapporten *Hållbar utveckling i svenska regioner?* som presenterades 2018 pekade på att livskvaliteten och hållbarheten över tid ökat de senaste fem åren, men att också skillnaderna mellan kommungrupper blivit större. Under året har Tillväxtverket tillsammans med Reglab drivit ett läroprojekt där deltagande regioner och kommuner tagit fram analyser för användning i den egna geografien.

FOKUS: Agenda 2030, generationsmålet och miljö kvalitetsmålen

För att förbättra den verksövergripande styrningen och samordningen internt påbörjade GD-stab under hösten ett arbete för att uppdatera myndighetens hållbarhetsstrategi med utgångspunkt i ibland annat Agenda 2030 samt de nationella miljö kvalitetsmålen.

Tillväxtverket saknar direkt påverkan och rådighet över något av de enskilda miljö kvalitetsmålen. Den kartläggning som vi genomförde 2016 visade att Generationsmålet är det mål som vår verksamhet har störst bäring på tillsammans med miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö. 2016 genomfördes även en analys av myndighetens verksamhet utifrån Agenda 2030. Analysen visade att mål 5 Jämställdhet, mål 7 Hållbar energi för alla, mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion samt mål 17 Genomförande och globalt partnerskap är de mål som starkast kopplar till vår verksamhet och där vi har störst möjlighet att påverka.

Med utgångspunkt i vårt kärnuppdrag om att främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt, har vi identifierat fyra områden där vi ser att vi har kunskap och rådighet att bidra till de globala målen och de nationella miljö målen:

- Breddad syn på tillväxt
- Cirkulär ekonomi och nya affärsmodeller
- Nya lösningar (innovation och entreprenörskap)
- Företagens hållbarhetsarbete

Dessa fyra områden ligger till grund för fortsatta diskussioner i ledning samt med medarbetare i syfte att utveckla hållbarhetsarbetet för de kommande åren.

Tillväxtverket och Miljömålsrådet

Regeringen har inrättat Miljömålsrådet för att stärka myndigheters roll i genomförandet av miljöpolitiken. Rådet består av 18 myndigheter som ses som strategiskt viktiga för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen, däribland Tillväxtverket. Miljömålsrådet lämnade under hösten 2018 en delrapport för de första fyra åren i vilken alla åtgärder som rådet har initierat och genomfört presenterades. Tillväxtverket har haft drivansvar för två samverkansåtgärder (Miljöintegrering och Hållbart företagande) och har därtill deltagit i ytterligare två åtgärder (Giftfria och resurseffektiva kretslopp samt Plattform för hållbar stadsutveckling). Mer information om Miljömålsrådets arbete och de olika samverkansåtgärderna finns på www.miljomal.se/miljomalsradet.

LÄS MER

Tillväxtverkets Hållbarhetsrapport 2018 (dnr 2019-192)

Året i siffror

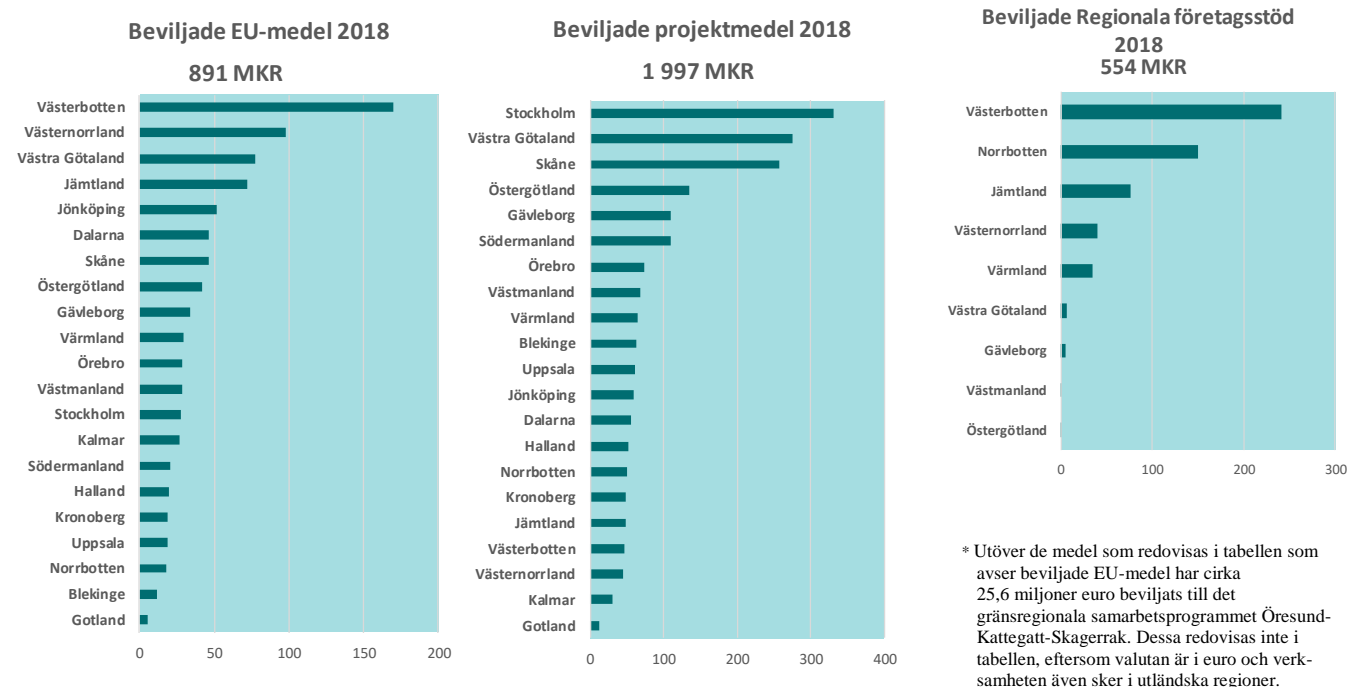
Denna del ger en ekonomisk översikt av Tillväxtverkets verksamhet 2018.

Den finansiella redovisningen för 2018 börjar på sidan 130. Under avsnittet resultatredovisning finns ekonomisk information kopplat till specifika program och insatser.

Under året betalade Tillväxtverket ut sammanlagt 3 795 miljoner kronor i bidrag (transfereringar). Av dessa utbetalningar har Tillväxtverket beslutat om 2 895 miljoner kronor, 892 miljoner kronor har beslutats av samverkansorgan, landsting och kommun samt 8 miljoner kronor av Nämnden för Hemslöjd.

Kostnaden för Tillväxtverkets verksamhet och för drift (bland annat personal och lokaler) var 566 miljoner kronor. Denna kostnad kallas verksamhetskostnad.

Diagrammen nedan visar beviljade medel 2018 inom några områden. Observera att beslut om utbetalning och faktisk utbetalning kan ske olika år.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering och intäkter

Sammanlagda tilldelade anslag 2018 inklusive under året omdisponerade anslagsbelopp enligt regleringsbrev var 4 312 miljoner kronor, en ökning från 2017 (2017 på 3 855 mnkr) med 457 miljoner kronor.

Det regionala anslaget ökade totalt med 47 miljoner kronor. Tillväxtverkets del av anslaget ökade med 42 miljoner kronor till 443 miljoner kronor och samverkansorganens del ökade med 5 miljoner kronor till 948 miljoner kronor.

Anslaget för transportbidrag ökade med 20 miljoner kronor till 421 miljoner kronor. Anslaget till de regionala strukturfondsprogrammen minskade med 275 miljoner kronor till 1 421 miljoner kronor. Näringslivutvecklingsanslaget uppgick till 204 miljoner kronor vilket är en ökning med 23 miljoner kronor. Förvaltningsanslaget minskade med 1 miljoner kronor till 272 miljoner kronor.

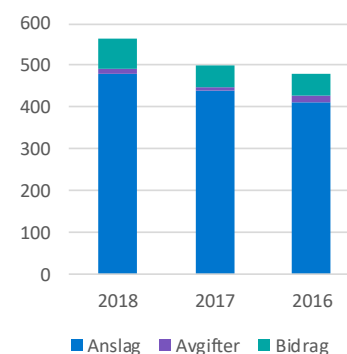
Anslagen för Nämnden för hemslöjdsfrågor, som Tillväxtverket är så kallad värdmyndighet för, var oförändrade.

Anslagsförbrukningen under 2018 var 3 943 miljoner kronor, en ökning med 816 miljoner kronor från 2017.

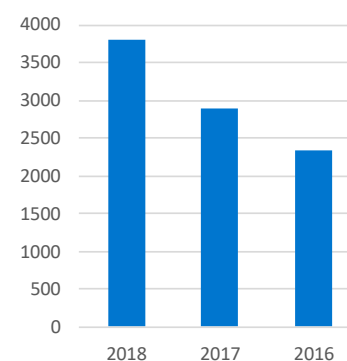
Anslagsfinansieringen av lämnade bidrag under 2018 var 3 447 miljoner kronor, en ökning med 765 miljoner kronor från 2017.

Verksamhetens intäkter var 564 (501) miljoner kronor, varav 85 procent kom från anslag, 2 procent från avgifter och 13 procent från bidrag. Jämfört med 2017 ökade anslagsintäkterna med 39 miljoner kronor och bidragen ökade med 21 miljoner kronor.

Verksamhets intäkter, mkr

Transfereringar, mkr

Transfereringar

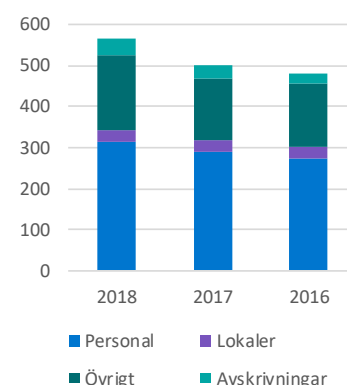
Under 2018 lämnade Tillväxtverket bidrag, så kallade transfereringar, på totalt 3 795 miljoner kronor. Det är 893 miljoner kronor mer än 2017. Förändringen beror i stort på att bidragsutbetalningar från de regionala strukturfondsprogrammen har ökat för perioden 2014–2020 med cirka 154 miljoner jämfört med år 2017, samt att utbetalning har gjorts till socioekonomiskt utsatta kommuner och områden med cirka 483 miljoner.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader var 566 miljoner kronor 2018, vilket är 64 miljoner kronor mer än 2017. Personalkostnaderna utgjorde 55 procent, lokalkostnaderna 5 procent, övriga driftkostnader 33 procent och avskrivningar 7 procent. Jämfört med 2017 ökade personalkostnaderna med 21 miljoner kronor, driftkostnaderna ökade med 37 miljoner kronor och avskrivningarna ökade med 4,5 miljoner kronor.

De gemensamma overheadkostnaderna (OH-kostnaderna) fördelas på de olika verksamhetsområdena utifrån totalt arbetade timmar inom respektive område. I OH-kostnaderna ingår bland annat myndighetsledning, ekonomi-hantering, personalstöd, övrig stödverksamhet och lokalkostnader.

Verksamhets kostnader, mkr

2018 var de gemensamma OH-kostnaderna 122 miljoner kronor, vilket motsvarar 22 procent av verksamhetens kostnader. OH-kostnaderna uppgick 2017 till 118 miljoner kronor, men då motsvarande andelen OH-kostnader i förhållande till totala verksamhetskostnader 24 procent.

Kostnader och intäkter fördelade på målområde

I tabellen nedan redogör vi för Tillväxtverkets kostnader och intäkter fördelade på de tre målområdena. För att ge den totala bilden redovisas även samverkansorganen och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH).

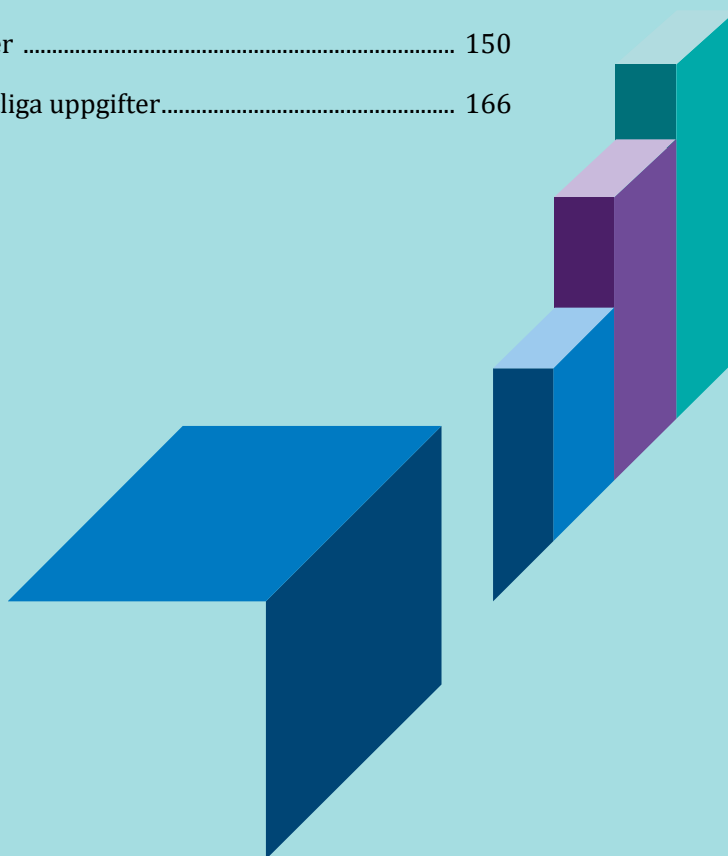
(Tkr)	Tillväxtverket						Övriga				Totalt	
	Företagens konkurrenskraft		Företagens förutsättningar		Företagen i regionen		Samverkansorganen		Nämnden för hemslöjdsfrågor		Summa	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Verksamhets kostnader	168 581	117 037	114 879	106 149	278 205	274 691	0	0	3 980	4 250	565 645	502 127
Lämnade bidrag	732 865	669 169	38	0	2 162 094	1 318 737	891 821	906 341	8 371	8 205	3 795 190	2 902 452
Summa kostnader	901 446	786 206	114 918	106 149	2 440 299	1 593 428	891 821	906 341	12 351	12 455	4 360 835	3 404 579
Intäkter av anslag	-142 293	-102 235	-96 965	-92 724	-234 823	-239 950	0	0	-3 839	-4 055	-477 920	-438 965
Övriga intäkter	-40 857	-48 331	-15 390	-7 912	-30 127	-5 514	0	0	-142	-195	-86 515	-61 953
Erhållna medel för bidrag	-732 875	-669 193	-38	0	-2 151 381	-1 302 127	-889 933	-903 414	-8 371	-8 205	-3 782 598	-2 882 938
Summa intäkter	-916 025	-819 760	-112 394	-100 636	-2 416 331	-1 547 591	-889 933	-903 414	-12 351	-12 455	-4 347 034	-3 383 856

*Lämnade bidrag har ökat främst för Företagen i regionen relaterat till ökade utbetalningar för EU:s strukturfondsprogram för 2014-2020.

Finansiell redovisning

Den finansiella redovisningen innehåller följande delar:

▲ Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen	131
▲ Kommentarer till utfall.....	132
▲ Resultaträkningen	135
▲ Balansräkning.....	136
▲ Anslagsredovisning.....	138
▲ Specifikation inkomstitlar (tkr)	143
▲ Redovisning mot bemyndiganden (tkr)	144
▲ Finansiella villkor (tkr)	146
▲ Tilläggsupplysningar och noter	150
▲ Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	166

Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen

Redovisning av Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF

Av 26 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder framgår att förvaltande myndighet får upphäva ett beslut om stöd som har fattats på grund av oriktig, vilseledande eller ofullständig uppgift från stödmottagaren, eller om stödmottagaren brutit mot de villkor som gäller för stödet. Vidare är stödmottagaren, enligt 27 § samma förordning, återbetalningsskyldig om ett beslut om stöd upphävs enligt 26 § eller om stödmottagaren i övrigt tagit emot stöd i strid med ett beslut om stöd, unionsreglerna eller det regionala programmet.

Förvaltande myndighet får kräva återbetalning inom 10 år från det att beloppet betalades ut. Slutligen får förvaltande myndighet, i enlighet med 28 a § i ovan nämnda förordning, kvitta skulden mot annat stöd som stödmottagaren får enligt samma förordning. Förvaltande myndighet har tillsammans med gällande rättspraxis mycket stora möjligheter att under hela programperioden ändra positiva förvaltningsbeslut och återkräva utbetalade medel. Den finansiella risken för utbetalande myndighet bedöms därför generellt som mycket låg.

Utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet ska, enligt förordning (EG) 1083/2006 och förordning (EU) nr 1303/2013, inför attesterna lämna information för utgiftsdeklarationer och ansökan om utbetalningar till attesterande myndighet. Efter granskning attesteras dessa av attesterande myndighet och överlämnas till EU-kommissionen. Utbetalningarna från EU-kommissionen krediteras på ett uppbördskonto (inkomsttitel 6314, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020).

Under 2018 attesterades utgiftdeklarationer för programperioden 2014–2020. En sammanställning av attesterade utgifterna för programperioden finns under avsnittet attesterande myndighet i resultatredovisningen.

Skadeståndskrav

Den 31 december 2018 fanns det inte något skadeståndskrav riktat mot Tillväxtverket.

Affärsutvecklingscheckar

Genom en öppen utlysning ges projektägare möjlighet att söka medel för att arbeta med affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Projektägare är den i en region som har möjlighet att fatta beslut om företagsstöd (1:1-anslag). Stödet finansieras av det regionala anslaget med stöd av förordningen (2015:2010) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag ("främjandeförordningen"). Av villkoren för stödet framgår att medlen ska användas för affärsutvecklingscheckar för internationalisering, och vilka villkor som ska gälla för det. Bland annat framgår att projektägarna ska följa främjandeförordningen, och att det ska finnas ett partnerskap som bedömer de intresseanmälningar som kommit in. Det är dock projektägaren som självständigt fattar beslut i de enskilda stödärendena, partnerskapens utlåtanden är inte bindande för projektägaren

och även den som inte har lämnat in någon intresseanmälan har rätt att ansöka om stöd. Länsstyrelserna har, såsom varande statliga myndigheter, legal rätt att fatta beslut om statliga medel inom sina respektive kompetensområden och författningar. Samverkansorgan och vissa landsting (regioner) har, enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen respektive lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, legal rätt att fatta beslut om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.

Tillväxtverket beslutar om medel till projektägaren (regionen) med villkor. Projektägaren registrerar i Nyps till vem Tillväxtverket ska betala ut stöden. Tillväxtverket betalar ut stöden från Tillväxtverkets anslag 19.1.1.24 Reg tillväxt.åtg – del till Tillväxtverket i enlighet med anslagets ändamål och villkor.

Projektägaren (regionen) bär risken för de beslut som de fattar och är skyldig att till Tillväxtverket återbetala de utbetalda medlen om inte villkoren i beslutet är uppfyllda.

Kommentarer till utfall

Resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Intäkter av anslag ökade 2018 med 39 miljoner kronor. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 3 miljoner kronor, som främst förklaras av ändrad redovisningsmässig hantering för två program under 2017. Intäkter av bidrag ökade med 21 miljoner kronor beroende på fler regeringsuppdrag som finansieras via bidrag jämfört med föregående år.

Verksamhetens kostnader

Kostnader för personal ökade med 21 miljoner kronor, vilket främst beror på ökad bemanning och lönerrevisionseffekt samt förändringar i avsättningar för löner och arvoden. Kostnader för lokaler och övriga driftskostnader ökade med 38 miljon kronor och förklaras av en stor kostnadsökning för övriga tjänster och konsulttjänster, främst för sakverksamheten. Kostnader för avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 4 miljoner kronor 2018, främst beroende på ökade avskrivningar till följd av aktivering av utvecklingskostnader för stödärendesystemet Nyps.

Uppbördsverksamhet

Saldot för uppbördsverksamheten 2018 uppgår till ett negativt saldo om -364 miljoner kronor. Saldot utgörs av periodiseringseffekter för ERUF 2014–2020 som består av en återföring av en periodiserad fordran från årsredovisning 2017 med -154 miljoner kronor samt en periodisering av skuld per 2018-12-31 om -210 miljoner kronor.

Transfereringar

Lämnade bidrag ökade 893 miljoner kronor jämfört med föregående år och förklaras till stor del av utbetalningar om 483 miljoner kronor på det för året nya anslaget Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden.

Anslagsredovisning

Inga anslagsöverskridanden skedde under 2018.

Anslaget för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter

Utgifterna på förvaltningsanslaget uppgick 2018 till 271,3 miljoner kronor och disponibla medel till 271 miljoner kronor. Sammantaget innebär detta att 0,3 miljon kronor av anslagskrediten utnyttjats.

Anslaget för Näringslivsutveckling och Exportfrämjande verksamhet

Utgifterna för anslaget Näringslivsutveckling hamnade något under planerad verksamhet. Utgifterna 2018 uppgick till 190 miljoner kronor att jämföra med disponibla medel om 197 miljoner kronor. Utgifterna för anslaget Exportfrämjande verksamhet - Uppdrag enligt regeringens exportstrategi uppgick 2018 till 10 miljoner kronor mot tilldelade 18,5 miljoner kronor. Anledningen till det låga utfallet är att utbetalningarna till regionala exportcentra inte har skett i samma takt som planerat.

Anslaget för Regional tillväxt

Tillväxtverket

Utgifterna 2018 uppgick till 410 miljoner kronor av disponibla medel om 481 miljoner kronor. Det lägre utfallet är hänförligt till en lägre utbetalningstakt än förväntat samt en planerad utbetalning till finansieringsinstrument på 48,5 miljoner kronor skjutits framåt i tiden då stödmottagaren inte upparbetat tillräckligt mycket kostnader för utbetalning av ytterligare programbidragsbelopp.

Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden

På det för Tillväxtverket nya anslaget inom utgiftsområde 19, Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden, uppgick utgifterna till 489 Mkr att jämföra med disponibla medel uppgående till 498 mkr.

Samverkansorganen

Totalt uppgick utgifterna 2018 till 892 miljoner kronor och disponibla medel till 946 miljoner kronor.

Anslagen för Strukturfonder

Anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013 avslutades under 2018 varvid indragning av det ingående överföringsbelopp om 1 Mkr.

Inom anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014–2020 uppgick anslagsförbrukningen till 1 170 miljoner kronor, vilket är en ökning med 55 miljoner kronor mot föregående år men lägre än anslagstilldelningen. Låga utgifter på anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 beror dels på att inflödet av ansökningar är lägre än beräknat till följd av att flera projekt försenats i uppstartsfasen dels att de större infrastrukturprojekten inte kommit igång fullt ut med sina investeringar.

Enligt beslut i regleringsbrev för 2019 får en anslagsbehållning om 250 miljoner kronor disponeras 2019.

Anslaget för Transportbidrag

Förordning (2000:281) om regionalt transportbidrag ger under vissa förutsättningar näringsidkare rätt till transportbidrag. Bidragen finansieras genom anslag 1:2 Transportbidrag inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Utgifterna för 2018 uppgick till 427,5 miljoner kronor och årets disponibla medel 416 miljoner varvid 11,5 miljoner kronor av krediten nyttjades under 2018.

Anslaget för Miljöövervakning

På det för Tillväxtverket nya anslaget 1:2 inom utgiftsområde 20, Miljöövervakning m.m - del till Tillväxtverket, uppgick utgifterna till 1,5 miljoner kronor mot tilldelade 5 miljoner kronor.

Anslaget för Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner

På det för Tillväxtverket nya anslaget 1:17 inom utgiftsområde 23, Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner, uppgick utgifterna till 69 miljoner kronor att jämföra med årets tilldelning om 70 miljoner kronor.

Anslaget för Nämnden för hemslöjdsfrågor

För anslag 4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor inom utgiftsområde 17, tar nämnden beslut om stöd och beslut om utbetalningar. Tillväxtverket disponerar anslagen och verkställer utbetalningarna.

Beställningsbemyndigande

Utbetalningarna enligt beslutade bemyndiganden kommer till 92 procent att infrias före utgången av 2021, medan övriga 8 procent bedöms infrias före utgången av 2025.

Utbetalningarna bedöms bli lägre än beslutade åtaganden, vilket beror på återföringar (det vill säga beslut som inte genomförs eller att de redovisade kostnaderna blir lägre än fattade beslut). Nivån på återföringarna kan variera stort mellan åren.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÅKTER			
Intäkter av anslag	1,2	477 920	438 965
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	13 002	9 705
Intäkter av bidrag	4	72 698	51 324
Finansiella intäkter	5	815	924
Summa		564 435	500 918
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	6	-313 448	-292 071
Kostnader för lokaler		-28 535	-27 557
Övriga driftkostnader	7	-185 549	-148 874
Finansiella kostnader	8	-53	-64
Avskrivningar och nedskrivningar		-38 061	-33 563
Summa		-565 645	-502 127
Verksamhetsutfall		-1 210	-1 210
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	1 182 931	1 205 661
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-1 546 688	-1 199 215
Saldo		-363 757	6 446
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		3 446 771	2 682 110
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		103 380	68 291
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	231 718	131 827
Finansiella intäkter		730	709
Lämnade bidrag	11	-3 795 190	-2 902 452
Saldo		-12 591	-19 514
Årets kapitalförändring	12	-377 559	-14 278

Balansräkning (tkr)

	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	13	78 289	82 075
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	4 001	5 563
Summa		82 289	87 637
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	3 244	3 976
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	13 593	16 843
Summa		16 837	20 819
Utlåning			
Utlåning	17	23 710	24 289
Summa		23 710	24 289
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 828	33
Fordringar hos andra myndigheter		15 823	11 747
Övriga kortfristiga fordringar	18	10 244	9 140
Summa		28 895	20 920
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	8 724	6 844
Upplupna bidragsintäkter	20	6 287	6 705
Övriga upplupna intäkter	21	653	154 379
Summa		15 664	167 929
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	22	261 710	145 239
Summa		261 710	145 239
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		1 517	5 507
Kassa och bank	23	54 521	63 282
Summa		56 038	68 789
Summa tillgångar		485 142	535 622

	Not	2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	24		
Statskapital	25	144 710	133 727
Balanserad kapitalförändring		58 014	64 319
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-377 559	-14 278
Summa		-174 834	183 767
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26	2 534	3 909
Övriga avsättningar	27	5 226	7 744
Summa		7 760	11 653
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	28	96 122	100 317
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		22 064	20 915
Leverantörsskulder		39 782	38 743
Övriga kortfristiga skulder	29	5 405	5 707
Summa		163 373	165 683
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	30	31 372	36 224
Oförbrukade bidrag	31	247 672	138 295
Förubetalda intäkter	32	209 800	0
Summa		488 844	174 519
Summa kapital och skulder		485 142	535 622
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	33		

Anslagsredovisning (tkr)

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID							
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (a)							
ap.4 Konsulentverksamhet hemslöjd (a)	0	655	0	0	655	-655	0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)							
ap.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)	30	2 579	0	0	2 609	-2 527	82
ap.2 Främjande av hemslöjd (a)	10	9 032	0	-10	9 032	-9 028	4
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT							
1:1 Regionala tillväxtåtgärder (a)							
ap.23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	0	500 000	-1 750		498 250	-489 488	8 762
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket (a)							
dp.1 Tillväxtverket (a)	62 999	443 048	100	-25 499	480 648	-410 046 ¹	70 602
dp.2 Samverkansorgan i Kalmar län (a)	431	41 054	0	-431	41 054	-40 870	184
dp.3 Gotlands kommun (a)	9 692	36 020	0	-1 692	44 020	-41 489	2 531
dp.4 Skåne läns landsting (a)	0	18 183	0	0	18 183	-18 183	0
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	7 924	66 120	0	-7 924	66 120	-53 475 ²	12 645
dp.6 Uppsala läns landsting (a)	2 425	11 140	0	-2 425	11 140	-11 200	-60
dp.7 Östergötlands läns landsting (a)	0	21 807	0	0	21 807	-21 806	1
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	-2 534	28 032	0	0	25 498	-26 188	-690
dp.9 Hallands läns landsting (a)	-114	10 811	0	0	10 697	-10 579	118
dp.10 Samverkansorgan i Dalarnas län (a)	0	46 701	0	0	46 701	-46 580	121
dp.11 Samverkansorgan i Södermanlands län (a)	0	15 508	0	0	15 508	-15 408	100
dp.12 Jönköpings läns landsting (a)	0	24 021	0	0	24 021	-21 184 ³	2 837
dp.13 Örebro läns landsting (a)	0	39 853	0	0	39 853	-39 853	0
dp.14 Samverkansorgan i Värmlands län (a)	-159	44 760	0	0	44 601	-44 704	-103
dp.15 Gävleborgs läns landsting (a)	-2 284	84 835	0	0	82 551	-78 711	3 840
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	2 318	19 190	0	-2 318	19 190	-19 188	2
dp.17 Samverkansorgan i Västerbottens län (a)	28	53 000	0	-28	53 000	-52 986	14
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	-2 459	113 905	0	0	111 446	-112 594	-1 148
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	-2 241	32 355	0	0	30 114	-31 033	-919
dp.20 Västernorrlands läns landsting (a)	1 153	109 725	0	-1 153	109 725	-91 751 ⁴	17 974
dp.21 Norrbottens läns landsting (a)	24 370	130 625	0	-24 370	130 625	-114 289 ⁵	16 336
1:2 Transportbidrag (a)							
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	-4 846	420 864	0		416 018	-427 525	-11 507
1:3 (2015) Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013 (a)							
ap.1 Regionala strukturfondsprogram 2007-2013 - del till Tillväxtverket (a)	912			-912		0	0
1.3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 (a)							
ap.2 ERUF 2014-2020 - del till Tillväxtverket (a)	621 716	1 421 024	0	-621 716	1 421 024	-1 170 199 ⁶	250 825

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt reglerings- brev	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
UTGIFTSOMRÅDE 20 ALLMÅN MILJÖ- OCH NATURVÅRD							
1:2 Miljöövervakning m.m (a)							
ap.2 Miljöövervakning m.m - del till Tillväxtverket (a)	0	5 000	0	0	5 000	-1 464 ⁷	3 536
UTGIFTSOMRÅDE 23 AREELLA NÄRINGAR, LANDSBYGD OCH LIVSMEDEL							
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (a)							
ap.6 Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner(a)	0	70 000	0	0	70 000	-69 238	762
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS- LIV							
1:4 Tillväxtverket (a)							
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket (a)	-1 103	272 106	0	0	271 003	-271 330	-327
1:5 Näringslivsutveckling							
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket (a)	-6 729	186 022	18 000	0	197 293	-189 885	7 408
2.3 Exportfrämjande verksamhet (a)							
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (a)	1 022	18 500	0	-1 022	18 500	-9 797 ⁸	8 703
SUMMA	712 561	4 296 475	16 350	-689 500	4 335 886	-3 943 253	392 633

Kommentarer till redovisning mot anslag

Utgifter i förhållande till disponibla medel

1. Låga utgifter i förhållande till disponibla medel är hänförligt till en lägre utbetalningstakt än förväntat där bland annat utbetalningar till fond i fond inte skett under året.

För anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 delposterna 2–21 gäller att respektive landsting, region, samverkansorgan och kommun beslutar om användningen av anslaget.

2. Den största delen av avvikelsen mellan tilldelade medel och utfall medel beror främst på en nedgång i antalet ansökningar om investeringsstöd och FoU-kort med denna inriktning. Antalet såddlån har däremot varit högt under 2018. När det gäller såddlånen är projekttiden betydligt längre än för andra stöd och utbetalningarna beräknas därför komma framförallt under 2019.

3. Avvikelsen mellan anslagstilldelning och utfall förklaras främst med att det finns projekt som inte kommit igång enligt plan för sina upparbetade kostnader.

4. Regionen har haft ett lägre söktryck 2017/2018 på projektstöd på grund av begränsade utlysningar hos ERUF samt att de är en ny stödgivare vilket slog igenom först under hösten 2018 och har påverkat utbetalningstakten.

5. Avvikelsen mellan anslagstilldelning och utfall förklaras främst med att mitt i en programperiod brukar söktrycket av medel vara lägre samt att från och

med våren 2018 fattas inga nya beslut som medför EU-finansiering av företagsstöd.

⁶. Låga utgifter på anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 beror dels på att inflödet av ansökningar är lägre än beräknat till följd av att flera projekt försenats i uppstartsfasen dels att de större infrastrukturprojekten inte kommit igång fullt ut med sina investeringar. Därtill har en planerad utbetalning till finansieringsinstrument på 48 500 tusen kronor skjutits framåt i tiden då stödmottagaren inte upparbetat tillräckligt mycket kostnader för utbetalning av ytterligare programbidragsbelopp.

⁷. Avvikelsen mellan tilldelade medel och utfall förklaras av att inrättandet av kansliet för delegationen för cirkulär ekonomi försenades och kostnaderna för delegationen inte upparbetades.

⁸. Lågt utfall i relation till anslagstilldelningen förklaras av att utbetalningarna till regionala exportcentra inte skett i samma takt som planerat.

Utnyttjad anslagskredit

Utnyttjad anslagskredit	Utnyttjad kredit 2018	Anslagskredit enligt regleringsbrev 2018
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT		
1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket		
dp.6 Uppsala läns landsting (a)	60	1 114
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	690	2 803
dp.14 Samverkansorgan i Värmlands län (a)	103	4 476
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	1 148	11 390
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	919	3 235
1:2 Transportbidrag (a)		
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	11 507	12 026
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGSLIV		
1:4 Tillväxtverket		
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket	327	16 000

Ingående överföringsbelopp

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Indragning	Kommentar
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID			
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor			
ap. 1 Nämnden för hemslöjdsfrågor	30	0	Ingående överföringsbeloppet understiger 3% av föregående års tilldelning 2 566 tkr
ap. 2 Främjande av hemslöjd	10	0	Ingående överföringsbeloppet understiger 3% av föregående års tilldelning 8 985 tkr
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT			
1:1 Regionala tillväxtåtgärder			
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket			
dp.1 Tillväxtverket (a)	62 999	-25 499	Tillväxtverket får disponera 37 500 tkr av det ingående överföringsbeloppet.
dp.2 Samverkansorgan i Kalmar län (a)	431	-431	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.3 Gotlands kommun (a)	9 692	-1 692	Gotlands kommun får disponera 8 000 tkr av det ingående överföringsbeloppet.
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	7 924	-7 924	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.6 Uppsala läns landsting (a)	2 425	-2 425	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	2 318	-2 318	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.17 Samverkansorgan i Västerbottens län (a)	28	-28	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.20 Västernorrlands läns landsting (a)	1 153	-1 153	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
dp.21 Norrbottens läns landsting (a)	24 370	-24 370	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
1:3 (2015) Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013			
ap.1 Regionala strukturfondsprogram 2007-2013 - del till Tillväxtverket	912	-912	Hela ingående överföringsbeloppet dras in då avslutat anslag
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020			
ap.2 ERUF 2014-2020 - Tillväxtverket	621 716	-621 716	Hela ingående överföringsbeloppet dras in
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS LIV			
2.3 Exportfrämjande verksamhet			
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (a)	1 022	-1 022	Hela ingående överföringsbeloppet dras in

Specifikation inkomstitlar (tkr)

Inkomstitel	Inkomster
2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	
002 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	17
Summa 2324 Ränteinkomster på lokaliseringsslån	17
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	
331 Övriga inkomster	145
Summa 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	145
4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	
002 Återbetalning av lokaliseringsslån	156
Summa 4139 Återbetalning av lokaliseringsslån	156
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	
001 Övre Norrland	426 318
002 Mellersta Norrland	297 884
003 Norra Mellansverige	244 302
004 Stockholm	53 919
005 Östra Mellansverige	128 864
006 VästSverige	88 557
007 Småland och Öarna	78 433
008 Skåne-Blekinge	93 832
010 Nationellt	134 417
Summa 6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	1 546 526
SUMMA	1 546 844

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Utgifts- område	Anslag/ anslagsbenämning	Tilldelad bemyndig anderam	Ingående åtaganden 1/1 2018	Utgående åtaganden 31/12 2018 ^(1,3)	Utestående åtagandenas fördelning per år			
					År 2019 ⁽²⁾	År 2020	År 2021	År 2022- 2025
19	1:3.2	3 800 000	4 078 289	3 692 665	1 307 851	1 112 182	854 682	417 949
19	1:1.23	3 000 000	0	966 240	893 506	72 734		
19	1:1.24.1	700 000	692 911	620 508	283 415	206 417	83 281	47 394
19	1:1.24.2	65 000	41 367	44 732	15 588	14 464	11 370	3 310
19	1:1.24.3	80 000	61 295	54 743	36 020	15 723	3 000	0
19	1:1.24.4	4 000	1 744	0				
19	1:1.24.5	90 000	84 117	84 564	50 000	20 000	10 000	4 564
19	1:1.24.6	11 000	5 324	11 000	6 886	3 707	407	
19	1:1.24.7	55 000	26 583	28 227	15 000	9 807	2 000	1 420
19	1:1.24.8	60 000	56 177	51 370	25 685	15 411	7 706	2 568
19	1:1.24.9	25 000	21 533	10 306	9 506	800	0	0
19	1:1.24.10	110 000	103 771	96 092	44 000	30 000	14 000	8 092
19	1:1.24.11	18 000	220	100	100			
19	1:1.24.12	60 000	39 039	44 682	19 600	14 300	7 800	2 982
19	1:1.24.13	60 000	47 914	35 639	22 903	10 687	2 049	
19	1:1.24.14	80 000	69 246	80 000	11 000	17 000	25 000	27 000
19	1:1.24.15	170 000	132 925	151 758	80 000	40 000	20 000	11 758
19	1:1.24.16	37 000	33 787	35 276	14 000	12 000	7 000	2 276
19	1:1.24.17	170 000	112 825	142 515	53 000	53 000	29 470	7 045
19	1:1.24.18	220 000	172 659	195 264	95 000	50 000	35 000	15 264
19	1:1.24.19	45 000	35 653	29 982	25 484	4 333	165	
19	1:1.24.20	220 000	164 661	191 252	40 000	60 000	60 000	31 252
19	1:1.24.21	280 000	249 669	279 896	130 625	100 000	49 271	
24	1:5.8	131 000	187 160	121 320	86 009	28 223	7 089	

¹ Landsting, regioner, samverkansorgan och kommun ansvarar själva för de åtaganden de ingår vilket innebär att de utestående åtaganden på anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap. 24 delposterna 2–21 inte kan överstiga tilldelad bemyndiganderam för det aktuella året.

² För delposterna 1–21 ap. 24 under anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder har regeringen angett ett särskilt villkor vad som maximalt får infrias mot bemyndigandet 2018. För samtliga delposter redovisas utestående åtaganden som är lägre eller lika med det maximala beloppet.

³ Kommentarer per delpost där den utestående skulden är väsentligt lägre än den tilldelade bemyndiganderamen. Nedan kommentarer för delposter 1:1.24.2—1:1.24.19 har inhämtats från de samverkansorgan/landsting som även fattar besluten.

1:1.23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden

Beslut är fattade på en nivå som motsvaras av den anslagsnivå för år 2018 som var beslutad i budgetpropositionen 2018.

1:1.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län

Regionförbundet har under 2018 arbetat med ettåriga beslut för alla delar utom EU-medfinansiering. I och med övergången till NYPS2020 från 2019 kommer de att övergå till fleråriga beslut.

1:1.24.3 Gotlands kommun

Flera beslut om medel till projekt kommer att tas i början av 2019 istället för under 2018.

1:1.24.4 Skåne läns landsting

Under året fattade beslut betalas huvudsakligen ut samma år.

1:1.24.7 Östergötlands läns landsting

Restriktiva med att besluta om långa projekt under 2018 i avvaktan på att projekt går över till NYPS2020. Under 2019 planeras volymen att öka.

1:1.24.9 Hallands läns landsting

Under 2019 kommer ett par större långa beslut att tas samt att ett par redan tagna längre beslut är i slutfasen.

1:1.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län

Avvikelsen beror på att en del av de projekt som ansöktes om tidigt under året inte kom upp i de kostnader som planerats för.

1:1.24.12 Jönköpings läns landsting

Ett arbete pågår med att ta fram en finansieringsplan för 1:1 medel där syftet är att använda bemyndiganderamen för att utföra deras uppdrag och skapa tillväxt i regionen.

1:1.24.13 Örebro läns landsting

Förväntade satsningar har inte fallit ut enligt prognos till följd av att mobilisering och riggning av dessa insatser, som kräver samhandling och samverkan, har tagit längre tid än prognosticerat.

1:1.24.19 Västmanlands läns landsting

Flera beslut som kunde ha fattats under 2018 beslutas istället i början på 2019 på grund av systembyte till NYPS2020.

⁴ Det utestående åtagandet för anslag 1:1.23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner inkluderar del till Delegationen mot segregation om 820 772 tkr. För 2019 har det endast tillskjutits medel om 89 058 tkr och det pågår en diskussion med berörda departement under 2019 om hanteringen av resterande del.

⁵ Det finns inga åtaganden för Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 som sträcker sig längre än till slutåret 2023.

Finansiella villkor (tkr)

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 19 - anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
ap. 23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden		
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden:		
högst 72 731 tkr enligt förordningen om statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner	72 731	
högst 410 394 tkr enligt förordningen om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden	410 394	
högst 15 125 tkr för förvaltningsändamål	6 363	
ap.24.1 Tillväxtverket		
Viss administration, uppföljning och utvärdering, högst 11 000 tkr	10 996	Avser kostnad inklusive ersättning för TA (technical assistans)
Ersättning för vissa kreditförluster Norrlandsfonden, högst 7 000 tkr	-1 849	Redovisat belopp avser bidrag med särskilda villkor för lån beviljade 2018 samt avräkning av tidigare utbetalt förskott för 2012 års lån.
Ersättning för vissa kreditförluster Almi, högst 7 000 tkr	-1 269	Redovisat belopp avser bidrag med särskilda villkor för lån beviljade 2018 samt avräkning av tidigare utbetalt förskott för 2012 års lån.
Jämställd regional tillväxt, regeringsbeslut N2015/08643/RTS:		
minst 34 000 tkr transfereringar	25 538	Lågt utfall med hänsyn till uteblivna genomföranden av planerade aktiviteter i några regioner.
högst 2 000 tkr samordning, stöd och lärande	1 794	
Fördela medel för stöd till kommersiell service i särskilt sårbara och utsatta glesbygdsområden, regeringsbeslut N22018/01928/HL, 70 000 tkr.	52 016	Det låga utfallet förklaras av att det inte funnits fler stödberättigade butiker som har ansökt om medel.
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län, minst 10 000 tkr	10 417	
Stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete, högst 40 000 tkr	36 041	
Stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet 2018-2020, upp till 7 000 tkr	1	Lågt utfall med hänsyn till att uppstarts- och utlysningarbetet påbörjades hösten 2018 när även uppdraget mottogs.

Utgiftsområde 24 - näringsliv**1:5 Näringslivsutveckling****ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket**

Främjande av företagande bland unga i högre utbildning, minst 4 000 tkr	6 000	
Stärka samverkan mellan nationella aktörer som stöttar entreprenörskap i universitets- och högskoleiljö samt till att studenter ges möjlighet att pröva praktiskt entreprenörskap, minst 2 000 tkr	2 190	
Utveckling av turistdestinationer i tidiga skeden, minst 10 000 tkr	13 598	
Pilotsatsning på entreprenörskap i åk 8 och 9, regeringsbeslut N2018/01800/FF, högst 3 000 tkr	2 833	
Stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga vid universitet och högskolor, regeringsbeslut N2018/02777/FF, upp till 7 000 tkr	2 941	Lågt utfall med hänsyn till att uppstarts- och utlysningensarbetet inom ramen för uppdraget tagit längre tid än förväntat.
Bidra till finansiering av Stiftelsen Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ).	4 000	
Stödja utvecklingen av regionala stödstrukturer för socialt entreprenörskap och sociala företag, högst 5 000 tkr	0	Lågt utfall med hänsyn till att uppstarts- och utlysningensarbetet inom ramen för uppdraget tagit längre tid än förväntat.
2:3 Exportfrämjande verksamhet		
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi		
Samordna arbetet med att inrätta regionala exportcentra, högst 15 000 tkr	6 298	Lågt utfall med hänsyn till att utbetalningarna till regionala exportcentra inte har skett i samma takt som planerat.
Utveckla verksamt.se med export- och internationaliseringsinformation, högst 3 000 tkr	3 000	
Utveckla statistik för de kulturella och kreativa näringarna, högst 500 tkr	500	
Utgiftsområde 23 - areella näringar, landsbygd och livsmedel		
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur		
ap.6 Landsbygdssöd -Statsbidrag kommuner		
Viss administration, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsutbyte, högst 1 360 tkr	598	

Villkor	Kommentar
ap.24.1 Tillväxtverket	
ap.24.2 Samverkansorgan i Kalmar län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.3 Gotlands kommun	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län, minst 10 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.4 Skåne läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 700 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.5 Västra Götalands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.6 Uppsala läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.7 Östergötlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.8 Samverkansorgan i Blekinge län	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.9 Hallands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.10 Samverkansorgan i Dalarnas län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.11 Samverkansorgan i Södermanlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.12 Jönköpings läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.13 Örebro läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.14 Samverkansorgan i Värmlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.15 Gävleborgs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.16 Kronobergs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.17 Samverkansorgan i Västerbottens län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 500 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.18 Jämtlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.19 Västmanlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.20 Västernorrlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.21 Norrbottens läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt

Kommentarer till finansiella villkor

Finansiella villkor enligt Tillväxtverkets regleringsbrev per 2018-12-31 där inte annat anges.

För anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 dp.2-21 har respektive beslutsfattare som förfogar över den aktuella anslagsposten intygat till Tillväxtverket att villkoren har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Tillväxtverkets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Tillväxtverket brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 100 000 kronor (exklusive moms) bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före 2009 avräknas anslaget först vid uttag av dessa semesterdagar enligt övergångsbestämmelsen till 12§ anslagsförordningen.

Redovisning av finansieringsinstrument

Tillväxtverket har under 2016 - 2018 betalat ut medel från ERUF 2014-2020 till det statliga bolaget Almi och den Europeiska investeringsfonden (EIF) för att användas för att finansiera riskkapitalinvesteringar i små- och medelstora bolag. Utbetalningar av medel har även skett för perioder tidigare än 2016 men då med medel från ERUF 2007-2013. Medlen går under benämningen finansieringsinstrument.

Art. 42–45 i CPR i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 EU:s bestämmelser syftar till att ge Tillväxtverket såsom förvaltande myndighet möjlighet att fullgöra sina åtaganden. Där framgår att bidrag inom investeringsinstrument inte under och efter aktuell period får gå till annat än syftet med medlen. Det finns inte något syfte att medlen ska återgå till medlemsstaten utan de ska återanvändas.

Bokföring av utbetalade medel till företag och institutioner har redovisats som bidrag utifrån Tillväxtverkets bedömning av syftet med medlen varigenom dessa utbetalningar i årsredovisningen klassificerats som transfereringar.

Ytterligare information om finansieringsinstrument återfinns i resultatredovisningen under avsnitt riskkapital.

Tillväxtverket kommer 2019 att ha en fortsatt dialog med berörda departement om principer för redovisning av finansieringsinstrument.

EU-mellanhavanden

Grundläggande redovisningsprincip är att redovisa en fordran/skuld motsvarande de kostnader Tillväxtverket haft i form av utbetalda bidrag, och som bedöms ersättas, minskat med de inbetalningar som EU-kommissionen har gjort till Tillväxtverket för programperioden.

En värdering och justering av det beräknade beloppet görs avseende de faktorer som påverkat tidigare inbetalt belopp från EU. De faktorer som påverkar betalningar från EU, i relation till de kostnader som myndigheten haft i form av utbetalda bidrag m.m., är kursvinster och kursförluster, medfinansieringseffekter och avskrivna fordringar. Dessutom görs en värdering av eventuell ej reglerad ansökan, samt innehållen fordran, till balansdagens kurs (EU-kommissionen innehåller 10 procent av ansökt belopp, detta regleras vid avslut av EU:s räkenskapsår).

Tillväxtverkets redovisningsprincip beaktar inte medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets senaste reglerade utgiftsdeklaration, då beräkning av den faktiska medfinansieringseffekten sker på basis av utbetalt belopp från EU enligt utgiftsdeklaration. Bedömningen är att sådana medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets sista utgiftsdeklaration fram till årsbokslutstillfället inte medför några väsentliga beloppsmässiga effekter på värderingen.

Samtliga inbetalningar från EU redovisas under inkomsttitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden med undertitlar.

Kreditförluster

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. För de lån som är beviljade före 2017 kommer Tillväxtverket att presentera information om dessa kreditförluster under övriga ansvarsförbindelser (Not 33) till och med 2021, då sista årliga slutavstämning sker. Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen ansvarsförbindelse redovisats.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regelverk

Räntekontorutin

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2018 får Tillväxtverket använda en förenklad räntekontorutin vilket innebär att bokföring mellan räntebärande och icke räntebärande medel sker vid månadsavslut i stället för löpande. Bakgrunden är att vissa sakanslag samt externa medel används för att finansiera verksamhetskostnader.

Nuvärdesberäkning av lån

Tillväxtverkets bedömning är att nuvärdesberäkning av utlåningen inte väsentligen påverkar att värdet blir mer rättvisande.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Maskiner, inventarier, installationer med mera är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett anskaffningsvärde som överstiger 25 000 kronor har aktiverats. Löpande anskaffning av persondatorer och kringutrustning kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Egenutvecklade IT-system aktiveras som en immateriell tillgång där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och nedlagda kostnader för den aktiveringsbara delen uppgår till 1 000 000 kronor.

Rättigheter och andra immateriella tillgångar aktiveras där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och anskaffningen uppgår till minst 100 000 kronor.

Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras när den ekonomiska livslängden uppgår till minst tre år och nedlagda kostnader uppgår till minst 250 000 kronor per projekt.

En anläggningstillgång kan behöva delas upp i komponenter utifrån de olika komponenternas nyttjandeperioder, anskaffningsvärde samt komponenternas andel av tillgångarnas totala anskaffningsvärde. Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Tillväxtverket har beslutat att större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde som uppgår till minst 100 000 kronor ska betraktas som anläggningstillgångar.

Avskrivningar görs enligt följande tabell:

Tillämpade avskrivningstider

5 år	Immateriella tillgångar
	Möbler
	Bilar
3 år	Nya persondatorer och ny plattform för myndigheten
	Serverar
	Kopieringsmaskiner

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Konstverk

Tillväxtverket har under 2016 tilldelats vård om 45 konstverk, av dessa ska 3 verk som betraktas som kulturtillgångar och har förts upp på balansräkningen enligt beslut från Statens konstråd. Dessa tillgångar skrivs inte av.

Utlåning

Värderingen av lånen bygger på erfarenhetsberäkningar samt på detaljerade analyser och bedömningar av utvalda enskilda ärenden. Utestående lån värderas kontinuerligt och reservering görs för förluster.

Från 2017 värderas utlåning enligt nedanstående värderingsprinciper.

Utestående lån i form av så kallade såddlån (finansiering i tidigt stadium av nyligen etablerade företag) värderas enligt nedan:

- De första två åren efter utbetalning av lån värderas lånen i en grupp till 20 procent av utbetalt belopp. Om det finns indikation under utbetalningsperioden (första åren) att låntagaren inte kan återbetala ett lån ska lånet värderas till noll.
- Efter de första två initiala åren skall upp/nedskrivning ske på basis av individuell bedömning till:

Procent av nominellt belopp

0 procent
20 procent
50 procent
80 procent

Individuell bedömning

Låntagare bedöms ej återbetala lån
Bedömning vid helt utebliven amortering
Bedömning vid viss amortering
Bedömning om låntagare följer amorteringsplanen

Då risken är kopplat till det sökta projektet, och inte det enskilda bolaget som helhet, kan aldrig ett högre värde än 80 procent av lånefordran upptas enligt försiktighetsprincip.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar som är förfallna mer än sex månader redovisas som osäkra. Beloppet i balansräkningen redovisas till det värde som kundfordringar beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, dock har hänsyn inte tagits till belopp som understiger 100 000 kronor.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under avsnittet kompetensförsörjning.

Ersättning till generaldirektör och styrelse

Ersättningen till generaldirektör Gunilla Nordlöf 2018 var lön om 1 363 370 kronor, förmåner om 1 175 kronor har utbetalats under året.

Utöver de fyra ledamöter som sedan tidigare ingår i Tillväxtverkets styrelse tillsammans med ordföranden Kristina Alsér, förordnade regeringen från och med den 1 april 2018 tre ytterligare styrelseledamöter. Förordnandena för samtliga gäller fram till och med den 30 juni 2020.

Ledamot	Ersättning (tkr)	Ledamot i styrelsen fr.o.m./t.o.m under 2018
Kristina Alsér	67	
Carl Melin	33	
Sara Wallin	33	
Margareta Dahlström	33	
Gunnar Holmgren	33	
Per Grankvist	0	Fr.o.m 2018-04-01
Amir Sajadi	0	Fr.o.m 2018-04-01
Ann Hellenius	0	Fr.o.m 2018-04-01

De tre för 2018 nytillträdde styrelseledamöterna kommer att få ersättning för arbete utfört 2018 (25 tkr per ledamot) utbetalt retroaktivt 2019.

Styrelsens och utskottens möten samt närståendeförhållande

Styrelsen hade fyra sammanträden under 2018.

Revisionsutskottet bestod fr.o.m. 2018-02-19 av Carl Melin, ordförande, samt Margareta Dahlström. Dessförinnan var utskottet inte besatt. Revisionsutskottet hade sammanlagt tre möten under 2018.

Vad gäller närståendeförhållande är Tillväxtverkets styrelseledamot Sara Wallin VD för Almi Väst.

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1	Intäkter, kostnader och transfereringar upparbetade per organisation			
	Tillväxtverket	Regionförbund	Nämnden för hemslöjdsfrågor	Totalt 2018
Övergripande poster				
Intäkter av anslag	474 081		3 839	477 920
Intäkter av avgifter, bidrag och finansiella intäkter	86 373		142	86 515
Summa intäkter	560 454		3 981	564 435
Verksamhetens kostnader	561 665		3 980	565 645
Lämnade bidrag	2 912 433	874 386	8 371	3 795 190

Not 2	Intäkter av anslag	
	2018	2017
Förvaltningsanslaget, 24.1.4.1	270 926	275 764
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden, 19.1.1.23	6 363	0
Regional tillväxt TVV, 19.1.1.24.1	65 183	48 548
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020, 19.1.3.2	40 080	42 935
Näringslivsutveckling, 24.1.5.8	81 639	62 728
Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (ram), 24.2.3.10	7 828	4 934
Miljöövervakning mm del till Tillväxtverket, 20.1.2.2	1 464	0
Landsbygdsstöd - Statsbidrag kommuner, 23.1.17.6	598	0
Nämnden för hemslöjdsfrågor, 17 .4.3.1	2 527	2 588
Främjande av hemslöjd, 17 .4.3.2	1 312	1 467
Summa intäkter av anslag	477 920	438 965

Not 3	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	
	2018	2017
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
-Förlagsförsäljning	0	8
-Konsultarvoden	218	335
-Nypavgifter	8 986	9 006
-Ersättning för myndighetsgemensamma projekt	2 376	328
-Övriga intäkter 4§	1 422	0
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	0	28
Summa	13 002	9 705

Not 4	Intäkter av bidrag	
	2018	2017
Bidrag från statliga myndigheter	52 466	35 916
Bidrag från övriga	3 393	31
Bidrag från EU och EU-länder	16 839	15 377
Summa	72 698	51 324

Not 5	Finansiella intäkter	
	2018	2017
Ränta på räntekonto i Riksgälden	4	3
Ränta på lån i Riksgälden	508	506
Valutavärdering Greater Copenhagen & Skåne Committee	303	413
Övriga finansiella intäkter		2
Summa	815	924
Räntesatsen för ränte- och avistakonto hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		

Not 6	Kostnader för personal	2018	2017
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och andra avgifter enligt lag och avtal)	206 345	195 227
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	<i>1 530</i>	<i>854</i>
	Sociala avgifter	100 808	99 303
	Övriga kostnader för personal ¹⁾	6 295	-2 459
	Summa	313 448	292 071
	¹⁾ Övriga kostnader för personal omfattar även aktivering av personalkostnader avseende upparbetning av Immateriella anläggningstillgångar som minskar delposten med 3 588 tkr (fg. år 11 311 tkr)		

Not 7	Övriga driftskostnader	2018	2017
	Resor, representation, information	14 473	12 362
	Köp av varor	3 500	3 619
	Köp av tjänster	167 507	132 779
	Övrigt	69	114
	Summa	185 549	148 874

Not 8	Finansiella kostnader	2018	2017
	Ränta på räntekonto i Riksgälden	7	32
	Övriga finansiella kostnader	46	32
	Summa	53	64
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		

Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2018	2017
	Intäkter av EU-medel, ERUF 2007-2013 ¹⁾	0	274 943
	Intäkter EU-medel, ERUF 2014-2020 ²⁾	1 546 526	918 414
	Förändring av fordran EU's strukturfonder ³⁾	-363 757	6 446
	Övriga intäkter av uppbörd	162	5 858
	Summa	1 182 931	1 205 661

¹⁾ERUF 2007-2013 slutreglerades under 2017.

²⁾Intäkter ERUF 2014-2020 har påverkats av:

	2018	2017
Kursvinster och kursförluster	-5 616	15 065
Medfinansieringseffekter	19 063	12 786
Avskrivna fordringar	0	0
Summa	13 447	27 850

³⁾Förändring av fordran EU:s strukturfonder 2018 utgörs av återföring av periodiserad fordran ERUF 2014-2020 från 2017-12-31 med 153 957 tkr samt periodisering av skuld ERUF 2014-2020 per 2018-12-31 med -209 800 tkr.

Ytterligare information om EU-mellanhavanden avseende ERUF återfinns i not 21, Övriga upplupna intäkter samt not 32, Övriga förutbetalda intäkter.

1 546 526 tkr (fg år 918 414) tkr) har inbetalats på inkomsttitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden (ERUF 2014-2020) Se Specifikation inkomsttitlar för fördelning av inbetalning per undertitel.

Noter till resultaträkningen (forts.)

Not	10	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2018	2017
		Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2007-2013	-12 075	0
		Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	243 793	131 827
		Summa	231 718	131 827
		Hela saldot avseendet programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2007-2013 avser återbetalningar i samband med programavslut.		

Not	11	Lämnade bidrag	2018	2017
		Lämnade bidrag (se specifikation nedan)	3 782 544	2 882 939
		Eftergifter och avskrivningar av kapitallån, se även not 17	10 777	6 764
		Förändring av reserverat för osäkra kundfordringar, se även not 17	8 814	10 917
		Återkravsfordringar	-6 945	1 832
		Summa	3 795 190	2 902 452
		Anslag och organisationer med stora bidragsutbetalningar		
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.3.1 ERUF 2007-2013	0	-912
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.3.2 ERUF 2014-2020	1 130 119	972 329
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.1.24.1 Regionala Tillväxtmedel	344 862	288 620
		Utbetalas som transportbidrag från anslag 19.1.2.2 Transportbidrag	427 525	396 407
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 24.1.5.8 Näringslivsutveckling	109 246	125 127
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.1.23 Socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	483 125	
		Utbetalas som företagsstöd från anslag 23.1.17.6 Landsbygdsstöd - Statsbidrag kommuner	68 640	
		Regionförbund/Samverkansorgan från anslag 19.1.1.24.2 - 19.1.1.24.21	874 386	893 000
		Öresund-Kattegat-Skagerrak 2007-2013	0	0
		Öresund-Kattegat-Skagerrak 2014-2020	228 990	131 644
		Övrigt	115 651	76 724
		Summa	3 782 544	2 882 939

Not	12	Årets kapitalförändring	2018	2017
		Kapitalförändringen visar skillnaden mellan poster som anslagsavräknats men inte redovisats som intäkt/kostnad och poster som endast redovisats som intäkt/kostnad, men inte anslagsavräknats.		
		Förändring av:		
		-Eftergifter, avskrivningar, kapital	-10 655	-6 764
		-Förändring av reserverat, lån	-8 882	-10 917
		-Förändring av periodisering EU's strukturfonder	-363 757	6 446
		-Avskrivningar Uppgiftskravstjänsten	-1 210	-1 210
		-Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	6 945	-1 833
		Summa	-377 559	-14 278

Noter till balansräkningen (tkr)

Not	13	Balanserade utgifter för utveckling	2018-12-31	2017-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	257 167	227 203
		Årets anskaffningar	23 288	29 964
		Summa anskaffningsvärde	280 455	257 167
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-175 092	-151 841
		Årets avskrivningar	-27 074	-23 251
		Summa ackumulerade avskrivningar	-202 166	-175 092
		Utgående bokfört värde	78 289	82 075
		Årets anskaffningar avseende 2018 och 2017 avser utveckling av stödärendesystemet Nyps 2020.		

Not	14	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2018-12-31	2017-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	10 054	11 139
		Årets anskaffningar	317	656
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	-1 741
		Summa anskaffningsvärde	10 371	10 054
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 491	-4 353
		Årets avskrivningar	-1 880	-1 879
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	1 741
		Summa ackumulerade avskrivningar	-6 371	-4 491
		Utgående bokfört värde	4 001	5 563

Not	15	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2018-12-31	2017-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	5 549	5 549
		Årets anskaffningar	286	0
		Summa anskaffningsvärde	5 835	5 549
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 572	-572
		Årets avskrivningar	-1 019	-1 001
		Summa ackumulerade avskrivningar	-2 592	-1 572
		Utgående bokfört värde	3 244	3 976

Not	16	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2018-12-31	2017-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	34 469	33 524
		Årets anskaffningar	4 839	1 263
		Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-3 510	-318
		Summa anskaffningsvärde	35 798	34 469
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-17 626	-10 449
		Årets avskrivningar	-8 088	-7 432
		Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	3 510	255
		Summa ackumulerade avskrivningar	-22 204	-17 626
		Utgående bokfört värde	13 593	16 843
		Årets anskaffningar 2018 avser investering i nya bildskärmar samt nya skärmar till videokonferensutrustning		
		Jämförelsetal 2017 har justerats avseende IB och UB anskaffningar och avskrivningar med 1 022 tkr.		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	17 Utlåning	2018-12-31	2017-12-31
	Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		
	Lånefordringar -årets början	22 010	28 753
	Nyutlåning	21 542	9 820
	Amortering av lån	-3 228	-5 507
	Avskrivning av lån	-8 196	-6 764
	Reservering för låneförluster	-10 071	-4 293
	Summa	22 057	22 010
	Utvecklingskapital/royalty		
	Royaltylån -årets början	2 279	0
	Nyutlåning	665	8 951
	Amortering av lån	-22	-47
	Avskrivning av lån	-2 459	0
	Reservering för låneförluster	1 189	-6 625
	Summa	1 652	2 279
	SUMMA UTLÅNING	23 710	24 289
	Bedömda löptider -utlåning		
	Återstående löptid om högst 1 år	2 772	2 756
	Återstående löptid längre än 1 år men högst 5 år	13 474	13 664
	Återstående löptid längre än 5 år men högst 10 år	7 464	7 868
	Återstående löptid längre än 10 år	0	0
	Då utlåningen i noten avser den utlåning som beslutas av samverkansorgan/landsting och utbetalas från respektives tilldelade 1:1 anslag, så har ingen låneram kunnat kvantifieras till belopp per 2018-12-31		
	Västra Götalands läns landsting och Jämtlands läns landsting hade per 2018-12-31 beviljad utlåning uppgående till 20 495 tkr som ännu inte utbetalats och som då beloppsmässigt motsvarar lånelöftet per 2018-12-31		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not 17 Utlåning (forts.)					
Anslagsfinansierad utlåning 2018	Lånefordringar IB	Nyutlåning	Amortering av lån	Avskrivning av lån	Lånefordringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalnings-skyldighet	113 425	21 542	-3 228	-8 196	123 542
Utvecklingskapital/royalty	8 904	665	-22	-2 459	7 088
Summa	122 328	22 207	-3 250	-10 654	130 631
		Reservering för låneförluster IB	Årets förändring	Reservering för låneförluster UB	Lånefordringar efter reserveringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalnings-skyldighet		-91 415	-10 071	-101 485	22 057
Utvecklingskapital/royalty		-6 625	1 189	-5 436	1 652
Summa		-98 039	-8 882	-106 921	23 710
Redovisning mot anslag och inkomstitlar					
Anslag					Utfall
U019 1:1 24:5 Västra Götalands läns landsting					14 151
U019 1:1 24:18 Jämtlands läns landsting					4 318
U019 1:1 24:2 Samverkansorgan i Kalmar län					644
Summa					19 113
Inkomstitlar					Utfall
4139 002 Återbetalning av lokaliseringsslån					-156
Summa					-156

Not 18 Övriga kortfristiga fordringar	2018-12-31	2017-12-31
Fordringar hos anställda	120	52
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	5 535	2 095
Förskott till Greater Copenhagen & Skåne Committee	4 590	6 993
Summa	10 244	9 140

Not 19 Förutbetalda kostnader	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	5 831	5 246
Övriga förutbetalda kostnader	2 893	1 598
Summa	8 724	6 844

Not 20 Upplupna bidragsintäkter	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna bidragsintäkter inomstatliga	5 741	6 249
Upplupna bidragsintäkter utomstatliga	546	456
Summa	6 287	6 705
Upplupna bidragsintäkter avser bidragsfinansierade program där rekvisering av upparbetade kostnader sker under 2019		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	21	Övriga upplupna intäkter	2018-12-31	2017-12-31
		Upplupna räntor utlåning	271	280
		Övriga upplupna intäkter inomstatliga	42	142
		Fordran ERUF period 2014-2020 ¹⁾	0	153 957
		Övrigt	340	0
		Summa	653	154 379
		¹⁾ Specifikation av fordran ERUF 2014-2020	2018	2017
		- varav inbetalt initialt förskott		-247 872
		- varav inbetalt årliga förskott		-217 284
		- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekviderats fr EU		590 314
		Summa fordran EU före justeringsposter	0	125 159
		- Justering för kursvinster och kursförluster		9 227
		- Justering för medfinansieringseffekter		18 010
		- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs		1 562
		Summa justerad och värderad fordran ERUF 2014-2020	0	153 957

Motsvarande EU-mellanhavanden avseende ERUF 2014-2020 per 2018-12-31 utgörs av en förutbetald intäkt. Detta beror främst på att Tillväxtverket i slutet av 2018 gjorde en betalningsansökan (rekvisition) mot EU som även reglerades likvidmässigt före 2018-12-31. Som en följd av detta utgörs EU-mellanhavandet till övervägande del av inbetalda förskott från EU och Tillväxtverket har därmed netto en skuld. Se not 32, Övriga förutbetalda intäkter.

Skuld/fordran ERUF 2014-2020 är beräknad enligt justerade principer fr.o.m. 2017 (se Tilläggsupplysningar, redovisningsprinciper). Den beräknade skulden, eller fordran, utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av skuld/fordran tas även hänsyn till bl.a medfinansieringseffekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU.

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	22	Avräkning med Statsverket	2018-12-31	2017-12-31
		Uppbörd		
		Ingående balans	-1	-10
		Redovisat mot inkomsttitel	-1 546 844	-1 199 344
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	1 546 844	1 199 353
		Skulder avseende Uppbörd	-1	-1
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	23 270	21 302
		Redovisat mot anslag	3 660 368	2 839 106
		Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke-räntebärande	-3 661 832	-2 837 138
		Fordringar avseende anslag i icke-räntebärande flöde	21 806	23 270
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	1 063	-2 065
		Redovisat mot anslag	282 885	287 576
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-283 717	-284 449
		Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	231	1 062
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	2 049	2 247
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-205	-198
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 844	2 049
		Övriga fordringar på statens centralkonto		
		Ingående balans	118 859	79 220
		Inbetalning i icke-räntebärande flöde	2 316 187	1 808 812
		Utbetalningar i icke-räntebärande flöde	-4 312 205	-3 406 957
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	2 114 988	1 637 784
		Övriga fordringar på statens centralkonto	237 829	118 859
		SUMMA AVRÄKNING MED STATSVERKET	261 710	145 239
Not	23	Kassa och bank	2018-12-31	2017-12-31
		Valutakonton för EU-programmet ÖKS, perioden 2007-2013	0	6 988
		Valutakonton för EU-programmet ÖKS, perioden 2014-2020	54 521	56 294
		Summa	54 521	63 282
		Under 2018 har EU programmet ÖKS perioden 2007-2013 avslutats varvid även valutakontot avslutades hos Riksgäldskontoret		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not 24 Myndighetskapital				
Specifikation förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2017-12-31	133 727	64 319	-14 278	183 767
Ingående balans 2018-12-31	133 727	64 319	-14 278	183 767
Föregående års kapitalförändring	-7 974	-6 304	14 278	0
Årets förändring av lånefordringar mot statskapital	18 957	0	0	18 957
Årets kapitalförändring	0	0	-377 558	-377 558
Summa årets förändring	10 983	-6 304	-363 280	-358 601
Utgående balans 2018-12-31	144 710	58 014	-377 558	-174 834

Not 25 Statskapital	2018-12-31	2017-12-31
Statskapital utan avkastningskrav avseende lån	141 285	129 092
Statskapital utan avkastningskrav avseende IT-system Uppgiftskravstjänsten	3 327	4 537
Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens konstråd	98	98
Summa	144 710	133 727

Not 26 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2018-12-31	2017-12-31
Ingående avsättning	3 909	932
Årets pensionskostnad	0	3 544
Årets pensionsutbetalningar	-1 375	-567
Summa	2 534	3 909

Not 27 Övriga avsättningar	2018-12-31	2017-12-31
Avsättningar för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	4 410	3 541
Årets förändring	-1 047	869
Summa	3 363	4 410
Ca 200 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
Uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	3 334	8 262
Årets förändring	-1 471	-4 928
Summa	1 863	3 334
Ca 1 300 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
SUMMA	5 226	7 744

Noter till balansräkningen (forts.)

Not		2018-12-31	2017-12-31
28	Lån i Riksgälden		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	100 317	98 313
	Under året nyupptagna lån	29 065	34 421
	Årets amorteringar	-33 261	-32 417
	Summa	96 121	100 317
	Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	96 121	100 317
	Beviljad låneram inklusive finansiell leasing	106 000	106 000
29	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	5 396	5 704
	Personalens pensionsavgifter	3	2
	Övrigt	6	1
	Summa	5 405	5 707
30	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	21 462	20 171
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	2 788	895
	Upplupen kostnad avseende Verksam.se	808	2 666
	Upplupna kostnader Greater Copenhagen & Skåne Committee	3 552	10 466
	Övriga upplupna kostnader	2 762	2 026
	Summa	31 372	36 224
	Upplupna kostnader Greater Copenhagen & Skåne Committee har minskat under 2018 då fakturering skett för stor del av tidigare skuld		
31	Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	220 457	115 257
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	27 214	23 038
	Summa	247 672	138 295
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	31 268	22 943
	mer än tre månader till ett år	171 841	47 578
	mer än ett år till tre år	17 348	44 736
	mer än tre år		0
	Summa	220 457	115 257
	Jämförelsetal för 2017 har justerats avseende ianspråktagande av oförbrukade bidrag		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	32 Övriga förutbetalda intäkter	2018-12-31	2017-12-31
	Skuld ERUF period 2014-2020 ¹⁾	209 800	0
	Summa	209 800	0
	¹⁾ Specifikation av skuld ERUF 2014-2020	2018	2017
	- varav inbetalt initialt förskott	-247 872	
	- varav inbetalt årliga förskott	-225 850	
	- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekvirerats fr EU	222 555	
	Summa skuld EU före justeringsposter	-251 167	0
	- Justering för kursvinster och kursförluster	3 611	
	- Justering för medfinansieringseffekter	37 073	
	- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs	684	
	Summa justerad och värderad skuld ERUF 2014-2020	-209 800	0

Motsvarande EU-mellanhavanden avseende ERUF 2014-2020 föregående år, per 2017-12-31, utgjordes av en fordran. Att det är en skuld 2018-12-31 beror främst på att Tillväxtverket i slutet av 2018 gjorde en betalningsansökan (rekvisition) mot EU som även reglerades likvidmässigt före 2018-12-31. Som en följd av detta utgörs EU-mellanhavandet till övervägande del av inbetalda förskott från EU och Tillväxtverket har därmed netto en skuld. För saldon för föregående år, se not 21 Övriga upplupna intäkter.

Skuld ERUF 2014-2020 omfattar av EU innehållna medel motsvarande 10% av ansökta medel. Beloppet uppgår per 2018-12-31 till 192.794 tkr. Innehållna medel regleras i samband med EU:s årsräkenskapsavslut. Under 2018 har innehållna medel avseende EU-räkenskapsår 2016/2017 reglerats.

Not 33 Övriga ansvarsförbindelser

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. Detta innebär att ingen utbetalning av bidrag för förlusttäckning avseende lån beviljade från och med 2017 görs förrän vid redovisning efter fem år.

Bidrag för att täcka kreditförluster som avser lån som är beviljade före 2017 och som tidigare utbetalats av Tillväxtverket, kommer årligen slutavstämning ske fram till och med 2021. Tillväxtverket ska lämna bidrag, med maximalt belopp enligt gällande regleringsbrev, årligen till vardera Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden enligt inkommen redovisning.

Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen ansvarsförbindelse redovisats.

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram Riksgälden					
Beviljad	106 000	106 000	106 000	106 000	45 000
Utnyttjad	96 121	100 317	98 313	60 832	40 843
Kontokrediter Riksgälden					
Beviljad	16 000	8 000	8 000	8 000	11 100
Maximalt utnyttjad	6 552	6 231	5 918	6 506	0
Räntekonto Riksgälden					
Ränteintäkter	4	3	6	5	105
Räntekostnader	7	32	25	9	0
Avgiftsintäkter som disponeras					
Avgiftsintäkter	13 002	9 705	14 914	11 898	12 500
Anslagskredit					
Beviljad under 1:4:1 Förvaltningskostnader	16 000	16 000	8 014	8 069	7 863
Beviljad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	12 351	11 251	10 239	10 314	13 713
Beviljad under 1:2 Transportbidrag	12 026	12 026	11 276	12 026	22 443
Beviljad under 1:1:23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	50 000	0	0	0	0
Beviljad under 1:1:24 Regional tillväxt	139 069	133 352	104 251	96 514	88 944
Beviljad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	77	347	345	344	343
Beviljad under 1:3:1 ERUF 2007-2013	0	0	0	0	92 000
Beviljad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	71 051	81 914	68 111	11 950	1 990
Beviljad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	19	19	19	19	19
Totalt beviljade krediter	300 593	254 909	202 255	139 236	227 315
Utnyttjad under 1:4:1 Förvaltningskostnader	-327	-1 102	0	0	0
Utnyttjad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	0	-6 729	-896	-3 125	-8 720
Utnyttjad under 1:2 Transportbidrag	-11 507	-4 846	-9 303	0	0
Beviljad under 1:1:23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:1:24 Regional tillväxt	-2 919	-9 792	-8 069	-5 832	-15 528
Utnyttjad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:3:1 ERUF 2007-2013	0	0	0	0	-6 697
Utnyttjad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	0	0	0	0	0
Totalt utnyttjade krediter	-14 753	-22 469	-18 268	-8 957	-30 945
Anslag (Ramanslag)					
Anslagssparande	392 633	712 560	609 098	376 612	75 171
Bemyndiganden					
Tilldelade	9 491 000	6 984 000	6 511 000	5 468 000	3 689 000
Summa gjorda åtaganden	-6 968 131	-6 418 869	-5 793 067	-4 619 229	-1 665 884
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	380	371	357	344	334
Medelantalet anställda (st) ¹⁾	422	408	402	391	382
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 388	1 262	1 275	1 197	1 217
Kapitalförändring					
Årets	-377 559	-14 278	-94 314	35 359	-397 015
Balanserad	58 014	64 318	137 939	87 795	483 185

¹⁾Uppgifter om medelantal anställda för 2016 och 2017 är korrigerade varvid tjänstledig personal är frånräknad

Rapport om intern kontroll 2018

Tillväxtverkets ledning bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under 2018.

Myndighetens risker hanterades på ett rimligt betryggande sätt under 2018, genom det arbete som genomfördes.

Kontrollmiljö

Tillväxtverkets verksamhet omfattas av förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll, som syftar till att:

- myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- myndigheten hushållar väl med statens medel

Styrelsen ska i årsredovisningen redovisa sin bedömning av om myndigheten har en betryggande styrning och kontroll, utifrån arbetet med förordningen. För att myndighetens risker ska hanteras effektivt finns en ansvarsfördelning i styrelsens arbetsordning och instruktioner för generaldirektören och styrelsens utskott. Styrelsen kontrollerar att principerna följs för finansiell rapportering och intern kontroll, och har kontakt med myndighetens revisorer under året.

Den operativa ledningen ansvarar för det system av interna kontroller som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten. I myndighetens styrdokument för intern styrning och kontroll fastställs bestämmelser om ansvar, riskanalys, kontrollåtgärder, information, dokumentation samt uppföljning.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Avdelningarnas verksamhetsplaner innehåller aktiviteter för att kontrollera och styra risknivåerna. En uppföljning av riskerna görs under året. Eventuella nya risker identifieras och parallellt med en omvärldsbevakning görs en värdering av riskerna inför upprättande av förslag till ny risk- och sårbarhetsanalys till kommande verksamhetsår.

Uppföljning av internkontrollplanen

Uppföljningen av internkontrollplanen visar att de beslutade kontrollåtgärderna omhändertagit nyckelriskerna på ett tillfredsställande sätt.

Internrevision

Under året granskade internrevisionen den interna styrningen och kontrollen i flera verksamheter. Granskningarna redovisades i revisionsrapporter, som inkluderade beslutade åtgärder i de fall brister identifierades.

I internrevisionens årsrapport 2018 görs den sammanvägda bedömningen att intern styrning och kontroll är tillfredsställande i granskade verksamheter.

Styrelsens underskrifter

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Styrelsen bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Stockholm 18 februari 2018

Kristina Alsér, Ordförande

Carl Melin

Margareta Dahlström

Sara Wallin

Gunnar Holmgren

Per Grankvist

Ann Hellenius

Amir Sajadi

Gunilla Nordlöf

Övrigt

Ordlista

Anslag	Medel på statens budget som riksdagen anvisar för ett visst ändamål och för viss tid och som regeringen disponerar och tilldelar en myndighet.
Attesterande myndighet	Myndighet med uppgift att ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel och i samband med det intyga att alla uppgifter är korrekta.
Beställningsbemyndigande	Tillstånd som en myndighet i vissa fall behöver för att få göra åtaganden som medför utgifter efter innevarande budgetår.
Bidrag	Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation.
Entreprenörskap	Det att genomföra idéer.
Förvaltande myndighet	Myndighet som bereder projektansökningar till de 8 regionala strukturfondsprogrammen och säkerställer att de är formellt korrekta och ligger i linje med prioriteringarna i programmen.
Myndighetskapital	Rubrik på balansräkningens skuldsida hos myndigheter som redovisar posterna statskapital, uppskrivningskapital, donationskapital, resultatandelar i dotter- och intresseföretag, balanserad kapitalförändring och kapitalförändring enligt resultaträkningen.
Innovation	Nyhet på marknaden som skapar betydelsefulla ekonomiska värden.
Instruktion	Förordning där regeringen meddelar en myndighet dess uppgifter och reglerar dess verksamhet, till exempel myndighetens ledningsform.
Projekt	I tiden avgränsat arbete med specifikt och avgränsat syfte.
Region	I årsredovisningen: Administrativt och geografiskt avgränsat område, oavsett form för regionalt styre eller organ för regionalt utvecklingsansvar.
Statskapital	Post under rubriken Myndighetskapital i en myndighets balansräkning. Statskapital tillförs från anslagsmedel främst för att finansiera vissa anläggningstillgångar och rörelsekapital. Överföring från en annan kapitalpost görs som regel i syfte att konsolidera statskapitalet eller i samband med uppskrivning av anläggningstillgångarna.
TA-medel (Technical Assistance)	Medel som avsatts till förvaltning av EU-program, det vill säga medel som inte investeras i projekt i företag och regioner.
Transferering	Se bidrag.
Uppbörd	Betalning som myndighet mottar för statens räkning och där myndigheten överför pengarna till statsbudgeten utan att disponera dem.
Uppbördsverksamhet	Särskilt avsnitt i en myndighets resultaträkning som förutom uppbörd redovisar inkomster som visserligen har ett direkt samband med myndighetens produktion av varor och tjänster men som inte får disponeras av myndigheten.
Uppdrag från regeringen	Arbete som regeringen skriver att myndigheten ska utföra i regleringsbrevet eller i beslut om särskilt uppdrag. Uppdrag är ofta specifika samt preciserade i tid och med avseende på hur stora medel som ska avsättas.
Uppgift från regeringen	Ansvarsområde som regeringen ger en myndighet. Uppgifter beskrivs oftast i en myndighets instruktion. Uppgifter är ofta långsiktiga.
Verksamhetskostnad	Kostnad för drift, till exempel för personal och lokaler.

Avrapporterade uppdrag

Avrapporterade återrapporteringskrav och uppdrag enligt regleringsbrev

Ärendenr	Kommentar
Ä 2018-218:02	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen, bilaga 2 punkt 1.4 – medelsanvändning till bredband samt prognos avseende behov av bredbandsstöd, delrapport 2 februari 2018
Ä 2018-157:01	Återrapportering uppdrag 1.3 - Socialt entreprenörskap, slutrapport 22 februari 2018
Ä 2018-116:02	Återrapportering bilaga 3, pågående uppdrag 4.2 - Jämställdhetsintegrering i myndigheter, delredovisning 22 februari 2018
Ä 2017-490:01	Återrapporteringskrav 2.1 i RB 2017 – Genomförda åtgärder för att öka måluppfyllelsen för de mål som regeringen aviserat för förenklingsarbetet,
Ä 2017-491:01	Återrapporteringskrav 2.2 i RB 2017 – Förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas,
Ä 2016-2084:02	Återrapportering bilaga 3, 3.17 – Stödja aktörer i arbetet med regionala handlingsplaner för att stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet, delrapport 28 februari 2018
Ä 2017-507:01	Övrigt återrapporteringskrav i RB 2017 4.1 – Mina meddelande, slutredovisning 26 mars 2018
Ä 2015-000745:09	Återrapportering bilaga 3 pågående uppdrag 1.1 - Lägesrapport COSME och Horisont 2020 (EEN), delrapport 31 mars 2018
Ä 2018-143:01	Återrapporteringskrav 3.1 - Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2017, delrapport 18 april 2018
Ä 2018-145:02	Återrapporteringskrav 3.3 - Samlad återrapportering kring insatser inom området kommersiell service för företag och medborgare, årlig redovisning 18 april 2018
Ä 2018-146:01	Återrapporteringskrav 3.4 - Samlad återrapportering av de redovisningar som lämnats av Riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Skårgårdarnas Riksförbund, slutrapport 18 april 2018
Ä 2018-352:14	Återrapporteringskrav 3.2 – Sammanställning av regionala redovisningar, slutrapport den 27 april 2018
Ä 2017-505:01	Återrapportering uppdrag 3.3 i RB 2017 – Strategiskt och långsiktigt lärande, slutrapport 27 april 2017
Ä 2018-159:01	Återrapportering uppdrag 2.2 - Miljödriven näringslivsutveckling, delrapport 30 april 2018
Ä 2018-150:01	Övrigt återrapporteringskrav 4.2 – Redovisning bemyndiganden per 31 mars 2018, delredovisning 2 maj 2018
Ä 2018-167:01	Återrapportering uppdrag 3.2 - Livsmedelsstrategi, slutrapport 31 maj 2018
Ä 2018-143:04	Återrapporteringskrav 3.1 - Uppföljning av regionala företagsstöd och stöd till projektverksamhet budgetåret 2017, slutrapport 29 juni 2018
Ä 2018-736:02	Återrapportering uppdrag 3.5 – Delegation för cirkulär ekonomi, delrapport 1 juli 2018
Ä 2018-218:03	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen, bilaga 2, punkt 1.4 – användning av medel till bredbandsutbyggnad, delrapport 3 september 2018
Ä 2018-164:01	Återrapportering uppdrag 2.7 – En kunskapsutvecklande rapport – Politik för utvecklingskraft i hela Sverige, 14 september 2018
Ä 2018-165:02	Återrapportering uppdrag 2.8 - Sammanställning av statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet, 14 september 2018
Ä 2018-160:01	Återrapportering uppdrag 2.3 - Strategiskt och långsiktigt arbete med uppföljning, 15 september 2018
Ä 2015-000745:10	Återrapportering bilaga 3, pågående uppdrag 1.1 - Lägesrapport COSME och Horisont 2020 (EEN), delrapport 30 september 2018
Ä 2018-151:01	Övrigt återrapporteringskrav 4.3 – Redovisning beslut och utbetalningar, slutrapport 25 oktober 2018
Ä 2017-1419:35	Återrapportering bilaga 3, 3.17 – Stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven, delrapport 31 oktober 2018.
Ä 2018-150:02	Övrigt återrapporteringskrav 4.2 – Redovisning bemyndiganden per 30 september 2018, delredovisning 8 november 2018

Avrapportering EU:s strukturfonder

Ärendenr	Kommentar
Ä 2018-149:01	Övrigt återrapporteringskrav 4.1 - Utbetalningsprognos 20180117 Programperioden 2014–2020, redovisning 17 januari 2018
Ä 2018-149:02	Övrigt återrapporteringskrav 4.1 - Prognos över in- och utbetalningar 20180216 Programperioden 2014–2020, redovisning 16 februari 2018
Ä 2018-170:02	Återrapportering, bilaga 2 till RB ,punkt 1.1, 1.2 och 1.3 – Slutrapport avseende regionalfondsprogram, inklusive territoriella samarbetsprogram programperioden, till och med år 2017, delrapport 15 april 2018
Ä 2018-149:04	Övrigt återrapporteringskrav 4.1 - Utbetalningsprognos 20180502, Programperioden 2014–2020, redovisning 2 maj 2018
Ä 2018-149:05	Övrigt återrapporteringskrav 4.1 - Prognos över in- och utbetalningar 20180729 Programperioden 2014–2020, redovisning 29 juli 2018
Ä 2018-170:04	Återrapportering, bilaga 2 till RB ,punkt 1.1, 1.2 – Lägesrapport regionalfondsprogram inklusive territoriella samarbetsprogram för programperioden 2014-2020 per 30 juni 2018, delrapport 10 oktober 2018.
Ä 2018-149:06	Övrigt återrapporteringskrav 4.1 - Prognos över in- och utbetalningar 20181108, Programperioden 2014-2020, redovisning 22 november 2018

Avrapporterade särskilda uppdrag

Ärendenr	Kommentar
Ä 2017-1202:02	Nationell kartläggning och sammanställning av det pågående arbetet inom turism- och rekreationscyckling, slutrapport 10 januari 2018
Ä 2016-000088:76	Östersjöstrategin, delredovisning 31 januari 2018
Ä 2016-001250:11	Hållbara Gotland, delrapport 31 januari 2018
Ä 2016-000494:07	Sysselsättningsfrämjande insatser genom arbetsintegrerade sociala företag, delredovisning 22 februari 2018
Ä 2017-1198:08	Digitalt först – för ett enklare företagande, delredovisning 28 februari 2018
Ä 2017-1442:01	Tillväxtverkets miljörapport 2017, delredovisning 1 mars 2018
Ä 2016-000449:07	Export- och internationaliseringsinformation på verksamt.se, delrapport 28 februari 2018
Ä 2016-000664:14	Inrättande av regionala exportcentra, delrapport 28 februari 2018
Ä 2017-1197:03	Korta och effektiva handlägningsprocesser för företag, slutrapport 28 februari 2018
Ä 2016-001855:02	Förvaltningsförklaring för EU-medels förvaltande myndigheter, delrapport 1 mars 2018
Ä 2016-001973:06	Främja modeller för att skapa enkla jobb och enklare vägar till jobb i näringslivet, slutredovisning 1 mars 2018
Ä 2018-126:02	Främja utrikes födda kvinnors företagande, delredovisning 1 mars 2018
2014-002581:04	Stärka den lokala attraktionskraften, delrapport 29 mars 2018
Ä 2016-001642:05	Främja nyindustrialisering på regional nivå – Smart industri, delrapport 30 mars 2018
Ä 2017-321:06	Uppdrag att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet, delrapport 30 mars 2018
Ä 2018-257:02	Uppdrag att stödja utveckling av socialt entreprenörskap och sociala företag, delredovisning 30 mars 2018
2013-000007:24	Förstärka och vidareutveckla de regionala kompetensplattformarna, slutrapport 31 mars 2018
Ä 2018-215:02	Främja Smart industri på regional nivå, delredovisning 31 mars 2018
Ä 2016-000326:06	Statliga myndigheters uppdrag att ta emot nyanlända arbetssökande för praktik, delrapport till Statskontoret 1 april 2018
Ä 2016-000326:06	Statliga myndigheters uppdrag att ta emot personer med funktionsnedsatt arbetsförmåga för praktik, delrapport till Statskontoret 1 april 2018
Ä 2016-001483:03	Synliggöra goda exempel på företag i industrins framkant, delrapport 6 april 2018
Ä 2016-001575:05	Främja samverkan mellan skola och industri för att motverka arbetskraftsbrist, delrapport 7 april 2018
Ä 2016-1576:06	Stimulera industrins och industrinära tjänsteföretags strategiska kompetensförsörjning, delrapport 7 april 2018
2015-000274:02	Årlig rapportering av regler som påverkar företagens administrativa kostnader – Regler som påverka företagens ekonomi och konkurrenskraft 2017, delrapport 15 april 2018
Ä 2016-000034:36	Fondöverskridande samverkan verksamhetsåret 2017 samt arbetsplan 2018, delrapport 15 april 2018
Ä 2016-000034:36	Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar, delrapport 15 april 2018

Ärendenr	Kommentar
Ä 2015-000087:04	Årlig uppföljning av mål för förenklingsarbete på centrala myndigheter, delrapport 15 april 2018
Ä 2015-001735:03	Utveckla och stödja det regionala arbetet för en jämställd regional tillväxt, delrapport 15 april 2018
Ä 2016-000088:84	Östersjöstrategin, årlig sammanställning 30 april 2018
Ä 2018-747:02	Uppdrag att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga på universitet och högskolor, delredovisning 30 maj 2018
Ä 2016-001205:03	Underlätta för nyanlända att snabbt starta företag i Sverige, delrapport 31 maj 2018
Ä 2018-430:03	Uppdrag att förbättra nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, delrapport 31 maj 2018
Ä 2018-345:03	Uppdrag att skapa enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning, delrapport 31 maj 2018
Ä 2018-434:02	Uppdrag att stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, delrapport 31 maj 2018
Ä 2017-977:10	Uppdrag att förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling, delrapport 30 juni 2018
Ä 2018-216:04	Uppdrag att genomföra ett program för ett robotlyft riktat till små och medelstora industriföretag, delrapport 20 augusti 2018
Ä 2016-001672:07	Genomförande digitaliseringslyft II, delrapport 31 augusti 2018
Ä 2018-520:02	Uppdrag att följa upp statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner, delrapport 1 september 2018
Ä 2018-519:03	Uppdrag att följa upp statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden, delrapport 1 september 2018
Ä 2018-1189:02	Uppdrag för en sammanhållen landsbygdspolitik för Sveriges landsbygder – Förslag på näringslivsinsatser och besöksnäring, delrapport 15 oktober 2018
Ä 2016-001575:07	Främja samverkan mellan skola och industri för att motverka arbetskraftsbrist, delrapport 31 oktober 2018
Ä 2017-896:04	Främja öppen och datadriven innovation, slutrapport 31 oktober 2018
Ä 2018-1189:04	Uppdrag för en sammanhållen landsbygdspolitik för Sveriges landsbygder – Samordnat agerande inom en sammanhållen landsbygdspolitik, delrapport 15 november 2018
Ä 2018-257:04	Uppdrag att stödja utveckling av socialt entreprenörskap och sociala företag – Finansieringsvägar för sociala företag, delredovisning 10 december 2018
Ä 2016-001285:20	Utveckla statistik för de kulturella och kreativa näringarna, slutrapport 15 december 2018
Ä 2017-977:12	Uppdrag att förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling, slutrapport 30 december 2018

TILLVÄXTVERKET 2018

Produktion: Tillväxtverket

DIARIENR. Ä 2018-1637

INFO 0714

ISBN 978-91-88601-96-4

Finns endast som pdf.

